

III.

REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM NUTS 2 JIHOVÝCHOD

Tento projekt byl spolufinancován z prostředků EU

pracovní verze 0.6 ze 7. října 2006

OBSAH

ÚVOD.....	5
1 SOUČASNÁ EKONOMICKÁ A SOCIÁLNÍ SITUACE REGIONU.....	7
1.1 VÝCHOZÍ DOKUMENTY A LEGISLATIVA	7
1.2 ANALÝZA EKONOMICKÉ A SOCIÁLNÍ SITUACE	10
1.2.1 Obecná charakteristika a pozice regionu	10
1.2.2 Sociální a ekonomická situace regionu	12
1.2.2.1 Demografický vývoj.....	12
1.2.2.2 Ekonomika regionu, její konkurenceschopnost a růstový potenciál .	12
1.2.2.3 Lidské zdroje a trh práce	14
1.2.2.4 Cestovní ruch	15
1.2.3 Dopravní dostupnost.....	17
1.2.3.1 Silniční doprava.....	17
1.2.3.2 Veřejná hromadná doprava	19
1.2.3.3 Letecká doprava	19
1.2.3.4 Bezmotorová doprava	20
1.2.4 Regionální disparity	21
1.2.4.1 Struktura osídlení.....	21
1.2.4.2 Urbanizační centra a regionální střediska jako póly růstu.....	21
1.2.4.3 Venkovský prostor	23
1.2.5 Vyhodnocení dosavadních zkušeností s realizací programů a analýza absorpční kapacity	25
1.2.5.1 Vyhodnocení dosavadních zkušeností s realizací programů	25
1.2.5.2 Analýza absorpční kapacity	29
1.3 ANALÝZA SWOT.....	31
2 STRATEGIE ROP NUTS 2 JIHOVÝCHOD	36
2.1 VÝCHODISKA STRATEGIE	36
2.2 GLOBÁLNÍ CÍL A SPECIFICKÉ CÍLE ROP.....	38
2.2.1 Globální cíl.....	38
2.2.2 Specifické cíle a prioritní osy	40
2.2.3 Konzistence ROP se strategickými dokumenty EU	43
2.2.4 Konzistence ROP se strategickými dokumenty na národní úrovni.....	45
2.2.5 Konzistence ROP se strategickými rozvojovými dokumenty krajů	47
2.3 HODNOCENÍ EX-ANTE	49
2.4 PROCES PARTNERSTVÍ	52
2.5 ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI.....	53
2.6 UDRŽITELNÝ ROZVOJ.....	54
2.7 VÝSLEDKY SEA	55
3 PRIORITNÍ OSY A INDIKÁTORY	59
3.1 PRIORITNÍ OSA 1: DOSTUPNOST DOPRAVY	59
3.2 PRIORITNÍ OSA 2: ROZVOJ UDRŽITELNÉHO CESTOVNÍHO RUCHU .	64

3.3	PRIORITNÍ OSA 3: UDRŽITELNÝ ROZVOJ MĚST A VENKOVSKÝCH SÍDEL 68	
3.4	PRIORITNÍ OSA 4: TECHNICKÁ POMOC	76
3.5	INDIKÁTORY PRO MONITORING A HODNOCENÍ.....	79
3.5.1	Kontextové indikátory	80
3.5.2	Programové indikátory	81
3.5.3	Indikátory prioritních os	82
4	REALIZAČNÍ ČÁST	86
4.1	IMPLEMENTACE PROGRAMU	86
4.1.1	Řízení programu.....	86
4.1.2	Úkoly příjemců, systém výběru projektů	90
4.1.3	Partnerství při realizaci ROP	91
4.2	FINANČNÍ ŘÍZENÍ	92
4.2.1	Systém finančních toků SF	92
4.3	KONTROLNÍ SYSTÉM.....	95
4.3.1	Auditní orgán.....	95
4.3.2	Systém finanční kontroly.....	97
4.4	MONITOROVÁNÍ	99
4.4.1	Monitorovací výbor.....	99
4.4.2	Výroční a závěrečné zprávy o implementaci	100
4.5	HODNOCENÍ.....	101
4.6	SOULAD S POLITIKAMI SPOLEČENSTVÍ.....	102
4.6.1	Soulad s pravidly veřejné podpory	102
4.6.2	Veřejné zakázky	103
4.6.3	Rovnost příležitostí	103
4.7	POČÍTAČOVÁ VÝMĚNA DAT S EK	104
4.8	PUBLICITA A INFORMOVANOST.....	104
5	FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ.....	105
5.1	VÝCHODISKA PRO FINANČNÍ RÁMEC ROP	105
5.2	FINANČNÍ PLÁN ROP.....	105
	PŘÍLOHY	108
	A. Seznam zkratk.....	108
	B. Tabulky a obrázky	111

Seznam tabulek a obrázků:

Tabulka 1: Přehled vynaložených prostředků krajů na investiční projekty v období 2004-08/2006 (v tis. Kč).....	26
Tabulka 2: Identifikované problémy dosavadní realizace SF	28
Tabulka 3: Přehled projektových záměrů shromažďovaných v regionu (stav k 1.9.2006)	29
Tabulka 4: Konzistence ROP se SOZS	44
Tabulka 5: Konzistence ROP s NSRR	45
Tabulka 6: Konzistence ROP s NPR.....	46
Tabulka 7: Konzistence ROP se SUR	47
Tabulka 8: Konzistence ROP se SRR.....	47
Tabulka 9: Konzistence ROP s PRK Vysočina.....	48
Tabulka 10: Konzistence ROP s PR Jihomoravského kraje.....	48
Tabulka 11: Přehled výjimek ze zákazu veřejné podpory	103
Tabulka 12: Příspěvky z fondů EU na jednotlivá léta pro ROP NUTS 2 Jihovýchod (v mil. €, b.c.).....	106
Tabulka 13: Indikativní finanční plán ROP NUTS 2 Jihovýchod pro celé programové období (v mil. €)	107
Obrázek 1: Regiony soudržnosti ČR a vymezení NUTS 2 Jihovýchod (CZ 06)	11
Obrázek 2: Schéma návaznosti globálního cíle, specifických cílů a prioritních os ROP JV	43
Obrázek 3: Schéma partnerství při zpracování ROP JV.....	52
Obrázek 4: Struktura řídicího orgánu regionu soudržnosti NUTS 2 Jihovýchod.....	90
Obrázek 5: Schéma implementace ROP JV	95

ÚVOD

Regionální operační program regionu soudržnosti NUTS 2 Jihovýchod (ROP JV) pro programové období 2007-2013 je jedním ze sedmi regionálních nástupců jednoho, společného regionálního operačního programu (SROP) realizovaného v České republice ve zkráceném programovacím období 2004–2006.

Východiskem pro zpracování ROP Jihovýchod byly zejména nařízení Evropské komise k politice soudržnosti na období 2007-2013, Strategické obecné zásady Společenství (SOZS) a dále Konvergenční program ČR a Národní program reforem ČR (Lisabonská strategie). Na základě těchto strategických dokumentů byl zpracován Národní rozvojový plán ČR (NRP) 2007-2013 a následně Národní strategický referenční rámec (NSRR) pro financování z fondů Evropské unie pro období 2007-2013. V rámci těchto dokumentů byla potvrzena příprava samostatných regionálních operačních programů na úrovni regionů soudržnosti NUTS 2 České republiky.

ROP Jihovýchod je jedním z nástrojů naplňování strategických cílů a priorit NSRR, a to s přímým dopadem na území regionu Jihovýchod. Obsahové zaměření ROP JV je formulováno s ohledem na tématické zaměření ostatních operačních programů a uplatňování principu subsidiarity a z toho odvozovaných kompetenčních předpokladů a dispozic, které souvisejí s rozvojem dotčeného regionu. Komplementarita ROP JV s ostatními, tématickými i regionálními operačními programy je zcela zásadní, protože pouze vzájemnou provázaností a spolupůsobením jejich intervencí je možné komplexně a účinně řešit potřeby a priority regionu soudržnosti Jihovýchod.

Globálním cílem ROP Jihovýchod je **„Posilování konkurenceschopnosti regionu prostřednictvím zlepšování dopravní dostupnosti a obslužnosti území, efektivním využíváním potenciálu v oblasti cestovního ruchu a zkvalitňováním podmínek pro život obyvatel ve městech a na venkově v souladu s principy udržitelného rozvoje“**. Záměrem takto rozvojově koncipovaného cíle je postupné dosažení ekonomické, sociální a kulturní úrovně regionu srovnatelné s vyspělými regiony Evropy. Dosažení tohoto globálního cíle je podmíněno zlepšováním dopravní dostupnosti a obslužnosti území, což je základní předpoklad pro efektivní využívání ekonomického a sociálního potenciálu území, zkvalitňování podmínek pro obyvatele ve městech a na venkově a využití existujícího potenciálu v oblasti cestovního ruchu.

Strategie ROP JV plně zohledňuje obnovenou Lisabonskou agendu a navržené strukturální intervence jsou v souladu se strategií lisabonských cílů vedoucích k dosažení růstu konkurenceschopnosti a zaměstnanosti.

Zodpovědnost za zpracování ROP Jihovýchod nesou kraje regionu soudržnosti NUTS 2 Jihovýchod – Jihomoravský kraj a kraj Vysočina, resp. řídicí orgán ROP Jihovýchod, kterým je Regionální rada regionu soudržnosti NUTS 2 Jihovýchod.

ROP Jihovýchod byl připravován na základě principů partnerství (viz. kapitola 2.4). Za účelem koordinace postupu prací na ROP vytvořily oba kraje Řídicí skupiny ROP a Pracovní skupiny ROP. Tyto skupiny tvořily užší okruh subjektů zapojených do tvorby ROP, a to zejména formou připomínek k jednotlivým pracovním verzím dokumentu. Širší okruh partnerů, se kterými kraje spolupracovaly a kooperovaly během celého procesu přípravy

ROP, tvořili partneři z řad obcí a jejich sdružení, neziskových organizací, hospodářských a agrárních komor, škol, úřadů práce a dalších subjektů z regionu. Postupně schvalované a připomínkové verze ROP byly zveřejňovány na webových stránkách, včetně aktualizací na základě SEA a ex-ante hodnocení operačního programu.

1 SOUČASNÁ EKONOMICKÁ A SOCIÁLNÍ SITUACE REGIONU

1.1 VÝCHOZÍ DOKUMENTY A LEGISLATIVA

ROP JV je dokument, který je potřeba vidět v širších souvislostech celé škály zásadních strategických programových a koncepčních dokumentů, a to jak na úrovni evropské tak na úrovni České republiky, resp. jednotlivých krajů tvořících region soudržnosti Jihovýchod.

Programové zaměření ROP JV je v souladu nejen s níže uvedenými dokumenty zásadního charakteru, ale současně plně respektuje odpovídající legislativu ES a ČR.

Podkladem pro zpracování ROP regionu soudržnosti Jihovýchod byly zejména níže uvedené strategické dokumenty a materiály.

Dokumenty a legislativa na evropské úrovni:

Důležité dokumenty:

- Strategické obecné zásady Společenství (SOZS).
- Třetí zpráva o pokroku v oblasti soudržnosti: K novému partnerství pro růst, zaměstnanost a soudržnost.
- Společně k růstu a zaměstnanosti: Nový začátek lisabonské strategie (sdělení předsedy EK zasedání Evropské rady).
- Working paper pro rozvoj měst.

Legislativa:

- Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999, OJ L 210, 31. 7. 2006.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999, OJ L 210, 31. 7. 2006.
- Návrh nařízení Evropské komise stanovující implementační pravidla k Obecnému nařízení.
- Pokyny k regionální podpoře na období 2007 – 2013, OJ C 54, 4. 3. 2006.
- Návrh nařízení Komise o použití článků 87 a 88 Smlouvy ES na vnitrostátní regionální investiční podporu, OJ C 120, 20. 5. 2006.

Dokumenty a legislativa na národní úrovni

Důležité dokumenty:

- Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013 (4. verze, květen 2006).
- Návrh Národního rozvojového plánu ČR 2007-2013 (leden 2006).
- Národní lisabonský program 2005–2008 / Národní program reforem České republiky.
- Strategie udržitelného rozvoje ČR.
- Strategie regionálního rozvoje ČR.

- Strategie hospodářského růstu ČR 2005–2013.

Legislativa:

- Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 490/2003 Sb., o vydání Klasifikace územních statistických jednotek (CZ-NUTS).
- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole.
- Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků.
- Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.
- Zákon č. 138/2006 Sb., změna zákonů v souvislosti s přijetím zákona o veřejných zakázkách.

Další podklady:

- Cestovní ruch v regionech České republiky, 2003.
- Dopravní politika České republiky pro léta 2005-2013, červenec 2005.
- Generální plán rozvoje dopravní infrastruktury, 2006.
- Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy v ČR, leden 2005.
- Politika územního rozvoje České republiky, březen 2006.
- Strategie podpory dopravní obsluhy území, 2006.

Dokumenty na regionální úrovni

Důležité dokumenty:

- Program rozvoje Jihomoravského kraje – Aktualizace návrhové části, květen 2006.
- Strategie rozvoje Jihomoravského kraje, duben 2006.
- Program rozvoje kraje Vysočina:
 - Profil kraje Vysočina, červen 2006,
 - SWOT analýza kraje Vysočina, říjen 2004,
 - Programová část Programu rozvoje kraje Vysočina, prosinec 2005.

Další podklady (řazeno abecedně):

- Aktualizace strategie rozvoje cestovního ruchu Jihomoravského kraje, říjen 2003.
- Analýza absorpční kapacity kraje Vysočina, září 2005.
- Demografický, sociální a ekonomický vývoj Jihomoravského kraje v letech 2000 až 2004.
- Demografický, sociální a ekonomický vývoj kraje Vysočina v letech 2000 až 2004.
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje 2006.
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy kraje Vysočina 2006.
- Generel dopravy Jihomoravského kraje, únor 2006.
- „Kraj Vysočina se představuje: základní informace o území, obyvatelstvu a hospodářství“ (12/2004).
- Páteří silniční síť kraje Vysočina, květen 2006.
- Plán údržby a oprav vozovek silniční sítě II. třídy v kraji Vysočina zpracovaný systémem RoSy® PMS, 2005.
- Regionální operační plán kraje Vysočina, květen 2006.
- Regionální operační program NUTS 2 Jihovýchod 2000 – 2006 (návrh, 11/1999).

- Regionální inovační strategie Jihomoravského kraje (verze II, 06/2005).
- Strategie rozvoje hospodářství v Jihomoravském kraji (Svazek 2: Analýza současného stavu hospodářství Jihomoravského kraje, 10/2005).
- Strategie rozvoje lidských zdrojů Jihomoravského kraje (situační analýza, 11/2005).
- Turistický barometr Jižní Moravy 2004, listopad 2004.
- Vyhledávací studie pro lokalizaci brownfields na území Jihomoravského kraje, srpen 2006.
- Vyhledávací studie pro lokalizaci brownfields na území kraje Vysočina, duben 2006.
- „Vysočina v číslech (regionální statistika populárně)“, leden 2006.

1.2 ANALÝZA EKONOMICKÉ A SOCIÁLNÍ SITUACE

Přístup ke zpracování analýzy ekonomické a sociální situace regionu soudržnosti Jihovýchod vychází ze skutečnosti, že oba kraje tvořící tento region soudržnosti mají pro potřeby vlastního regionálního rozvoje zpracovány základní rozvojové dokumenty, které jsou postaveny na rozsáhlých a detailních analýzách vymezujících všechny sféry socioekonomického života v regionech¹. Analýza ekonomické a sociální situace ROP JV staví na těchto detailních analýzách a využívá jejich dat a údajů pro formulaci analytických závěrů pro účely vlastního ROP.

Současná ekonomická a sociální situace regionu je posuzována zejména v kontextu legislativy ES k politice hospodářské a sociální soudržnosti, resp. je kladen důraz zejména na ty oblasti, jež jsou financovatelné v rámci strukturálních fondů EU (konkrétně ERDF). Přístup k analýze ekonomické a sociální situace regionu soudržnosti Jihovýchod taktéž zohledňuje celkový přístup ČR k rozdělení kompetencí mezi regionální a tématické operační programy daný Národním strategickým referenčním rámcem ČR.

Analytické závěry pak tvoří východisko pro formulování SWOT analýzy a následně i strategie ROP JV.

1.2.1 Obecná charakteristika a pozice regionu

Region soudržnosti NUTS 2 Jihovýchod svým názvem vypovídá o své poloze v rámci území České republiky. Region sousedí s regiony soudržnosti NUTS 2 Střední Morava, Severovýchod, Střední Čechy a Jihozápad a je tvořen dvěma územními jednotkami NUTS 3: krajem Vysočina a Jihomoravským krajem (viz obrázek 1).

¹ Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2006, Profil kraje Vysočina 2006

Obrázek 1: Regiony soudržnosti ČR a vymezení NUTS 2 Jihovýchod (CZ 06)

Zdroj dat: Oblasti (NUTS 2) a kraje (NUTS 3) České republiky, GIS Krajského úřadu kraje Vysočina, 2005.

Svou rozlohou 13 991 km² je region soudržnosti Jihovýchod **druhým plošně největším regionem soudržnosti NUTS 2 České republiky** po regionu soudržnosti Jihozápad. Územní jednotka NUTS 3 kraj Vysočina má celkovou rozlohu 6 796 km² a Jihomoravský kraj se rozprostírá na ploše 7 195 km². Počtem obyvatel 1 641 125 (k 1.1. 2006) je region soudržnosti **NUTS 2 Jihovýchod nejlidnatějším regionem soudržnosti v rámci České republiky**, na celkovém počtu obyvatel ČR se podílí zhruba 16 %.

Co se týká pozice regionu Jihovýchod v ekonomice České republiky, jedná se o druhý nejvýznamnější region soudržnosti se zhruba 15% podílem na tvorbě celorepublikového HDP. Důležitým rysem vývoje ekonomiky regionu Jihovýchod je **soustavný růst HDP od roku 1999**.

HDP na 1 obyvatele regionu soudržnosti Jihovýchod dosahuje 91,6 % průměru ČR, čímž se region řadí na třetí místo za zcela specifickou Prahu, jejíž HDP na 1 obyvatele je více než dvojnásobkem průměru ČR, a za region soudržnosti Střední Čechy.

Z vývoje tohoto ukazatele v posledních letech je možné rovněž pozorovat postupné konvergenční tendence směrem k průměru EU. Zatímco v roce 2000 dosahoval HDP/obyvatele regionu Jihovýchod v přepočtu podle parity kupní síly 58,1 % průměru EU (ČR 64,8 %), v roce 2004 to již bylo 64,9 % průměru EU (ČR 70,9 %). Podle zveřejněných odhadů² lze předpokládat, že tento pozitivní vývojový trend bude pokračovat i v následujících letech.

² Národní rozvojový plán 2007-13.

1.2.2 Sociální a ekonomická situace regionu

1.2.2.1 Demografický vývoj

V období let 2000–2005 se celkový počet obyvatel regionu Jihovýchod snížil zhruba o 1 %³. Populační prognóza ČSÚ předpokládá **v příštích letech trvalý pokles počtu obyvatel regionu soudržnosti** Jihovýchod přirozenou měnou. Podle zpracované projekce by tak měl počet obyvatel regionu Jihovýchod v roce 2010 činit 1 616 213 osob a v roce 2015 pak 1 597 660 obyvatel⁴.

Jedná se především o důsledek celospolečenského vývoje, který v posledních desetiletích v České republice probíhá. Jedním z jeho charakteristických znaků je i nízká porodnost. Zároveň ale dochází i k neustálém prodlužování průměrné délky života obyvatel. Kombinace těchto jevů (a samozřejmě i vliv celé řady dalších faktorů) pak způsobují postupné „stárnutí“ populace se všemi ekonomickými a sociálními důsledky, které tento jev provázejí.

I v regionu soudržnosti Jihovýchod se předpokládá postupný pokles podílu osob ve věku do 14 let i stálý pokles podílu produktivní složky ve věku 15-65 let (tedy „práceschopného“ obyvatelstva). Zvyšovat se naopak bude podíl osob v poproduktivním věku (nad 65 let).

Je tak naprosto zřejmé, že aby bylo možné i v budoucnu zajistit dostatek pracovních sil pro ekonomiku regionu Jihovýchod, bude nutné realizovat řadu zásadních opatření. Jedním z nich – v rámci celostátních politik – bude bezesporu postupné zvyšování hranice pro odchod do důchodu.

Úkolem na regionální úrovni pak v této souvislosti musí být především **realizace takových opatření, která povedou ke „zkvalitňování“ a rozvoji lidských zdrojů v regionu. Naplnění této potřeby je možné pouze spolupůsobením různých finančních zdrojů, ať již z krajských a národních rozpočtů, tak zejména z ESF.** Regionální operační program by měl usilovat zejména o vytváření podmínek pro zvyšování vzdělanosti obyvatelstva a kvalifikaci pracovní síly, neboť efektivní rozvoj lidského potenciálu musí být podmíněn zejména vhodnou doplňující infrastrukturou spolu s rozvojem progresivních ekonomických odvětví s vysokou přidanou hodnotou, dále zlepšováním zdravotního stavu populace umožňujícím mj. i delší pracovní věk, a v neposlední řadě zvyšováním atraktivity prostředí měst a venkova podporující stabilizaci obyvatelstva v území. To vše pak, spolu s nabídkou pracovních příležitostí, může zároveň působit i jako impuls pro příliv nové populace do regionu.

1.2.2.2 Ekonomika regionu, její konkurenceschopnost a růstový potenciál

Významnou roli v ekonomice regionu hrají malé a střední podniky, které tvoří zhruba 71 % všech subjektů podnikajících na území regionu⁵.

³ dle údajů ČSÚ.

⁴ Pozn.: bez vlivu migrace.

⁵ údaje ČSÚ.

Jak se uvádí v podkladových materiálech⁶, v obou krajích regionu Jihovýchod patří v posledních letech k odvětvím s nejvyšší dynamikou růstu průmyslová výroba, což má významný dopad na celou ekonomiku regionu. Nejvýznamnější pozici v regionu má strojírenství, zvláště energetika, strojní inženýrství, a elektroinženýrství. Následuje elektronický průmysl a textilní výroba, která je však v dlouhodobé recesi; a určitou důležitost má také potravinářský, chemický a farmaceutický průmysl, sklo a keramická vlákna a dřevozpracující průmysl⁷.

Oborová struktura průmyslu regionu je ovlivňována zejména velkými investory, kteří sem přicházejí, a pak také rozvojem MSP s inovačním výrobním programem. Spojení těchto podniků do oborově orientovaných klastrů může významně posílit postavení regionu ve vědecko-technickém i průmyslovém rozvoji. Za účelem podpory přílivu (zejména zahraničních) investic vznikla na území regionu řada průmyslových zón.

Region Jihovýchod má velký potenciál v oblasti rozvoje **inovací a inovačního podnikání**. Na území regionu Jihovýchod existují instituce a infrastruktura podporující inovační podnikání, jako např.: Jihomoravské inovační centrum, CTP Brno, CTP Modřice, Český technologický park Brno, Regionální rozvojová agentura Jižní Moravy, pracoviště Akademie věd ČR atd. V kraji Vysočina se připravuje projekt výstavby Technologického centra kraje Vysočina. Velice důležitým předpokladem je rovněž přítomnost významného počtu vysokoškolských zařízení. Z hlediska nabídky vysokoškolských vzdělávacích institucí a vědeckých zařízení představuje region Jihovýchod po Praze **druhé nejvýznamnější vysokoškolské a vědecké centrum České republiky**. Působí zde mj. celkem 13 vysokoškolských zařízení.

Z hlediska potenciálu v oblasti inovací a výzkumu a vývoje v regionu Jihovýchod představuje **hlavní rozvojové centrum brněnská aglomerace**. Příznivá image lokality má vliv na zájem zahraničních investorů (zejména o Brno), a to především v oblasti high-tech a stále více i v oblasti VaV. K tomu přispívá i stále se rozvíjející struktura vysokých škol. Rovněž dobrá poloha Brna a dopravní dostupnost představují důležitý předpoklad pro další rozvoj.

Významnou roli hrají také středně velké, inovačně orientované tuzemské firmy, které jsou schopné svým výzkumem a vývojem posilovat využití vědeckotechnického potenciálu a přispívat ke zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky regionu.

Rozvoj takovýchto firem není přitom v dnešní době moderních informačních a komunikačních technologií nezbytně nutné lokalizovat pouze do Brna (i když to si zachová i do budoucna dominantní pozici), ale pro rozvoj regionu je nutné je rozvíjet i v dalších centrech regionu Jihovýchod a vytvářet tak pozitivní synergické efekty pro celý region a posilovat konkurenceschopnost regionální ekonomiky v rámci Evropské unie.

Pro dosažení tohoto cíle je ovšem nutné vytvářet dostatečné podmínky, které podpoří takto nastavený pozitivní trend. **Zásadní podmínkou je posilování a zkvalitňování dopravní dostupnosti rozvojových center regionu, a to jak s důrazem na vyšší, nadregionální dopravní vazby v rámci celé republiky, resp. evropského prostoru, tak také na**

⁶ Profil kraje Vysočina (prosinec 2005), Strategie rozvoje Jihomoravského kraje – Aktualizace profilu kraje (říjen 2005).

⁷ Profil kraje Vysočina, 2006, Profil Jihomoravského kraje, 2006.

bezproblémové napojení a propojení uvnitř regionu (zejm. dostupnost regionálních center ze zázemí).

Mezi další nezbytné podmínky patří také budování vhodné **infrastruktury pro podnikání**, a to zejména prostřednictvím rozvoje moderních podnikatelských nemovitostí (s orientací především na regenerace a přednostní využívání brownfields); zvláštní zřetel by při tom měl být kladen na potřeby inovujících podniků. Nezbytné je rovněž zajistit **dostupnost kvalifikované pracovní síly**. Toho lze docílit rozvojem systému vzdělávání zaměřeného na získávání praktických dovedností, na vyšší provázanost studijních oborů a kvalifikace s potřebami trhu práce a vyšší flexibilitu pracovní síly.

1.2.2.3 Lidské zdroje a trh práce

Transformace ekonomiky zahájená po roce 1989 se v oblasti pracovních sil projevila na území regionu Jihovýchod velmi výrazně. Pro devadesátá léta 20. století byl charakteristický rychlý úbytek počtu pracovníků ve výrobních odvětvích národního hospodářství, který byl zároveň doprovázen nárůstem počtu pracovníků v terciární sféře, a to zejména v odvětvích zaměřených na obchod a služby. K tomuto trendu došlo ve všech regionech ČR.

Do konce roku 2005 došlo k celkovému snížení počtu zaměstnaných na území regionu Jihovýchod o zhruba jednu desetinu, v primární sféře ekonomiky byl tento pokles nejvýraznější: počet zaměstnaných v tomto sektoru dosahuje v současné době asi 38 % počtu v roce 1989.

Lze říci, že zaměstnanecká skladba v regionu se postupně přiblížila struktuře zaměstnanosti běžné ve vyspělých ekonomikách. Došlo k poklesu podílu výrobních odvětví (zemědělství, průmysl) a naopak k nárůstu podílu nevýrobních odvětví na celkové zaměstnanosti.

Míra zaměstnanosti činila v 1. čtvrtletí 2006 53,1 %, což je méně, než kolik činí průměr za celou ČR (54,7 %). Z hlediska sektorové struktury zaměstnanosti je největší podíl osob zaměstnaných v terciárním sektoru ekonomiky (53 %), následuje sekundární sektor (41,4 %) a primární sektor (5,6 %).

Nezaměstnanost

V rámci České republiky vykazuje region soudržnosti Jihovýchod míru nezaměstnanosti srovnatelnou s celorepublikovým průměrem. Ve 4. čtvrtletí roku 2005 dosáhla hodnoty 7,5 %, zatímco celostátní průměr činil 7,8 %⁸. Z 8 regionů soudržnosti NUTS 2 České republiky vyšší nezaměstnanost vykazují pouze regiony soudržnosti Moravskoslezsko, Severozápad a také Střední Morava.

Nezaměstnanost v regionu Jihovýchod vykazuje výraznou vnitřní územní diferenciaci, kdy v nejpostiženějších mikroregionech je míra nezaměstnanosti 4,5krát vyšší než v mikroregionech s nejnižší nezaměstnaností⁹. Společným rysem oblastí s vysokou nezaměstnaností je **špatná dopravní dostupnost, periferní poloha vůči regionálním centrům, nedostatečná vybavenost službami i infrastrukturou a nižší kvalifikace místní pracovní síly**.

⁸ ČSÚ - Výběrové šetření pracovních sil (prováděné dle metodiky ILO).

⁹ na základě dat Správy služeb zaměstnanosti MPSV. Mikroregiony jsou vymezeny správními obvody pověřených obecních úřadů.

Jedním z hlavních důvodů vyšší míry nezaměstnanosti v regionu je **nesoulad kvalifikace uchazečů o zaměstnání včetně absolventů škol s požadavky na trhu práce**¹⁰. Z podkladových studií vyplývá, že strukturu škol a školských zařízení v regionu Jihovýchod lze považovat za příznivou¹¹, je ale potřebné pokračovat v probíhající optimalizaci celé sítě škol a přizpůsobit ji demografickým trendům. Zejména v oblasti středního školství je nezbytné dále upravovat stávající obory středních škol vzhledem k aktuálním potřebám na trhu práce. S ohledem na charakter těchto aktivit lze předpokládat, že tyto budou podporovány v rámci tématického operačního programu, resp. za přispění zdrojů ESF. Nezbytnou podmínkou úspěšné realizace těchto opatření je však zajištění **kvalitní vzdělávací infrastruktury**. Spolupůsobením ESF v rámci tématických operačních programů a ERDF v rámci intervencí ROP může být dosaženo významných synergických efektů vedoucích ve svém důsledku ke zvyšování vzdělanosti obyvatelstva a kvalitě pracovních sil.

Požadavky zajistit ekonomický růst regionu Jihovýchod i pozitivní rozvoj společnosti, ve které se odehrává nepřetržitá změna požadavků a nutnost stálého přizpůsobování se, vyžadují nové pojetí vzdělávání tak, jak přináší koncept **celoživotního učení**. Jeho realizace vyžaduje jednak změny ve vzdělávání dětí a mládeže i vzdělávání dospělých. Školy a školská zařízení formálního vzdělávání v regionu se prozatím nestávají nositeli rozvoje dalšího vzdělávání dospělých, ačkoli mají pro tuto činnost potenciál. V oblasti vzdělávání dospělých je třeba zdůraznit význam neformálního vzdělávání, které realizují neziskové organizace, vzdělávací a školící instituce, občanská sdružení, podniky a organizace, poradenské firmy, profesní sdružení, podnikatelské svazy a další.

1.2.2.4 Cestovní ruch

Cestovní ruch je významnou složkou hospodářských aktivit regionu soudržnosti Jihovýchod.

Na základě informací uváděných v podkladových dokumentech¹² je možné na území regionu Jihovýchod vymezit **2 hlavní turistické oblasti, a to Vysočinu v severozápadní části regionu a Jižní Moravu na jihovýchodě**.

Vysočina nabízí příležitosti zejména pro pobytovou letní a zimní turistiku a pro návštěvy hodnotných kulturně historických památek. Z atraktivit mezinárodního významu nacházejících se na tomto území, lze uvést zejména **městskou památkovou rezervaci Telč, židovskou čtvrť a baziliku sv. Prokopa v Třebíči a areál národní kulturní památky poutního kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené Hoře u Žďáru nad Sázavou, které jsou zapsány do Seznamu světového dědictví UNESCO**. Městské památkové rezervace tvoří kromě Telče ještě historická centra Jihlavy a Pelhřimova. Pro zimní turistiku - a zejména pak pro běžecký lyžařský sport - je vhodná většina území Českomoravské vrchoviny. Výjimečné je v tomto směru postavení oblasti **Žďárských vrchů, které jsou lyžařským centrem**

¹⁰ Analýza stavu a vývoje na trhu práce v kraji Vysočina za rok 2005, Zpráva o situaci na trhu práce v Jihomoravském kraji za rok 2005.

¹¹ zejm.: Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Jihomoravského kraje, 2006, Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy kraje Vysočina, 2006.

¹² např.: Cestovní ruch v regionech České republiky, 2003, Profil kraje Vysočina, 2006, Profil Jihomoravského kraje, 2006.

celostátního významu. Z hlediska rozmístění atraktivit cestovního ruchu je patrná tendence územní koncentrace turistických zařízení a infrastruktury (ubytovacích a stravovacích zařízení, služeb) do několika nejvýznamnějších středisek, měst a rekreačních obcí. Slabou stránkou je sezónnost turistické návštěvnosti, kdy rozhodující část připadá na letní sezónu. Dominantní rekreační funkcí Vysočiny je **středně náročná pobytová i pohybová turistika s významnou letní sezónou.** Potenciální rozvojové možnosti do budoucna je pak možné spojovat zejména se žádanými formami **klidné a ekologicky čisté pobytové turistiky.** Významné rozvojové šance má také **poznávací turistika** spojená s návštěvou kulturně historických památek. Rozvoj cestovního ruchu na Vysočině by se měl do budoucna zaměřit i na rozvoj **venkovské turistiky a agroturistiky** spojené s větším využitím kulturního bohatství, s budováním dalších tras pro **cykloturisty** (vč. doprovodných služeb), s **využitím vodních cest** a s přípravou specifických programů pro zvýšení návštěvnosti (vč. kulturních a sportovních festivalů a soutěží mezinárodního významu).

Jižní Morava je bohatá na historické památky, které dokazují, že tato část regionu Jihovýchod byla jedním z nejvýznačnějších center osídlení ve všech etapách pravěkého a středověkého vývoje. Nachází se zde množství hradů a zámků, potenciál pro přímé produkty kulturně poznávací turistiky tvoří i historická urbanistická a architektonická struktura jak center větších měst, tak malých venkovských obcí (lidová architektura). Z atraktivit celoevropského významu lze uvést např. **objekty uvedené na seznamu UNESCO: Lednicko-valtický areál, vilu Tugendhat v Brně a biosférickou rezervaci Dolní Morava.** Významné jsou rovněž **městské památkové rezervace (Brno, Mikulov, Znojmo).** Pro Jižní Moravu je typická zejména poptávka individuálních turistů po **pobytové turistice u vody, kulturně poznávací turistice a pěší a cyklistické turistice po přírodních zajímavostech.** Specifikem regionu je poptávka spojená s **vinařskou turistikou.** Rozvíjí se též **vodní turistika.** V Brně je poptávka orientovaná především na městskou poznávací a kulturní turistiku, **kongresovou a sportovní turistiku,** množství návštěvníků sem rovněž zavítá v souvislosti s pořádáním veletrhů a výstav. Statut lázeňského místa má pouze město Hodonín. Ve srovnání s jinými regiony ČR je zde proto lázeňský cestovní ruch omezený. Tato situace by se však měla do budoucna příznivě změnit, zejména výstavbou nových lázeňských zařízení v oblasti Lednice¹³.

Existující potenciál pro cestovní ruch v regionu Jihovýchod je využíván jen z části. Důvodem těchto omezení je především špatná dopravní infrastruktura, nedostatečná základní a doprovodná infrastruktura cestovního ruchu, podobně i nabídka a kvalita služeb nesplňuje v mnoha střediscích vyšší standardy¹⁴. Nedostatečná je nabídka specializovaných a originálních turistických programů a produktů, rezervy jsou i v turistické organizační struktuře a lidských zdrojích, informacích, propagaci a marketingu¹⁵.

Limitujícím faktorem zvyšování návštěvnosti mnohých turisticky zajímavých míst regionu je také jejich špatná dopravní dostupnost způsobená nízkou kvalitou komunikací i dopravních služeb a také nedostatkem tras pro bezpečný pohyb cyklistů. Závažným problémem, se kterým se dlouhodobě potýkají vlastníci a správci památek kulturních

¹³ Strategie rozvoje Jihomoravského kraje – Aktualizace profilu kraje. 2006.

¹⁴ potvrzené např. certifikací kvality služeb.

¹⁵ Strategie rozvoje Jihomoravského kraje – Aktualizace profilu kraje, 2006.

památek v regionu, jsou vysoké náklady na jejich údržbu a opravy, kdy z důvodu nedostatku financí hrozí nebezpečí zhoršování technického stavu celé řady z nich.

Cestovní ruch je jedním z ekonomických odvětví, které může významným způsobem přispívat k hospodářskému rozvoji v regionu Jihovýchod, a to zejména prostřednictvím vytváření nových pracovních míst a zvyšováním příjmů ze služeb poskytovaných návštěvníkům. **Cestou, jak co nejvíce využít tento potenciál, je zaměřit se především na místní specifické podmínky a jedinečnosti, kterými region disponuje, a na jejich základě vytvářet vlastní nosné turistické produkty a programy.** Předpokladem však je, aby tyto regionální unikáty a atraktivity cestovního ruchu byly dobře dopravně dostupné - pouze tak může region konkurovat nabídce ostatních turistických destinací a přilákat návštěvníky a tím zvyšovat své příjmy z cestovního ruchu.

1.2.3 Dopravní dostupnost

Region Jihovýchod patří z pohledu dopravy k nejvýznamnějším v České republice. Tvoří významnou křižovatku dvou hlavních středoevropských dopravních směrů: z Německa a severní Evropy na Balkán a z Polska a východního Pobaltí směrem na Rakousko a Itálii. Sídlní význam města Brna ovlivnil dnes převážně radiální podobu dopravní sítě na území celého regionu Jihovýchod, která je v jeho okrajových částech doplněna dalšími významnými tangentami (pomoravský koridor na východě, tradiční spojení Prahy s Vídní přes Jihlavu a Znojmo na západě regionu a severojižní koridor: spojení Polska přes Pardubice – Havlíčkův Brod – Pelhřimov – Jindřichův Hradec – České Budějovice - Rakousko).

1.2.3.1 Silniční doprava

K nejvýznamnějším dopravním spojnicím v silniční dopravě na území regionu soudržnosti Jihovýchod patří především dálnice D1 (Praha – Brno - Kroměříž) a D2 (Brno – Bratislava) a silnice R 46 (Vyškov – Olomouc) a R 52 (Brno – Pohořelice). Ty tvoří zároveň komponentu IV. a VI. multimodálního koridoru trans-evropské dopravní sítě TEN-T). Jednoznačně nejzatíženější komunikací v regionu je dálnice D1.

K dalším významným komunikacím patří ty, které byly sledovány v systému tzv. sítě TINA. Do této sítě patřily kromě již zmíněných koridorových linií ještě silnice I/43 (Brno – Svitavy), I/55 (Břeclav – Přerov) a I/47 (Vyškov – Přerov – Hranice na Moravě).

Základní a rozhodující význam v dopravní dostupnosti regionu Jihovýchod hrají dálnice a silnice I. třídy ve vlastnictví státu a na ně navazující **regionální silniční síť** zahrnující silnice II. a III. tříd ve vlastnictví krajů. Tato regionální dopravní síť má velmi důležitou roli ve **vnitřní dopravní mobilitě regionu**, neboť **propojuje všechna významná regionální centra** a zároveň **zabezpečuje dopravní dostupnost těchto center ze zázemí, včetně napojení periferních venkovských oblastí.**

Na základě vyhodnocení informací ze strategických dokumentů krajů¹⁶, interních podkladů i konzultací s odborníky v oblasti dopravy, mezi které patřili např. pracovníci odborů dopravy KrÚ, zaměstnanci KSÚS aj., lze mezi hlavní problémy regionu Jihovýchod v oblasti silniční infrastruktury zařadit především:

- **nedokončenou síť regionálních komunikací, tj. silnic II. a III. tříd,**
- **špatnou kvalitu většiny pozemních komunikací všech úrovní spočívající především v dlouhodobě zanedbávaném stavebně i dopravně technickém stavu,**
- **nedostatečnou kapacitu nejzatíženějších tahů a také**
- **špatnou dopravní dostupnost některých částí regionu (týká se zejména kraje Vysočina a oblastí při hranicích krajů) ohrožující jejich další hospodářský rozvoj.**

Negativním důsledkem rostoucí individuální osobní a nákladní dopravy na pozemních komunikacích regionu je rovněž místní nárůst znečištění ovzduší, zejména podél důležitých silničních tahů a v centrech měst, jimiž vedou silniční průtahy, a také u hraničních přechodů do Rakouska a na Slovensko. Realizace opatření vedoucích ke zlepšení kvality životního prostředí pro obyvatele žijící v takto postižených územích si vyžádají další značné investice do výstavby potřebné infrastruktury, která odvede tranzitní dopravu z měst (silniční obchvaty) a přispěje k její větší plynulosti (rozšiřování vozovek, výstavba kruhových objezdů apod.). Investice do této oblasti stejně tak jako podpora veřejné hromadné dopravy a bezmotorové dopravy jsou naprosto nezbytné součástí řešení dopravní situace v regionu tak, aby byl vyvážen negativní dopad rostoucí individuální automobilové dopravy na životní prostředí.

Dopravní sítě fungují jako celek od nejvyšší k nejnižší úrovni. Aby region mohl plně využívat možností, které se vytvoří prostřednictvím investic státu do „velkých“ dopravních sítí na národní či evropské úrovni (TEN-T), bude velmi důležité realizovat také řadu investic do modernizace a zkvalitňování vedlejších, navazujících propojení, která jsou součástí regionální dopravní sítě a jenž jsou tvořena převážně silnicemi II. třídy a vybranými úseky silnic III. tříd.

Současný stav regionální silniční sítě regionu Jihovýchod zdaleka **neodpovídá hospodářským potřebám regionu ani bezpečnosti provozu**¹⁷. Záměrem regionu soudržnosti Jihovýchod v oblasti zkvalitňování dopravní dostupnosti regionu je proto postupná modernizace a rekonstrukce regionální silniční sítě.

Pouze velmi kvalitní dopravní dostupnost regionu z pohledu širších prostorových vazeb v rámci středoevropského prostoru, ale i bezproblémové vnitřní propojení významných center regionu a jejich dostupnost ze zázemí vytvářejí dostatečné předpoklady pro úspěšný rozvoj ekonomických aktivit zvyšujících konkurenceschopnost regionu a zajišťujících jeho hospodářský rozvoj. Zajištění účinné, flexibilní a bezpečné dopravní infrastruktury zvyšuje produktivitu a tím perspektivy rozvoje prostřednictvím usnadnění pohybu osob a zboží. Kvalitní dopravní sítě mohou ve svém důsledku vést ke zvyšování obchodních příležitostí a současně ke zvyšování efektivity podnikání.

¹⁶ zejm.: Generel dopravy Jihomoravského kraje, únor 2006, Strategie rozvoje JM kraje – profil kraje, květen 2006, Profil kraje Vysočina, červen 2006, Pátevní síť kraje Vysočina – materiál do zastupitelstva kraje, květen 2006.

¹⁷ tamtéž.

1.2.3.2 Veřejná hromadná doprava

V průběhu 90. letech 20. století docházelo v regionu Jihovýchod (a potažmo v celé ČR) ke strmému nárůstu počtu osobních automobilů. V důsledku toho výrazně vzrostla intenzita dopravy, a to zejména na důležitých dopravních tazích a také ve městech a obcích. S ohledem na dopravní exponovanost regionu, stav a kapacitu místních silničních sítí i zastaralost systémů dopravní regulace se proto jeví jako velmi žádoucí a nezbytné zatraktivnění nabídky veřejné hromadné dopravy.

V současné době je na území regionu Jihovýchod systematicky rozvíjen Integrovaný dopravní systém (dále jen „IDS“), který hraje významnou roli při **odstraňování bariér v mobilitě obyvatelstva**, jež klíčově přispěje k boji s nezaměstnaností a ke zvýšení konkurenceschopnosti regionu Jihovýchod. IDS vzniká postupně po etapách a cílem je jeho zavedení na celém území regionu soudržnosti. Využívá výhody a potlačuje nevýhody jednotlivých druhů dopravy a umožňuje jejich vzájemné provázání a výrazné **zkvalitnění dopravní obslužnosti území a spojení mezi centry osídlení a spádovými územími**. To napomáhá **lepší dostupnosti zaměstnanců do regionálních center** (především do Brna), ve kterých se především rozvíjí podnikání a vytváření pracovní místa, a tím zároveň i **částečně brání odlivu obyvatel z periferních oblastí**. Existence IDS výrazně podporuje také rozvoj cestovního ruchu na místní a regionální úrovni.

Jak uvádí odborné studie¹⁸, vzhledem k očekávanému dalšímu zvyšování mobility obyvatel je hlavním úkolem do budoucna alespoň zachování současné dělby přepravy mezi individuální automobilovou a veřejnou hromadnou dopravou, a to zkvalitněním nabídky veřejné hromadné dopravy a mírnou regulací individuální dopravy. Zkvalitnění a zefektivnění VHD pak znamená především rozvoj integrované dopravy se zahrnutím návazné funkce IAD (systémy P+R, Bike+R, K+R).

Rozvoj integrovaných dopravních systémů na území regionu Jihovýchod se bude v nejbližších letech soustřeďovat zejména na postupné rozšiřování IDS postupující od regionálních center (zatím zejména Brna) do vzdálenějších oblastí. Nezbytným požadavkem fungujícího IDS je organizace návazné autobusové a individuální dopravy do vybraných terminálů na ramenech železnice. Tyto terminály (i další potřebnou infrastrukturu) je nutno v dalších fázích rozvoje IDS podle konkrétních místních podmínek upravovat a dovybavovat.

Nedílnou součástí snah o udržení atraktivity systémů veřejné hromadné dopravy jako celku a zvláště pak ekologické hromadné dopravy je rovněž modernizace a obnova vozového parku.

1.2.3.3 Letecká doprava

Stále důležitější roli v hospodářském rozvoji regionu Jihovýchod bude hrát i jeho dostupnost leteckou dopravou. Na území regionu se nachází veřejné mezinárodní civilní letiště Brno-Tuřany s pravidelnou i nepravidelnou osobní i nákladní dopravou, jehož majitelem je Jihomoravský kraj. V současné době má toto letiště 3 pravidelné linky (Londýn, Mnichov,

¹⁸ viz. např. Generel dopravy Jihomoravského kraje.

Praha), přičemž se dá očekávat, že počet obsluhovaných destinací se bude postupně zvyšovat¹⁹. Ostatní letecká doprava na letišti je nepravidelná (převažují charterové lety do středomořských turistických destinací). Na brněnském letišti byl vystavěn nový odbavovací terminál, přičemž je potřeba dořešit i další navazující infrastrukturu včetně budoucího nekonfliktního napojení na MHD, eventuálně na železniční síť.

1.2.3.4 Bezmotorová doprava

Geografická poloha i přírodní podmínky regionu Jihovýchod tvoří výborný základ pro rozvoj cyklistické dopravy. Rekreační cyklistická doprava představuje zároveň jeden z hlavních trendů moderní turistiky. Řešení problematiky cyklistické dopravy v regionu je koncepčně řešeno v několika studiích²⁰, které shrnují současný stav a navrhují strategie rozvoje sítě cyklistických tras na území regionu.

Turistické cyklistické trasy jsou členěny do kategorií mezinárodních, nadregionálních, regionálních, místních a ostatních tras a mají návaznost na rakouskou a slovenskou síť. Jihomoravským krajem prochází dálkové trasy Pražská, Moravská a Jantarová stezka (součásti evropské sítě EURO VELO), dále např. Greenways Praha-Vídeň, Česko-rakouská příhraniční trasa, trasy Jihlava-Český Těšín, Jeseník-Znojmo, Hradec Králové-Břeclav aj. Významnou součástí turistické infrastruktury v jižní části regionu tvoří také Moravské vinařské stezky. **Počet tematických tras i zapojení existujících tras do turistických programů je však stále na nedostatečné úrovni, stejně jako vybavenost terénním informačním systémem, řešení kolizních míst (v místech střetu s jinými komunikacemi nebo ostatními překážkami) a doprovodné služby pro cyklisty podél tras (parkoviště pro cyklisty, odpočívadla, drobný mobiliář apod.). Nízký je rovněž podíl bezpečných úseků na existujících cyklotrasách²¹.** Cyklistická doprava jakožto regulátor IAD vyžaduje výstavbu kvalitních cyklostezek, která ovšem dosud velmi zaostává²².

Cyklistika jako forma dopravy není menšinovým trendem, ale **alternativou k dalším druhům dopravy. Nabízí značnou flexibilitu při pohybu v městském prostředí a částečně může řešit i dopravní obsluhu v regionu.** Propojení cyklistické infrastruktury formou městských sítí cyklostezek a regionálních sítí cyklotras umožňuje současně plynulý pohyb cyklistů i cykloturistů. Cykloturistika se tak výrazně projevuje i v městském prostředí. Městské cyklotrasy a cyklostezky mohou jejich uživatele dovést bez dopravní zácpy a kolapsů na silnicích do historického jádra města, do městských parků, rezervací, rekreačních oblastí, na koupaliště apod.²³

¹⁹ tamtéž.

²⁰ např.: Studie dobudování cyklistické infrastruktury a specifických forem cyklistiky v Jihomoravském kraji aj.

²¹ tj. cyklostezek v podobě samostatných, stavebně upravených a dopravním značením vymezených komunikací určených pouze cyklistům, bruslařům, koloběžkářům apod., případně i chodcům.

²² Profil kraje Vysočina, 2006, Profil Jihomoravského kraje, 2006.

²³ Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy ČR, leden 2005.

1.2.4 Regionální disparity

1.2.4.1 Struktura osídlení

Sídelní struktura České republiky je charakteristická rozdrobenou soustavou, která je dána historickým vývojem. V současné době existuje na celém území ČR více než 6 tisíc samosprávných obcí. Tento stav je přitom zcela výjimečný ve srovnání s jinými evropskými státy²⁴.

Na území regionu soudržnosti Jihovýchod se nachází celkem 1 376 samosprávných obcí, z tohoto počtu ovšem 92 % tvoří obce s počtem obyvatel do 2 000. Pouze ve dvou obcích regionu žije více než 50 tisíc obyvatel. Tato specifická sídelní struktura neumožňuje vymezovat „města“ v pojetí obvyklém z evropského pohledu.

Politika územního rozvoje ČR²⁵ vymezuje na území regionu Jihovýchod dvě **rozvojové oblasti** s výrazným soustředěním aktivit mezinárodního nebo celorepublikového významu: Brno a Jihlavu. Tyto městské aglomerace, které je možno rovněž označit jako urbanizační centra²⁶, s diverzifikovanou strukturou ekonomiky a se zastoupením odvětví schopných generovat růst v okolí vytvářejí póly rozvoje.

V sídelní struktuře regionu soudržnosti Jihovýchod je dále možno vymezit 9 středisek regionálního významu²⁷: Blansko, Břeclav, Havlíčkův Brod, Hodonín, Pelhřimov, Třebíč, Vyškov, Znojmo a Žďár nad Sázavou.

Z hlediska územně pojatého rozvojového potenciálu regionu Jihovýchod by se právě výše uvedená urbanizační centra i regionální střediska, ve kterých se koncentrují sociálně ekonomické funkce vyššího řádu, mohla stát klíčovými **póly hospodářského rozvoje regionu**. A následný přenos pozitivních impulsů i do zázemí umožní stimulaci rozvoje celého sídelního systému vč. jeho konkurenceschopnosti. Proto je potřeba vhodnými nástroji a opatřeními stimulovat rozvoj těchto městských oblastí/regionálních center a přispět k řešení problémů, se kterými se potýkají.

1.2.4.2 Urbanizační centra a regionální střediska jako póly růstu

Ve výše vymezených urbanizačních centrech a regionálních střediscích žije zhruba 40 % obyvatel regionu Jihovýchod, koncentrují se v nich podnikatelské a investiční aktivity,

²⁴ Například územně i populačně srovnatelná Belgie má 589 obcí, Nizozemsko, které má navíc o polovinu vyšší počet obyvatel než ČR, dokonce jen 458 obcí. (<http://en.wikipedia.org>).

²⁵ Politika územního rozvoje České republiky, schválená vládou ČR v květnu 2006, je nástroj územního plánování, který určuje požadavky a rámce pro konkretizaci úkolů územního plánování v republikových, přeshraničních a mezinárodních souvislostech, zejména s ohledem na udržitelný rozvoj území a určuje strategii a základní podmínky pro naplňování těchto úkolů. PÚR ČR poskytuje rámec pro konsensuální rozvoj a zhodnocování území ČR. Mj. vymezuje oblasti se zvýšenými požadavky na změny v území z důvodů soustředění aktivit mezinárodního a republikového významu nebo které svým významem přesahují území jednoho kraje („rozvojové oblasti“).

²⁶ viz. Strategie regionálního rozvoje ČR.

²⁷ dle výpočtů hlavních významových charakteristik a na základě sociálněgeografické regionalizace ČR (podrobněji viz. Hampl, M.: Geografická organizace společnosti v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext, Univerzita Karlova v Praze, 2005).

pracovní příležitosti a v souvislosti s tím také veřejné služby a občanská vybavenost. Při stimulaci těchto center (městských oblastí) jako rozvojových pólů regionu Jihovýchod je nutné zohlednit komplexní rozvoj těchto urbanizovaných prostorů a regionální a nadregionální souvislosti. Je třeba zaměřit se především na řešení sociálních a ekonomických problémů, s nimiž se města v současnosti potýkají, a to např. formou restrukturalizace ekonomiky měst, rozšiřováním a zkvalitňováním veřejné infrastruktury, služeb občanské vybavenosti, kultivací a revitalizací vybraných čtvrtí apod.

Kapacita a technický stav **infrastruktury pro rozvoj vzdělávání** je zejména ve větších městech a regionálních centrech obecně na vyšší úrovni než v sídlech nižšího řádu. Realita demografického vývoje a také poptávka po adaptabilní pracovní síle bude dopadat v následujících letech především na základní školy. Předpokládaný úbytek počtu žáků ZŠ až o jednu třetinu současného stavu bude od měst/zřizovatelů vyžadovat vzájemně koordinovaný postup při redukci rychle narůstajících volných kapacit základních škol²⁸. Důležitou podmínkou pro rozvoj vzdělávání a vzdělanosti obyvatelstva je také úroveň materiální vybavenosti vzdělávacích zařízení (základních i středoškolských), která přispívá ke zvyšování kvality výuky. Tato vybavenost je v současnosti často na nedostatečné úrovni, což se týká zejména nedostatečného vybavení moderními technickými a jinými učebními pomůckami a také technického stavu budov a objektů sloužících pro vzdělávání. Příležitostí je také využití volných kapacit pro jiné formy využití (neformální vzdělávání, zájmové aktivity apod.). Další důležitou oblastí aktivit v rozvoji vzdělávání je vytvoření podmínek pro celoživotní vzdělávání co nejširší veřejnosti a zájemců o další vzdělávání.

Síť **zdravotnických zařízení** v regionu Jihovýchod tvoří nemocnice, zařízení následné péče, psychiatrické léčebny, rehabilitační ústavy, odborné léčebné ústavy a další zařízení. Drtivá většina těchto zařízení se nachází ve větších městech, přičemž část z nich (především fakultní nemocnice v Brně) mají výraznou nadregionální, v některých oborech i republikovou působnost. Technický stav některých regionálních zdravotnických zařízení je možno v současné době považovat za nevyhovující. Často se jedná o několik desítek let starou infrastrukturu, kterou bude nutné modernizovat. Problémem lůžkových zařízení provozujících léčebnou péči v regionu je také zastaralé přístrojové vybavení, které bude nutné zkvalitnit tak, aby odpovídalo požadavkům vyplývajícím ze zákonů.

Moderní zdravotnická zařízení vytvářejí předpoklad pro zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva. Kvalitní zdravotní péče znamená nižší nemocnost, vyšší účast na trhu práce, delší pracovní život, vyšší produktivitu a nižší náklady na zdravotní a sociální péči.

Síť **zařízení sociální péče** v regionu tvoří domovy důchodců, domovy – penzióny pro důchodce, ústavy sociální péče, domovy s pečovatelskou službou a ostatní zařízení sociální péče. Většina této infrastruktury sociální péče je ve vlastnictví měst, obcí, krajů a státu. Tato zařízení jsou často umístěna nejen ve městech, ale i ve venkovských obcích. Demografická prognóza vývoje obyvatelstva v regionu Jihovýchod ukazuje nezbytnost řešení sociální péče pro obyvatele v poproduktivním věku, a to prostřednictvím rozvoje všech forem této péče, nejen ústavní. Ačkoliv během posledních let dochází k navyšování kapacity zařízení sociálních služeb v regionu (zejména domovů důchodců), stále se zvyšuje deficit mezi poptávkou a nabídkou²⁹. Dalším výrazným problémem je nedostatek pracovníků v těchto

²⁸ Profil kraje Vysočina, 2006, Profil Jihomoravského kraje, 2006.

²⁹ Profil kraje Vysočina, 2006, Profil Jihomoravského kraje, 2006.

zařízeních i technický stav objektů a budov. Především ve větších městech vzrůstá také význam sociální péče o ohrožené skupiny obyvatelstva (dlouhodobě nezaměstnaní, lidé se zdravotním a mentálním postižením, bezdomovci, opuštěné matky s dětmi, národnostní menšiny, drogově závislí aj.). V souvislosti s nárůstem sociálně patologických jevů je třeba podporovat vznik a provoz zařízení pro volnočasové aktivity mládeže a zvýšit počty sociálních asistentů (tzv. streetworkerů) a rovněž podporovat fungování nízkoprahových zařízení propojených se sítí SOS center s nepřetržitým provozem provozovaných nestátními neziskovými organizacemi.

Hlavní problémy z hlediska vybavenosti měst v regionu Jihovýchod kulturními, sportovními a jinými zařízeními **pro neformální aktivity občanů a trávení volného času** je možno spatřovat především v jejich relativním nedostatku vzhledem k vyšší koncentraci a počtu obyvatel a mnohdy také v jejich zastaralosti a špatném technickém stavu. Problematická je také jejich dostupnost z odlehlejších, periferních území.

Problémem řady měst v regionu Jihovýchod je **zanedbaný stav veřejné infrastruktury, fyzického prostředí a veřejných prostor** uvnitř urbanizovaných území. Přívětivé veřejné prostory přitom nepřispívají pouze ke spokojenosti obyvatel, ale přitahují také podnikatele a investory. K revitalizaci těchto území je potřeba přistupovat formou komplexních řešení zaměřených na provádění úprav zanedbané veřejné infrastruktury (ulic, náměstí, parků) včetně jejich vybavení malou architekturou a zelení³⁰.

Specifickým problémem jsou „**brownfields**“, tj. pozemky a nemovitosti uvnitř a mimo urbanizované území, které ztratily svoji funkci, jsou nevyužité či opuštěné, často mají ekologickou zátěž a nacházejí se na nich zdevastované výrobní či jiné budovy. Tyto nemovitosti negativně ovlivňují vzhled území a brání jeho potenciálnímu rozvoji jinou formou využití. Řadí se mezi ně především objekty staré průmyslové výroby, administrativní objekty, vojenské objekty apod. Tyto brownfields je možno nalézt ve většině velkých sídel na území regionu Jihovýchod³¹. Regenerace ploch brownfields je žádoucí nejen z hlediska opětovného využití území, ale jsou s ní spojeny i další pozitivní faktory, mezi něž patří zejména zvýšení příjmů a podpora ekonomiky v území a vytvoření nových pracovních příležitostí, revitalizace celého území, odstranění ekologických zátěží v sídelní krajině, alternativa k záboru půdy pro stavby "na zelené louce" i ochrana zdraví obyvatel a zkvalitňování životního prostředí. Problematika brownfields bude komplexně řešena na základě pevně vymezených rozhraní v rámci v rámci tematických operačních programů.

1.2.4.3 Venkovský prostor

V regionu Jihovýchod je možné vymezit různé typy venkovských oblastí. Zřejmě nejvýhodnější pozici a rozvojové předpoklady mají ty, které se nacházejí v zázemí velkých měst. Jsou ovlivněny převážně suburbanizací, zaznamenávají nárůst své populace a zlepšuje se i jejich vybavenost infrastrukturou a službami. Tento trend se výrazně projevuje především v zázemí Brna³². Naopak, nejproblematičtější skupinou jsou periferní venkovské

³⁰ viz. např. zásobníky a databáze projektových záměrů kraje Vysočina a Jihomoravského kraje.

³¹ viz. např. Vyhledávací studie pro lokalizaci brownfields na území Jihomoravského kraje, srpen 2006, Vyhledávací studie pro lokalizaci brownfields na území kraje Vysočina, duben 2006.

³² Profil Jihomoravského kraje, 2006.

oblasti, řídce obydlené, izolované od spádových měst a hlavních dopravních sítí. Tato území jsou soustředěna především při hranicích obou krajů regionu Jihovýchod.

Rozvoj zejména periferních venkovských sídel v regionu je limitován nedostatkem pracovních příležitostí, zanedbanou infrastrukturou, nízkou úrovní služeb a v neposlední řadě nepříznivou věkovou a vzdělanostní strukturou obyvatelstva. Nedostatečné dopravní napojení na regionální centra vyvolává potíže při dojíždě za prací. **Odlehlost** se podílí na udržování vyšší než průměrné nezaměstnanosti, nízké úrovní příjmů obyvatel, občanské vybavenosti a celkovém útlumu ekonomických aktivit v území. Periferní regiony trpí nezájmem investorů, kteří do nich neumísťují nové výroby. Na venkově pracuje značný podíl ekonomicky aktivních obyvatel ve službách, průmyslových provozech a řemeslných dílnách, nebo v závislosti na dopravní obslužnosti vyjíždí za práci do měst³³. Zejména v malých obcích způsobuje nedostatek personálních i materiálních zdrojů často nízkou efektivitu a kvalitu výkonu veřejné správy.

Podobným problémem, který musí řešit venkovské obce stejně jako města, je péče o sociálně potřebné obyvatele, především pak o obyvatelstvo v poproduktivním věku. Zásadní je nedostatek zařízení sociální péče i kapacit ve stávajících, špatný technický stav těchto zařízení i nedostatek kvalifikovaného personálu. Rovněž úroveň materiální vybavenosti vzdělávacích zařízení a technický stav budov je v současnosti často na nedostatečné úrovni.

Ve venkovských oblastech regionu se nachází infrastruktura, která v minulosti sloužila pro vzdělávání, kulturu a jiné veřejné služby (staré školy, bývalé kulturní domy, nákupní střediska apod.) a která je v současné době kvůli změně struktury obyvatelstva a osídlení venkova nevyužita. K nim se přidávají i venkovská brownfields v podobě opuštěných pozemků a nemovitostí zemědělské výroby, rekreační objekty, vojenské objekty a v omezené míře i objekty staré průmyslové výroby. Revitalizace těchto objektů a ploch přispěje k vytváření podmínek pro rozvoj podnikání ve venkovském prostoru. Rovněž zanedbaná veřejná prostranství v řadě venkovských obcí vyžadují revitalizaci³⁴.

Společným problémem řady venkovských obcí v regionu je rovněž nedostatek zařízení pro trávení volného času a neformální aktivity občanů. Tato zařízení se koncentrují ve větších městech, přičemž jejich dostupnost z některých zejména periferních oblastí je problematická. I technický stav těchto zařízení ve venkovských obcích (např. sportovní hřiště, apod.) bývá často na nedostatečné úrovni³⁵.

Vytváření prostředí pro úspěšný ekonomický i sociální rozvoj území je stále více ovlivňováno informačními a komunikačními technologiemi, jenž jsou nástrojem s velmi silným inovačním potenciálem a při efektivním a plošném využití umožňují zvýšení kvality života obyvatel žijících v daném území. Zatímco v urbanizačních centrech i dalších větších městech regionu Jihovýchod je stav využití ICT na velmi vysoké úrovni z hlediska nabídky pokrytí komunikační infrastrukturou, nabídky telekomunikačních služeb i informační gramotnosti obyvatel těchto sídel, v ostatních částech regionu vzhledem ke geografickým podmínkám i nízkému počtu obyvatel sídel dochází k selhání telekomunikačnímu trhu,

Pozn.: Dílčím způsobem probíhá suburbanizace i v okolí středně velkých měst regionu (vč. Jihlavy), zde jde však spíše o výstavbu jednotlivých domů než obytných souborů a kvantitativně jde o procesy nesrovnatelné s rozsahem suburbanizace v okolí metropole Brna.

³³ Pozn.: V důsledku nákladů na dopravu, času stráveného dojížděnkou a omezené dopravní obslužnosti jsou ovšem na trhu práce handicapováni ve srovnání s obyvateli měst.

³⁴ viz. např. zásobníky a databáze projektových záměrů kraje Vysočina a Jihomoravského kraje.

³⁵ tamtéž.

neexistuje zde konkurence poskytovatelů telekomunikačních služeb či nedochází k pokrytí odlehlých sídel ICT infrastrukturou. V těchto územích také chybí inovační centra zaměřená na poskytování speciálních telekomunikačních služeb jako např. hosting nebo podporu nabídky na straně poskytovatelů. Tím dochází k dalšímu prohloubení společenských rozdílů a snížení životní úrovně obyvatel takto postižených částí regionu, což má za následek snížení atraktivity těchto obcí pro stávající či potenciální nové obyvatele. Dále se tak prohlubují územní disparity a region jako celek trpí vnitřním ohrožením vyplývajícím z nerovnoměrného rozvoje.

I přes všechny výše uvedené problémy vykazuje venkovská komunita v regionu Jihovýchod vysokou míru kulturní i sociální stability a tvoří základ jeho hodnot. Zejména pak stále živá lidová kultura dodává regionu specifické postavení v rámci celé ČR a zasluhuje mimořádný stupeň ochrany a podpory. Na venkově se nacházejí i významné historické památky. Stále živá je také tradice místních řemesel a zpracovávání produktů (vinařství, zelinářství, zpracování brambor, mléka a masa), kterou je nutno rozvíjet, zejména se zaměřením na cestovní ruch.

Intervence ve prospěch venkova regionu Jihovýchod musí být diferencovaně zaměřené na **stabilizaci osídlení venkovských oblastí, vytváření podmínek pro úspěšný rozvoj podnikatelských aktivit na venkově, udržení a zvyšování kvality života venkovské populace, na zlepšení dostupnosti veřejných statků a služeb, posilování vazeb mezi venkovem a městy a na posílení tradičních vazeb na přírodní hodnoty území.** Nezbytnou podmínkou pak musí být **kvalitní dopravní dostupnost a také postupné zlepšování stavu infrastruktury i fyzického prostředí ve venkovských obcích, prioritní je také zvýšení využití informačních a komunikačních technologií v těchto oblastech.**

1.2.5 Vyhodnocení dosavadních zkušeností s realizací programů a analýza absorpční kapacity

1.2.5.1 Vyhodnocení dosavadních zkušeností s realizací programů

1.2.5.1.1 Finanční zdroje krajů a státního rozpočtu

Oba kraje, které tvoří region soudržnosti NUTS 2 Jihovýchod, mají v rámci svých každoročních rozpočtů vyčleněny finanční nástroje pro podporu rozvoje regionu. V Jihomoravském kraji jsou rozvojové projekty spolufinancovány prostřednictvím grantových programů jednotlivých odborů krajských úřadů, v kraji Vysočina byly finanční prostředky soustředěny do jednoho finančního nástroje - Fondu Vysočiny, který každoročně vyhlašuje několik grantových programů.

Nezanedbatelnou roli při rozvoji regionu hrají rovněž prostředky státního rozpočtu, zejm. z národních fondů (Fond dopravní infrastruktury, Fond životního prostředí, Státní fond rozvoje bydlení aj.). Tyto prostředky budou využívány v následujících letech jako doplněk při financování realizace rozvojových projektů.

Z pohledu krajů jako „nositelů“ ROP Jihovýchod hraje zásadní roli odhad výše finančních prostředků nezbytných pro spolufinancování projektů a na zajištění procesů souvisejících s řízením ROP. Z předběžných odhadů vycházejících z finanční alokace prostředků SF pro ROP Jihovýchod na období 2007-2013 vyplývá, že k příspěvku Společenství je potřeba ročně zajistit spolufinancování z národních zdrojů ve výši zhruba 370 mil. Kč. Z finančních analýz relevantních podkladů³⁶ vyplývá, že kraje vložily od roku 2004 do poloviny roku 2006 do realizace investičních projektů v tematických oblastech souvisejících s ROP prostředky v celkové výši přesahující 2 mld. Kč (viz. tabulka 1). Tato zjištění indikují, že kraje jsou schopné zajistit dostatečné spolufinancování intervencí ROP a mohou v příštích letech svými prostředky podpořit poměrně vysoký počet projektů.

Tabulka 1: Přehled vynaložených prostředků krajů na investiční projekty v období 2004-08/2006 (v tis. Kč)

Tematická oblast	Vynaložené investiční prostředky na projekty kraje		Příspěvky kraje na spolufinancování projektů jiných subjektů*
	vlastní zdroje kraje	státní rozpočet	
	Jihomoravský kraj		
Doprava	617 349		31 725
Cestovní ruch	38 075	1 146	22 890
Města a venkov	666 291	373 518	170 145
	kraj Vysočina		
Doprava	20 799		2 919
Cestovní ruch	61		6 175
Města a venkov	411 909	78 100	18 126

Zdroj dat: Jihomoravský kraj, kraj Vysočina.

*prostřednictvím vlastních dotačních titulů, krajských fondů apod.

V předpokladech čerpání prostředků z fondů EU hraje velmi důležitou roli projektová absorpční kapacita regionu a schopnost subjektů z regionu podílet se na spolufinancování. Bohužel, v současné době komplikují tyto odhady zatím pouze předběžné informace o plánovaných projektových záměrech shromažďovaných v rámci projektů zaměřených na posilování absorpční kapacity (kap. 1.2.5.2).

1.2.5.1.2 Programy EU

Předvstupní pomoc EU

Lze konstatovat, že region Jihovýchod jako celek byl velmi úspěšný při realizaci projektů spolufinancovaných z předvstupní pomoci EU pro Českou republiku. Subjekty z regionu získaly v minulých letech nemalé prostředky z programu **Phare** na regionální rozvoj, kdy velká část prostředků byla investována do rozvoje přeshraniční spolupráce. Vedle velkých, především infrastrukturních projektů (např. kanalizace a čistírny odpadních vod ve Veselí nad Moravou, Telči, Třebíči, Břeclavi, Znojmě, Lanžhotě, Rokytnici nad Rokytnou a v dalších obcích, opravy silnic v příhraničním koridoru Dolní Rakousko, budování a provoz turistického infocentra na Pálavě a Lednicko-Valtickém areálu, podnikatelské inkubátory v

³⁶ rozpočet kraje Vysočina, rozpočet Jihomoravského kraje, finanční rámec Strategie rozvoje JM kraje, rozpočet Fondu Vysočina.

Třebíči či informační databáze pro podnikatele Obchodní a hospodářské komory Brno aj.) se úspěšně realizovala celá řada menších neinvestičních akcí, které nevyžadovaly časově náročnou přípravu a které rychle reagovaly na průběžně vznikající potřeby v regionu, a také menší projekty investičního charakteru nebo projekty spojené s likvidací škod po povodních z roku 1997.

Region Jihovýchod byl rovněž velmi úspěšný v rámci čerpání prostředků z programu **ISPA**, a to především u projektů, které přispěly k řešení závažných problémů v oblasti životního prostředí (ochrana vod povodí řeky Dyje, sběr a čištění odpadních vod v Brně, Jihlavě, Znojme a Žďáru nad Sázavou, řešení nakládání s odpady v Brně). Celkový přidělený objem grantů EU činil zhruba 130 mil. EUR.

Prostřednictvím programu **SAPARD** pak byla podpořena celá řada projektů podnikatelů v zemědělství i veřejných subjektů zaměřených na trvale udržitelný rozvoj zemědělství a venkova a zavádění a implementaci předpisů a nařízení EU týkajících se Společné zemědělské politiky.

Realizace projektů z fondů EU v předvstupním období tak umožnila získat cenné zkušenosti nejen pro jednotlivé příjemce podpory, ale zejména seznámit se s procesy a mechanismy, které jsou nezbytné pro řízení evropských finančních zdrojů.

Strukturální fondy EU

Na regionální úrovni nejsou v České republice v programovacím období 2004-2006 realizovány žádné samostatné operační programy. Zkušenosti, ze kterých bylo možné vycházet pro návrh ROP regionu Jihovýchod, bylo tedy nutné čerpat zejména ze **Společného regionálního operačního programu**.

Jak vyplývá ze zveřejňovaných údajů o čerpání prostředků ze SF EU³⁷, v rámci celého regionu soudržnosti Jihovýchod byly prostřednictvím SROP **největší objemy finančních prostředků požadovány na projekty v opatřeních zaměřených na rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch, rozvoj dopravy v regionech a rozvoj služeb pro cestovní ruch**. I z analýzy dat o realizaci grantových schémat SROP v regionu Jihovýchod vyplývá značný převis požadavků v předkládaných žádostech na dotace nad následně schválenými objemy prostředků, a to ve všech zde zahrnutých opatřeních (podnikání, sociální integrace, cestovní ruch), což indikuje potencionální dostatek projektových záměrů i pro nadcházející programové období.

S ohledem na relativně krátkou dobu realizace politiky Hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie v České republice prostřednictvím strukturálních fondů EU není zatím k dispozici dostatečný počet výstupů z evaluací, ze kterých by bylo možné činit jednoznačné a přesné závěry týkající se zkušeností s čerpáním finančních prostředků v České republice, potažmo v regionu soudržnosti Jihovýchod. Jako velmi důležitý podklad pro vyhodnocení proto posloužil materiál³⁸ zpracovaný pro Brněnskou asociaci neziskových organizací. Expertní tým zpracovatele v tomto materiálu identifikoval úzká místa současného systému a nastínil základní návrhy opatření pro programovací období 2007-13. Vycházel přitom z vlastních zkušeností s přípravou a realizací projektů financovaných ze SF a také z

³⁷ IS MSSF CENTRAL.

³⁸ Eurion, o.s.: Návrhy opatření k zefektivnění k čerpání prostředků v rámci operačních programů SF EU 2007-13, Brno, květen 2006.

dostupných závěrů evaluačních zpráv, které byly zpracovány pro jednotlivé řídicí orgány operačních programů.

Bylo identifikováno 6 hlavních problémů a navržena opatření k jejich minimalizaci:

Tabulka 2: Identifikované problémy dosavadní realizace SF

Problém	Řešení
1: Systém implementace je složitý, trpí administrativní náročností	Při přípravě systému implementace a administrace pro 2007+ dbát na maximální zjednodušení systému. Týká se jak příliš vysokého počtu zprostředkujících subjektů, tak administrativní náročnosti a nutnosti předkládat duplicitní podklady při přípravě projektu.
2: V procesu schvalování žádostí i následném řízení programu s aktivními projekty dochází k prodlužování definovaných lhůt stanovených pro jednotlivé úkony. Taková praxe mj. významně ovlivňuje i rychlost čerpání prostředků a jejich efektivitu.	Prosadit závazné dodržování lhůt při schvalování projektů a jejich administraci a zakotvit je do systému implementace programů (včetně připravovaných ROP).
3: Významným faktorem omezené absorpční kapacity je nedostatek zdrojů na plné předfinancování a spolufinancování projektů na straně žadatelů.	Vytvořit podmínky pro zálohové financování projektů, které bude transparentní, efektivní a bude plnit svůj účel.
4: Situace v informovanosti možných aktérů je přes deklarované snahy OP neuspokojivá.	Zlepšit situaci v oblasti informovanosti všech zainteresovaných skupin v ČR prostřednictvím důsledného využívání a realizace komunikačních akčních plánů (KAP).
5: Systém řízení a monitorování programů je složitý a uživatelsky nepříjemný.	Zajistit vytvoření či transformaci současného systému do podoby efektivního systému řízení a monitorování programů ve smyslu sjednocení a výrazného zjednodušení metodik implementace programů a projektů.
6: Veřejná podpora a režim de minimis. Dochází k tomu, že pravidla veřejné podpory jsou vykládány pracovníky zprostředkujících subjektů různě (např. mezi jednotlivými kraji).	Vyjasnit pravidla zařazování subjektů do režimu veřejné podpory dle pravidla „de minimis“.

Rovněž střednědobé evaluace operačních programů potvrzují výše uvedená slabá místa systému a přidávají k nim navíc problémy v oblasti komunikace a koordinace v rámci realizace a implementace stávajících operačních programů, a rovněž problémy s administrativním/časovým a personálním zajištěním realizace programů. Tyto nedostatky ovlivňují v konečném důsledku jak administrativní tak i absorpční kapacitu programů. V rámci zpracování ROP JV byla tato výše uvedená zjištění detailně analyzována a následně byla promítnuta především při návrhu implementačního mechanismu ROP JV v příštím období.

1.2.5.2 Analýza absorpční kapacity

Oba kraje regionu Jihovýchod realizují s finanční podporou SF EU projekty zaměřené na podporu absorpční kapacity pro nadcházející programové období 2007-13 s cílem připravit subjekty v regionu na možnosti čerpání finančních prostředků z programů SF EU, systematicky připravovat kvalitní projekty pro následující programovací období 2007-2013 a podpořit bezproblémový průběh realizace projektů.

Z dosavadních výsledků realizace těchto projektů vyplývá:

V Jihomoravském kraji proběhla v rámci projektu „Zvyšování projektové absorpční kapacity Jihomoravského kraje“³⁹ dosud dvě kola sběru projektových námětů. Nejvíce záměrů bylo předloženo v tematických oblastech: *dopravní infrastruktura, lidské zdroje a trh práce*⁴⁰, *rozvoj venkova i zemědělství a cestovní ruch*. Na základě výsledků hodnocení budou vybrané záměry doporučeny k další možné přípravě a realizaci.

V kraji Vysočina je zásadním výstupem projektu „Budování rozvojového partnerství za účelem posílení kapacity při plánování a realizaci programů v kraji Vysočina“⁴¹ zpracovaný *Regionální operační plán kraje Vysočina*. Jedná se o dokument, který vzešel z práce 15 místních partnerství v kraji Vysočina. Na jejich úrovni byly zpracovány tzv. „místní operační programy“, jejichž součástí jsou i zásobníky projektů v území připravované pro realizaci v rámci nového programovacího období 2007-13. V Regionálním operačním plánu kraje Vysočina byly pak výsledky komunitního plánování srovnány s prioritami expertních plánů v území a takto ověřeným prioritám byly přiřazeny plánované projekty. Z hlediska finančních objemů návrhů projektů připadá největší podíl na projekty v oblastech: *dopravní síť v regionu a širší návaznosti, cestovní ruch a služby pro CR a příležitosti pro sport a rekreaci*. Sběr záměrů bude dále pokračovat a databáze se bude průběžně aktualizovat.

Souhrn dosavadních výstupů šetření v obou krajích tvořících region soudržnosti Jihovýchod předpokládá následující rozložení projektových záměrů (data jsou k 1. 9. 2006)⁴²:

Tabulka 3: Přehled projektových záměrů shromažďovaných v regionu (stav k 1.9.2006)

Tematická oblast	Projektové záměry			
	počet projekt. záměrů	v %	požadované fin. prostředky (v tis. Kč)	v %
Doprava	510	29,6	52 565 500	49,3
Cestovní ruch	563	32,6	19 910 171	18,7
Města a venkov	652	37,8	34 208 662	32,0

Zdroj dat: Jihomoravský kraj, kraj Vysočina.

Informace o předpokládané absorpční kapacitě byly zohledněny při nastavení celkové strategie ROP JV, resp. při specifikaci prioritních os a rozložení alokovaných finančních prostředků.

³⁹ www.partnerstvi-jmk.cz.

⁴⁰ Projekty z oblasti lidských zdrojů a trhu práce budou řešeny v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

⁴¹ www.partnerstvi-vysocina.cz.

⁴² Podrobnější členění je uvedeno v Příloze.

Institucionální a personální zajištění

Ve zkráceném programovém období 2004-2006 byla zřízena Regionální rada regionu soudržnosti NUTS 2 Jihovýchod pro Jihomoravský kraj a kraj Vysočina. Sekretariát Regionální rady je zprostředkujícím subjektem pro SROP 2004-2006 a Iniciativu INTERREG IIIA. V rámci činností zprostředkujícího subjektu provádí u obou uvedených programů činnosti spojené s vyhlášením výzev k předkládání projektů, zajištění publicity programu, přes příjem žádostí o podporu a hodnocení přijatých žádostí, až k přípravě podkladů pro výběrové komise. Tyto činnosti provádí vysoce kvalifikovaní pracovníci, kteří si svou kvalifikaci - zejména v rámci implementace programu INTERREG IIIA - prohlubují mimo jiné i účastí v mezinárodním projektu IQ-Train (Interreg Quality Training) financovaného z programu INTERACT.

Zkušenosti těchto vysoce kvalifikovaných pracovníků budou využity v nadcházejícím programovém období 2007-2013, kdy funkci řídicího orgánu plní Regionální rada regionu soudržnosti..

Nové programovací období 2007-13 přináší změny v regionálních operačních programech, kdy SROP nahradí regionální operační programy řízené v rámci jednotlivých NUTS 2. Řízení programu, konzultace a sběr projektů, jejich hodnocení, realizaci a kontrolu, tedy činnosti, které mělo zatím na starosti MMR, Sekretariát RR a Centrum pro regionální rozvoj, provádí v novém období jediná instituce - Regionální rada regionu soudržnosti Jihovýchod.

1.3 ANALÝZA SWOT

Pro formulování SWOT analýzy ROP NUTS 2 Jihovýchod byly využity poznatky získané při zpracování analýzy ekonomické a sociální situace v regionu. Výsledná SWOT analýza ROP obsahuje souhrn relevantních silných a slabých stránek, příležitostí a ohrožení a tvoří jeden ze základních pilířů pro formulaci strategie a prioritních os ROP NUTS 2 Jihovýchod.

SILNÉ STRÁNKY

Ekonomický a sociální vývoj

- Pozice regionu jako druhého nejvýznamnějšího NUTS 2 na tvorbě republikového HDP.
- Ekonomický růst regionu měřeno HDP.
- Dynamický růst průmyslové výroby, růst produktivity a tržeb.
- Silná pozice strojírenství ve struktuře průmyslu.
- Příliv investic do regionu prostřednictvím velkých investorů.
- Rozvoj MSP s inovačním výrobním programem.
- Velký potenciál v oblasti rozvoje inovací a inovačního podnikání, existence institucí a infrastruktury v regionu podporující inovační podnikání.
- Pozitivní trendy ve vývoji sektorové struktury zaměstnanosti.
- Příznivá struktura škol a školských zařízení.
- Výskyt atraktivit nadregionálního a mezinárodního významu (zejm. přírodní a kulturní památky UNESCO).
- Množství hradů a zámků a dalších kulturně historických památek.
- Kvalitní podmínky pro rozvoj aktivních forem cestovního ruchu (cykloturistika, vodní turistika, lyžařský běžecký sport na Vysočině apod.).
- Existence regionálních specifik s potenciálem pro rozvoj tématických produktů cestovního ruchu (vinařské oblasti, vodní toky a plochy, místní folklór a tradice, zachovalá příroda aj.).
- Mimořádná pozice Brna jako centra kongresové turistiky, veletržnictví a výstavnictví i místa konání kulturních a sportovních akcí mezinárodního významu.

Dopravní dostupnost

- Výhodná geografická poloha regionu z hlediska průběhu komunikací nadregionálního i mezinárodního významu (sítě TEN-T).
- Existence regionální silniční sítě regionu propojující významná centra osídlení i jejich zázemí.
- Existence a rozvoj IDS.
- Veřejné mezinárodní civilní letiště v Brně-Tuřanech.
- Síť mezinárodních, nadregionálních, regionálních, místních a ostatních cyklistických tras (vč. tématických).

Města a venkov

- Brno a Jihlava jako urbanizační centra mezinárodního a celorepublikového významu.
- Existence dalších regionálních středisek s ekonomickým potenciálem, pracovními příležitostmi a občanskou vybaveností.
- Dostupnost a počet vzdělávacích zařízení.
- Dobrá vybavenost regionu sítí zdravotnických zařízení.

- Dobrá dostupnost ICT infrastruktury i telekomunikačních služeb ve větších regionálních centrech.
- Navyšování kapacity zařízení sociálních služeb.
- Vysoká míra kulturní i sociální stability venkova v regionu.
- Tradice místního zpracovávání produktů na venkově (vinařství, zelinářství, zpracování brambor, mléka a masa).

Zdroje pro rozvoj

- Existence finančních nástrojů krajů na podporu rozvoje regionu (dotační programy, Fond Vysočiny apod.)
- Existence podpůrných finančních nástrojů státu (zejm. státní fondy),
- Zkušenosti s realizací projektů (včetně velkých infrastrukturních) spolufinancovaných z předstupní pomoci i strukturálních fondů EU.
- Realizace projektů na podporu absorpční kapacity s výhledem na programové období 2007-13 v obou krajích regionu.
- Vytváření zásobníků projektových záměrů, podpora rozvoje partnerství v krajích.
- Vysoce kvalifikovaní pracovníci sekretariátů RR ze zkušenostmi s implementací SF v regionu.

SLABÉ STRÁNKY

Ekonomický a sociální vývoj

- V porovnání s průměrem EU dosud zaostávající region (HDP na obyvatele nedosahuje ani 75 % průměru EU).
- Pokles počtu obyvatel regionu Jihovýchod.
- Nízká porodnost, úbytek obyvatelstva přirozenou měnou.
- „Stárnutí“ populace.
- Recese v některých tradičních průmyslových odvětvích (zejm. textilní).
- Výrazné vnitroregionální disparity v míře nezaměstnanosti.
- Strukturální nezaměstnanost, nesoulad kvalifikace uchazečů s potřebami trhu práce.
- Nedostatečně rozvinuté další vzdělávání dospělých a celoživotní vzdělávání.
- Sezónnost turistické návštěvnosti.
- Nedostatečná základní a doprovodná infrastruktura cestovního ruchu.
- Nabídka a kvalita služeb v cestovním ruchu ne vždy splňuje požadavky ze strany cílových skupin.
- Nedostatečná nabídka specializovaných a originálních turistických programů.
- Existující rezervy v turistické organizační struktuře a lidských zdrojích, informacích, propagaci a marketingu.
- Špatný technický stav řady kulturních památek, vysoké náklady na jejich údržbu a opravy.
- Špatná kvalita dopravních komunikací a dopravních služeb ovlivňující návštěvnost.
- Nedostatek tras pro bezpečný pohyb cyklistů.

Dopravní dostupnost

- Přetíženost hlavních komunikačních tahů (zejména dálnice D1).
- Špatný stavebně technický stav dopravní infrastruktury všech úrovní.
- Nedobudovaná regionální silniční síť a pomalá modernizace dopravních komunikací v regionu.
- Nedostatečné dopravní napojení na sousední státy.

- Negativní vliv intenzivní dopravy na obyvatelstvo (zejm. hluk, emise, bezpečnost chodců, cyklistů).
- Zhoršená dopravní dostupnost a dopravní obslužnost některých periferních částí regionu.
- Nerovnoměrný rozvoj IDS v rámci celého území regionu; nedostatečná infrastruktura.
- Nízký podíl bezpečných úseků s vyloučením automobilové dopravy na existujících cyklotrasách.
- Nedostatek cyklostezek v obcích.

Města a venkov

- Nedostatečná úroveň materiálního vybavení vzdělávacích zařízení, problematický technický stav budov a objektů sloužících pro vzdělávání ve městech.
- Zastarávající infrastruktura zdravotnických zařízení a jejich přístrojového vybavení.
- Rostoucí deficit mezi poptávkou a nabídkou zařízení sociálních služeb, špatný technický stav objektů a budov.
- Sociálně ohrožené skupiny obyvatelstva (dlouhodobě nezaměstnaní, lidé se zdravotním a mentálním postižením, bezdomovci, opuštěné matky s dětmi, národnostní menšiny, drogově závislí aj.).
- Relativní nedostatek zařízení pro neformální aktivity a trávení volného času ve městech vzhledem k vyšší koncentraci a počtu obyvatel a mnohdy také jejich zastaralost a špatný technický stav; špatná dostupnost těchto zařízení z periferních oblastí.
- Zanedbaný stav fyzického prostředí a veřejných prostor v urbanizovaných územích.
- Nedostatek pracovních příležitostí ve venkovských sídlech.
- Nedostatečná infrastruktura a systém podpor za účelem rozvoje podnikatelských aktivit ve venkovském prostoru.
- Zanedbaná infrastruktura a nízká úroveň služeb a občanské vybavenosti ve venkovských, zejm. periferních oblastech.
- Nedostatečná či neexistující nabídka dostupné ICT infrastruktury a telekomunikačních služeb v oblastech postižených tržním selháním.
- Nepříznivá věková a vzdělanostní struktura obyvatelstva na venkově.
- Nedostatečné a nekvalitní dopravní napojení periferních oblastí na regionální centra.
- Existence brownfields ve městech i venkovských oblastech s negativními vlivy na životní prostředí.

Zdroje pro rozvoj

- Náročný systém implementace SF v programovém období 2004-6.
- Nedostatek zdrojů na plné předfinancování a spolufinancování projektů na straně žadatelů.
- Nedostatky v systému řízení a monitorování stávajících programů.
- Nedostatečná informovanost o SF.

PŘÍLEŽITOSTI

Ekonomický a sociální vývoj

- Posilování konkurenceschopnosti regionu prostřednictvím silné inovační politiky.
- Zlepšení konkurenceschopnosti regionu prostřednictvím školské reformy a intervencí z ESF, jejímž důsledkem bude dostupná kvalifikovaná pracovní síla.
- Využití unikátního kulturního a přírodního bohatství k rozvoji cestovního ruchu.

- Růstový potenciál zejm. kongresové turistiky, poznávací turistiky, cykloturistiky, vodní turistiky a turistiky vázané na místní tradice (folklór) a produkty (zejm. vinařství).
- Využití strukturálních fondů EU pro rozvoj infrastruktury cestovního ruchu i k podpoře propagace turistické nabídky.

Dopravní dostupnost

- Vstup do Schengenského prostoru – propojení se sousedními regiony.
- Vůle obyvatel regionu využívat IDS a bezmotorovou dopravu jako alternativu k IAD.
- Využití strukturálních fondů EU k rozvoji dopravní infrastruktury a dopravní obslužnosti v regionu.

Města a venkov

- Posílení funkčnosti a úlohy urbanizačních center a regionálních středisek jako rozvojových pólů regionu.
- Poptávka obyvatelstva po bydlení na venkově, přenos rozvojových impulsů z center do jejich zázemí.
- Zlepšování zdravotního stavu populace a pracovní síly v regionu prostřednictvím dobře nastavené a zrealizované reformy zdravotnictví a sociálního zabezpečení.
- Dostupná kvalifikovaná pracovní síla a vyšší konkurenceschopnost regionu dosažená prostřednictvím školské reformy a intervencí z ESF.
- Využití informačních a komunikačních technologií pro posilování konkurenceschopnosti odlehlejších, řídké zalidněných oblastí regionu.
- Nové využití brownfields a dalších nevyužívaných objektů.

Zdroje pro rozvoj

- Existující projektové zásobníky, absorpční kapacita regionu na vysoké úrovni.
- Možnost využití fondů EU, existence potřebného spolufinancování (krajské, státní, soukromé prostředky).
- Zjednodušený systém implementace a administrace programu v programovém období 2007-13.
- Existence kvalifikovaných pracovníků stávajících implementačních struktur v regionu pro novou implementační strukturu ROP a vytváření podmínek pro jejich udržení.
- Dostatečné prostředky na publicitu a informovanost v rámci ROP JV.

HROZBY

Ekonomický a sociální vývoj

- Snížení konkurenceschopnosti regionu z důvodu nevyužití dobře nastartovaného technologického a inovačního potenciálu.
- Rostoucí nezaměstnanost, zejména strukturální a dlouhodobá.
- Snížování návštěvnosti regionu v důsledku celosvětového úpadku zájmu turistů o Evropu nebo v důsledku nepředvídatelných událostí (živelné katastrofy, terorismus aj.).

Dopravní dostupnost

- Zpoždování výstavby a modernizace dopravních tras vyšší třídy.

Města a venkov

- Snížování podílu ekonomicky aktivního obyvatelstva v důsledku stárnutí populace a migrace.
- Oddalování zdravotnické a školské reformy bude mít za následek zhoršující se zdravotní stav obyvatelstva a úbytek práceschopného složky populace.

- Oddalování reformy sociálního systému bude mít za následek prohlubující se deficit mezi poptávkou a nabídkou sociálních služeb.
- Digital divide - zvyšování sociálních a ekonomických rozdílů ve společnosti z důvodu územních rozdílů ve využívání moderních informačních a komunikačních technologií.
- Nedostatečná koordinace mezi ROP, tematickými OP a národními programy ochrany životního prostředí může mít za následek pokračující zhoršování kvality životního prostředí ve městech a obcích; nízká podpora revitalizace brownfields a starých ekologických zátěží ze strany státu.

Zdroje pro rozvoj

- Přetrvávající složitý systém implementace s negativním dopadem na rychlost a efektivitu čerpání prostředků z ROP.
- Odchod kvalifikovaných pracovníků z implementační struktury programu a jejich fluktuace se negativně promítne na řízení ROP.
- Nedostatek zdrojů na spolufinancování projektů na straně žadatelů.

SWOT analýza napomohla k identifikaci bariér rozvoje regionu (a zároveň potencionálně rozvojových oblastí) se zvláštním zřetelem na ty, které je možné účinně řešit podporu prostřednictvím regionálního operačního programu. K nim patří zejména dopravní dostupnost, dále cestovní ruch a také specifické problémy měst i venkovského prostoru. Tyto potencionální oblasti rozvoje se následně odráží ve třech tematických prioritních osách ROP NUTS 2 Jihovýchod dále rozpracovaných v kapitolách 2 a 3.

2 STRATEGIE ROP NUTS 2 JIHOVÝCHOD

2.1 VÝCHODISKA STRATEGIE

Evropský cíl politiky hospodářské a sociální soudržnosti je reprezentován mottem: „Evropa musí obnovit základ své konkurenceschopnosti, zvýšit svůj růstový potenciál a svoji produktivitu a posílit sociální soudržnost, a přitom klást hlavní důraz na znalosti, inovaci a optimalizaci lidského kapitálu“⁴³. Cíle Regionálního operačního programu NUTS 2 Jihovýchod k realizaci evropských cílů jednoznačně přispívají.

Formulování strategie ROP pro region soudržnosti Jihovýchod v programovacím období 2007–2013 vychází z obecnějších cílů a priorit České republiky i Evropské unie. Strategie je integrální součástí celého strategického přístupu k programování pro období 2007–2013 v jasné a logické návaznosti: Strategické obecné zásady Společenství → Národní rozvojový plán ČR → Národní strategický referenční rámec → ROP NUTS 2 Jihovýchod.

Při formování strategie ROP regionu soudržnosti Jihovýchod byly reflektovány následující zásady:

- Strategie musí zohledňovat otevřenost ekonomiky regionu a její zapojení do společného trhu EU.
- Zaměření podpory do hnacích sil růstu i zaměstnanosti s výrazným multiplikačním efektem. Strategie se zaměří na investice hmotného charakteru – rozvoj infrastruktury pro podnikání formou revitalizace a následného využití brownfields, infrastruktury v cestovním ruchu, dopravní infrastruktury, veřejné infrastruktury a infrastruktury veřejných služeb ve městech a na venkově.
- Zaměření podpory na vyvážený rozvoj území regionu soudržnosti Jihovýchod s důrazem na podporu rozvoje center regionu jako růstových pólů a stabilizaci venkovského prostoru při respektování a využívání sociálních, ekonomických a kulturních specifik regionu.
- Udržitelnost hospodářského růstu v úzké souvislosti se zlepšováním stavu životního prostředí. Strategie ROP pro region soudržnosti Jihovýchod pro období 2007 – 2013 vychází z respektu k životnímu prostředí jako základu udržitelnosti rozvoje. Kvalitní životní prostředí je nezbytným předpokladem udržitelnosti hospodářského růstu.
- Strategie ROP Jihovýchod je komplementární s ostatními politikami Společenství realizovanými v ČR, s vlastními politikami regionu a České republiky.

Předpokladem pro naplnění evropského cíle, kterým je posílení konkurenceschopnosti EU jako celku, je zvýšení konkurenceschopnosti jednotlivých členských zemí a jejich regionů. **Dlouhodobá konkurenceschopnost regionu Jihovýchod umožní dosáhnout udržitelného ekonomického růstu, jenž je nezbytným předpokladem postupného snižování rozdílu v ekonomické vyspělosti mezi regionem Jihovýchod a nejvyspělejšími regiony EU.**

⁴³ viz. Strategické obecné zásady Společenství pro období 2007-2013.

Obsahové zaměření ROP bylo formulováno s ohledem na tematické zaměření ostatních operačních programů a uplatňování principů subsidiarity a z toho odvozených kompetenčních předpokladů a dispozic, které souvisejí s rozvojem území. Oba kraje regionu Jihovýchod, které jsou odpovědné za přípravu ROP JV, věnovaly zvláštní pozornost průřezu svých priorit do celé soustavy operačních programů ČR pro programovací období 2007-2013 s tím, že část těchto priorit bude řešena v ROP a další část v rámci ostatních operačních programů. Při vymezování oblastí podpory v ROP JV bylo proto důležité vymezovat rozhraní s tematickými operačními programy a dalšími intervencemi financovanými EU.

Strategie ROP JV usiluje o prosazení **principů udržitelného rozvoje**, který bude využívat potenciál regionu. Takový rozvoj bude založen na stabilním ekonomickém růstu při šetrném využívání zdrojů, respektování sociálních potřeb obyvatelstva a ochraně životního prostředí.

Základní hodnotová hlediska při formování strategie ROP Jihovýchod tvoří všechny dimenze udržitelného rozvoje, tj. ekonomické, sociální a environmentální:

- a) ekonomická soudržnost zaměřená na snižování výrazných nerovností v ekonomické výkonnosti mezi regionem Jihovýchod a hospodářsky nejvyspělejšími regiony EU;
- b) sociální soudržnost jako další dlouhodobý strategický cíl zaměřený na kvalitu života obyvatel regionu;
- c) územní soudržnost usilující o komplexní přístup k rozvoji území regionu;
- d) rovnost příležitostí pro všechny, s důrazem na rovnost příležitostí mužů a žen. Téma rovných příležitostí se promítá do všech oblastí, ve kterých je potenciálně přítomno riziko diskriminace z hlediska pohlaví, věku, rasy, zdravotního stavu či náboženství.
- e) konkurenceschopnost spojená s modernizačním úsilím EU (Lisabonský proces) chápáná jako nástroj ekonomické a sociální přeměny. Strategie ROP Jihovýchod navazuje na Národní program reformy České republiky (Národní Lisabonský program 2005-2008), který implementuje ve vybraných oblastech.
- f) zlepšování stavu životního prostředí (zejm. v urbánních prostorech) jako základního předpokladu pro udržitelný hospodářský růst a kvalitu života obyvatel.

Navržená strategie ROP JV plně respektuje základní cíle Lisabonské strategie, kterou Evropská unie vyhlásila na jarním zasedání Evropské rady v roce 2000 cílem společně koordinovat kroky vedoucí ke stimulaci růstu, zaměstnanosti a konkurenceschopnosti členských zemí EU, při zachování úrovně kvality života občanů a úrovně ochrany životního prostředí v podmínkách globální hospodářské konkurence a nepříznivého demografického vývoje v Evropě. Jednotlivé členské státy včetně České republiky dále rozpracovaly Lisabonskou strategii do jednotných národních dokumentů – Národních programů reformy.

Nejdůležitějšími reformními kroky Národního programu reformy ČR, na které reaguje ROP Jihovýchod, je modernizace a rozvoj dopravních sítí a vytváření kvalitního podnikatelského prostředí, v oblasti zaměstnanosti pak flexibilita trhu práce. Reformy z oblasti rozvoje vzdělávání doprovázené nezbytnou modernizací infrastruktury zvýší kvalitu pracovní síly,

rozšíří možnosti vzdělávání a podpoří schopnost vyrovnat se s náročnými podmínkami měnícího se trhu práce.

2.2 GLOBÁLNÍ CÍL A SPECIFICKÉ CÍLE ROP

2.2.1 Globální cíl

Globální cíl Regionálního operačního programu pro region soudržnosti NUTS 2 Jihovýchod je odpovědí na odůvodněné potřeby tohoto regionu soudržnosti a zároveň koresponduje s prioritami České republiky vyjádřenými v NSRR i Evropské unie ve SOZS. Globálním cílem ROP pro region soudržnosti NUTS 2 Jihovýchod je:

„Posilování konkurenceschopnosti regionu prostřednictvím zlepšování dopravní dostupnosti a obslužnosti území, efektivním využíváním potenciálu v oblasti cestovního ruchu a zkvalitňováním podmínek pro život obyvatel ve městech a na venkově v souladu s principy udržitelného rozvoje“.

Záměrem takto rozvojově koncipovaného cíle je postupné dosažení ekonomické, sociální a kulturní úrovně regionu srovnatelné s vyspělými regiony Evropy. Dosažení tohoto globálního cíle je podmíněno zlepšováním dopravní dostupnosti a obslužnosti území, což je základní předpoklad pro efektivní využívání ekonomického a sociálního potenciálu území, zkvalitňování podmínek pro život obyvatel ve městech a na venkově a využití existujícího potenciálu v oblasti cestovního ruchu. Globální cíl ROP Jihovýchod zohledňuje strategické záměry regionální politiky České republiky, zároveň respektuje záměry SUR ČR i SHR ČR.

Regionální operační program však není (a ani nemůže být) jediným prostředkem úspěšného dosažení globálního cíle regionu soudržnosti Jihovýchod. **Zcela nezbytnou podmínkou je účinné spolupůsobení ROP a intervencí tématických operačních programů ve prospěch regionu Jihovýchod.** Pozici a váhu regionálního operačního programu je proto nutné vymezit **v kontextu zaměření ostatních operačních programů**, přičemž základy tohoto vymezení vycházejí ze schváleného Národního strategického referenčního rámce.

V oblasti **posilování konkurenceschopnosti ekonomiky regionu Jihovýchod** budou hrát zásadní roli především investice do rozvoje a posilování konkurenceschopného podnikatelského sektoru v regionu. Intervence směřující ke zvýšení motivace k podnikání, do rozvoje potřebné podnikatelské infrastruktury a zajišťování kvalitních poradenských služeb pro podnikání jsou zajišťovány prostřednictvím tématického operačního programu stejně tak, jako další rozvoj kapacit výzkumu a vývoje, zvýšení jeho úrovně a využití inovačního potenciálu regionu Jihovýchod. Úlohou ROP pak bude především podpora **rozvoje udržitelného cestovního ruchu** jako důležité rozvojové aktivity podporující

diverzifikaci ekonomiky regionu Jihovýchod, která napomáhá rozvoji podnikání, přispívá ke zvyšování zaměstnanosti a tvorbě nových pracovních míst.

Jedním z předpokladů pro hospodářský růst regionu Jihovýchod je nutnost zabezpečit, aby byla podnikům k dispozici **potřebná infrastruktura (zejm. dopravní)**. Moderní dopravní infrastruktura je v rámci provozování podnikatelských aktivit mnohých podniků významným faktorem, který ovlivňuje hospodářskou a sociální přitažlivost místa. Investice do dopravní infrastruktury v regionu Jihovýchod, který patří z pohledu průměru EU k ekonomicky zaostávajícím regionům soudržnosti, představuje jednu ze základních podmínek zajištění dlouhodobě udržitelného hospodářského růstu, který posílí konvergenci regionu se zbytkem Unie. Výstavba a modernizace dopravní infrastruktury, která má rozhodující význam pro ekonomiku nejen regionu, ale i celé ČR bude na území regionu realizována prostřednictvím tematického operačního programu (pozornost bude věnována výstavbě a modernizaci sítě TEN-T a sítí navazujících, včetně zajištění potřebné míry plynulosti a bezpečnosti jejich provozu). Prostřednictvím intervencí ROP JV bude realizováno napojení regionu Jihovýchod na páteřní síť ČR i propojení uvnitř regionu, což významně posílí propustnost dopravních sítí a zlepší dostupnost regionu.

Nezbytnou podmínkou dlouhodobého udržitelného růstu a zvyšování kvality života obyvatel v regionu Jihovýchod je **vytvoření moderní občanské společnosti otevřené vnějším příležitostem a schopné reagovat na tyto impulsy**. Předpokladem pro to je moderní vzdělávací systém, jakožto zdroj efektivity a flexibility na trhu práce, neboť obecným cílem je budovat silnou a konkurenceschopnou znalostní ekonomiku schopnou vytvářet nová a kvalitní pracovní místa.

Specifickým znakem ROP je zohlednění **územního rozměru** této politiky. Prostřednictvím komplexního a strategického přístupu bude v regionu rozvíjen místní potenciál přispívající k udržitelnosti ekonomických a sociálních struktur. Důraz bude kladen zejména na rozvoj urbanizačních center a regionálních středisek jako pólů růstu významně ovlivňujících konkurenceschopnost regionu. Následné synergické efekty budou mít pozitivní vliv i na stabilizaci venkovských oblastí.

V rámci navrhovaných cílů a priorit ROP Jihovýchod proto budou zohledňovány konkrétní problémy a potřeby těchto pólů rozvoje. Důležité je například získávat vysoce kvalifikované pracovníky (pomocí opatření týkajících se přístupnosti kvalitního vzdělávání, zdravotní péče a dalších služeb); významná jsou i opatření na zlepšování fyzického prostředí. Obnova veřejných prostor a průmyslových areálů může hrát důležitou roli při vytváření nezbytných infrastruktur pro udržitelný hospodářský rozvoj. V souvislosti s hluboce zakořeněnými problémy sociální soudržnosti je důležité, aby se posilovala ekonomická, sociální a kulturní integrace nejvíce znevýhodněných osob ve městech a zlepšila se dostupnost a přístup ke klíčovým službám.

Akce ve prospěch venkovských sídel přispějí k zajištění odpovídající úrovně přístupu ke službám obecného hospodářského a sociálního zájmu, což je nezbytné k tomu, aby se podařilo zabránit odlivu lidí z venkova. Nutné je rovněž propojení s hlavními regionálními, vnitrostátními a evropskými dopravními sítěmi. Venkovské oblasti jsou často silně závislé na cestovním ruchu. Integrovaný přístup by měl především směřovat k tomu, aby měl pozitivní dopad na odvětví cestovního ruchu, místní hospodářství, osoby pracující v cestovním ruchu, návštěvníky a místní obyvatelstvo a také na přírodní a kulturní dědictví.

2.2.2 Specifické cíle a prioritní osy

Na základě identifikace potřeb regionu Jihovýchod vycházejících ze socioekonomické analýzy a SWOT analýzy a s ohledem na komplementaritu ROP s dalšími nástroji veřejných intervencí ve prospěch rozvoje regionu Jihovýchod je globální cíl rozložen do následujících specifických cílů ROP JV pro programové období 2007-2013:

Specifický cíl 1: Zkvalitnit dopravní dostupnost a dopravní obslužnost území při respektování ochrany životního prostředí.

Specifický cíl 2: Zvýšit účast udržitelného cestovního ruchu na hospodářské prosperitě regionu.

Specifický cíl 3: Zkvalitnit podmínky pro život obyvatel ve městech a na venkově.

Specifický cíl 1: Zkvalitnit dopravní dostupnost a dopravní obslužnost území při respektování ochrany životního prostředí

Tento specifický cíl rozpracovává globální cíl ROP z hlediska dopravní dostupnosti území, která představuje základní předpoklad rozvoje všech dalších ekonomických a sociálních aktivit. Strategie ROP je v této oblasti orientována na **zajištění kvalitního napojení regionu na evropskou a celostátní dopravní infrastrukturu a propojení uvnitř regionu v rámci jeho regionální dopravní sítě a na zajištění kvality regionálních obslužných systémů.** Pozornost je věnována také dopravní obslužnosti měst a napojení okrajových částí regionu.

Specifický cíl ROP „Zkvalitnit dopravní dostupnost a dopravní obslužnost území při respektování ochrany životního prostředí“ bude realizován prostřednictvím prioritní osy *Dostupnost dopravy*.

Specifický cíl ROP „Zkvalitnit dopravní dostupnost a dopravní obslužnost území při respektování ochrany životního prostředí“ má přímou vazbu na Strategické obecné zásady Společenství, konkrétně na obecnou zásadu I - *Přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracující*, resp. na strategický cíl NSRR *Atraktivní prostředí*. Zajištění účinné, flexibilní a bezpečné dopravní infrastruktury je nezbytným předpokladem hospodářského rozvoje, protože zvyšuje produktivitu a tím perspektivy rozvoje regionu soudržnosti Jihovýchod prostřednictvím usnadnění pohybu osob a zboží. Důležitá je doplňkovost investic ROP do vedlejších propojení k projektům evropského zájmu TEN-T financovaných tematickým operačním programem tak, aby region mohl plně využívat možností, které se vytvoří prostřednictvím modernizace nadregionálních dopravních sítí. Důležitá je rovněž podpora udržitelných forem dopravy a opatření s přímým pozitivním vlivem na životní

prostředí. To zahrnuje podporu veřejné dopravy, opatření na zvyšování bezpečnosti na komunikacích, budování cest a chodníků určených pro chodce a cyklisty.

Specifický cíl 2: Zvýšit účast udržitelného cestovního ruchu na hospodářské prosperitě regionu

Významným aspektem cestovního ruchu jsou jeho pozitivní dopady na zaměstnanost, na tvorbu nových pracovních míst i na podporu podnikatelských aktivit směřující ke zvýšení prosperity regionu. Toho je možno dosáhnout iniciací potenciálu v tomto odvětví, a to zejména rozvojem infrastruktury pro cestovní ruch, rozvojem nových a zkvalitňováním stávajících služeb a produktů cestovního ruchu, podporou marketingu a propagace i podporou procesu zachování kulturního a přírodního dědictví.

Strategie ROP Jihovýchod v oblasti podpory rozvoje cestovního ruchu v regionu je zaměřena na **vytvoření atraktivní a pestré nabídky vlastních, nosných turistických produktů a programů konkurenceschopných na trhu turistických destinací v České republice i celém středoevropském prostoru**. To je nutno doprovázet rozvojem potřebné základní a doprovodné infrastruktury, management a řízení v cestovním ruchu a také propagačních a marketingových aktivit zaměřených na přilákání turistů do regionu.

Specifický cíl ROP Jihovýchod „Zvýšit účast cestovního ruchu na hospodářské prosperitě regionu“ bude realizován prostřednictvím prioritní osy ***Rozvoj udržitelného cestovního ruchu***.

Specifický cíl ROP „Zvýšit účast cestovního ruchu na hospodářské prosperitě regionu“ je konzistentní s prioritou NSRR „Rozvoj udržitelného cestovního ruchu“ definované v rámci strategického cíle *Konkurenceschopná česká ekonomika* a zaměřené na podporu zvýšení konkurenceschopnosti celého odvětví cestovního ruchu podporou využití potenciálu, který v České republice existuje a bude se dále rozvíjet.

Specifický cíl 3: Zkvalitnit podmínky pro život obyvatel ve městech a na venkově

Tento specifický cíl rozpracovává globální cíl ROP s ohledem na vyvážený a harmonický rozvoj celého území regionu soudržnosti Jihovýchod. Bere v úvahu prostorové struktury v území (sídelní struktura, urbanizační centra a střediska regionálního významu, venkovské oblasti), jejichž specifické problémy je třeba řešit.

V případě **urbanizačních center a regionálních středisek** jakožto rozvojových pólů regionu se jedná zejména o veřejnou infrastrukturu (její dobudování a zkvalitnění, nejen z pohledu dostupnosti, ale také z hlediska ochrany životního prostředí a posilování zdravého způsobu života), nepřímá podpora podnikání ve městech formou revitalizace zanedbaných objektů (brownfields) a jejich následného využití, opatření na podporu rozvoje vzdělanosti, sociální

soudržnosti a komplexní regenerace částí měst v oblasti sociální, ekonomické urbanistické, architektonické, kulturní a ekologické. Jedná se také o vytváření podmínek pro trávení volného času obyvatel, zlepšování vybavenosti obytných zón veřejnými službami, vytváření nových pracovních příležitostí v jejich blízkosti. Zvláštní pozornost je věnována revitalizaci brownfields ve městech a jejich přeměně na funkční socioekonomické zóny měst.

Intervence pro **venkovská sídla** budou v návaznosti na stabilizaci osídlení venkovských oblastí zaměřené na udržení a zvyšování kvality života venkovské populace, na zlepšení dostupnosti veřejných statků a služeb, posilování vazeb mezi venkovem a městy, na podporu diverzifikace ekonomické struktury venkovských oblastí a na zkvalitňování veřejných ploch a prostranství.

Specifický cíl ROP Jihovýchod „Zkvalitnit podmínky pro život obyvatel ve městech a na venkově“ bude realizován prostřednictvím prioritní osy *Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel*.

Specifický cíl ROP Jihovýchod „Zkvalitnit podmínky pro život obyvatel ve městech a na venkově“ má přímou vazbu na strategický cíl NSRR *Vyvážený rozvoj území* a jeho priority „Rozvoj městských oblastí“ (posilování role regionálních center jako pólů růstu regionu Jihovýchod) a „Rozvoj venkovských oblastí“ (udržitelným rozvojem venkovských oblastí v regionu). Přímá konzistence je také s prioritami „Vzdělávání“ a „Posilování sociální soudržnosti“ vymezenými v rámci strategického cíle NSRR *Otevřená, flexibilní a soudržná společnost*, a to především prostřednictvím koncepčně i systémově vytvářené a rozvíjené infrastruktury pro vzdělávání a stejně tak i prostřednictvím kvalitní a dostupné sociální, kulturní a zdravotní infrastruktury potřebné k realizaci sociální soudržnosti.

Dosažení globálního cíle ROP Jihovýchod je podmíněno nejen naplňováním jednotlivých specifických cílů ROP, nezbytné jsou rovněž klíčové vazby mezi těmito specifickými cíli:

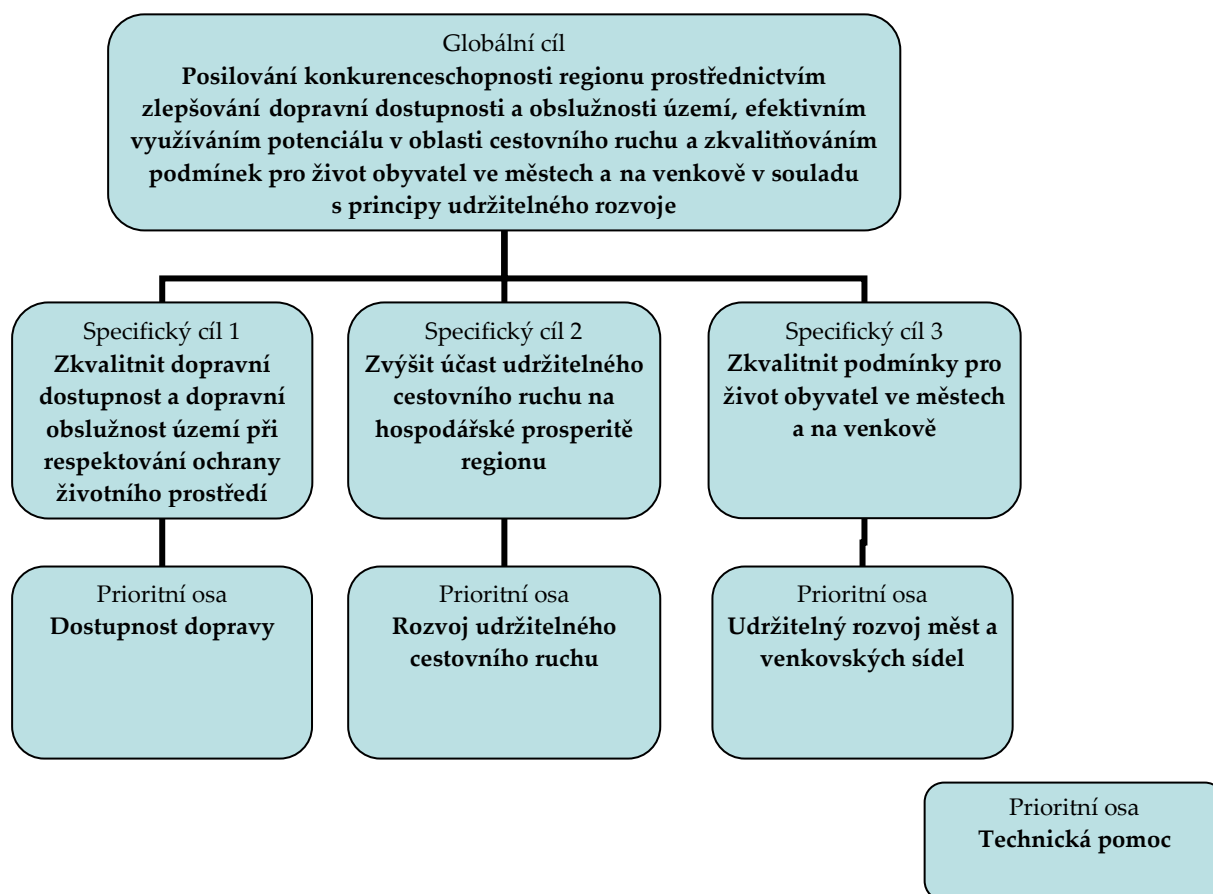
- naplňování specifického cíle „Zvýšit účast udržitelného cestovního ruchu na hospodářské prosperitě regionu“ je podmíněno kvalitní dopravní dostupností a dopravní obslužností regionu zajišťující bezproblémovou prostorovou mobilitu jeho návštěvníků;
- stejně tak je naplňování specifického cíle „Zkvalitnit dopravní dostupnost a dopravní obslužnost území při respektování ochrany životního prostředí“ provázáno se specifickým cílem „Zkvalitnit podmínky pro život obyvatel ve městech a na venkově“, neboť pouze kvalitní dopravní dostupnost regionálních center i dostupnost venkovských území vytváří předpoklad pro úspěšný rozvoj ekonomických aktivit ve městech a na venkově zvyšujících konkurenceschopnost regionu Jihovýchod a zajišťujících jeho hospodářský rozvoj.

Technická pomoc

Za účelem podpory efektivního řízení a využívání Regionálního operačního programu NUTS 2 Jihovýchod v programovacím období 2007–2013 byla vymezena prioritní osa

Technická pomoc. Jedná se o průřezovou prioritní osu ROP JV, která se bude dotýkat všech ostatních prioritních os ROP JV. V rámci této prioritní osy bude poskytováno financování na pokrytí nákladů spojených s řízením, monitorováním, kontrolou, analýzou, propagací a poskytováním informací na úrovni celého ROP a také na posilování absorpční kapacity v regionu.

Obrázek 2: Schéma návaznosti globálního cíle, specifických cílů a prioritních os ROP JV

2.2.3 Konzistence ROP se strategickými dokumenty EU

Strategické obecné zásady Společenství

Hlavním cílem Strategických obecných zásad Společenství 2007-2013, které stanoví Rada (ES) po přijetí příslušných nařízení a na základě návrhu Komise, je stanovit priority Společenství, které budou podporovány v rámci politiky soudržnosti za účelem posílení součinností s Lisabonskou strategií, jak jsou definovány v Integrovaných obecných zásadách pro růst a zaměstnanost, a jejich realizace.

Strategické obecné zásady Společenství 2007 – 2013 stanovují priority Společenství, které budou v daném programovacím období podporovány v rámci politiky soudržnosti v jednotlivých členských státech. Takto stanovené priority by měly významně přispět k cílům Lisabonské strategie, jak jsou definovány v Integrovaných obecných zásadách pro

růst a zaměstnanost. Níže uvedená tabulka vyjadřuje míru konzistence ROP JV s prioritami Společenství.

Tabulka 4: Konzistence ROP se SOZS

		Prioritní osy ROP NUTS 2 Jihovýchod		
		Dostupnost dopravy	Rozvoj udržitelného cestovního ruchu	Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel
SOZS	Obecná zásada I.: Přitažlivější Evropa a regiony Evropy pro investory a pracující			
	Rozšíření a zlepšení dopravních struktur	XXX		X
	Posílení součinnosti mezi ochranou životního prostředí a růstem	X	X	XX
	Řešení intenzivního využívání tradičních zdrojů energie v Evropě			
	Obecná zásada II.: Zlepšení znalostí a inovace: cesta k růstu			
	Zvýšit a zlepšit investice do výzkumu a technologického rozvoje			X
	Usnadnit inovace a podporovat podnikavost	X		X
	Podporovat informační společnost pro všechny			X
	Zlepšit přístup k financím			
	Obecná zásada III.: Vytváření více a lepších pracovních míst			
	Přivést více lidí do zaměstnání, zajistit jejich setrvání v zaměstnání a modernizovat systémy sociální ochrany		X	
	Zvýšit přizpůsobivost pracujících a podniků a pružnost trhů práce			X
	Zvýšit investice do lidského kapitálu prostřednictvím lepšího vzdělávání a kvalifikace			XX
	Správní kapacita			
	Pomoci udržet zdravou pracovní sílu			XXX

Poznámka: XXX – prioritní osa ROP je dominantně zaměřená na dosažení cílů dané priority SOZS
 XX - prioritní osa ROP významně napomáhá dosažení cílů dané priority SOZS
 X - prioritní osa ROP není přímo zaměřená na danou prioritu SOZS, ale zprostředkovaně napomáhá k dosažení jejích cílů

Working paper EC „Cohesion Policy and cities: the urban contribution to growth and jobs in the regions“

Tento pracovní dokument formuluje doporučení k integrovanějšímu a strategičtějšímu přístupu řešení problematiky měst. Návrhy tvoří součást reformy politiky koheze uplatňované Evropskou komisí na období 2007-2013. Výsledky veřejného projednávání tohoto dokumentu sloužily jako jeden z podkladů pro formulování rámce a budoucích priorit pro programy financované EU v programovacím období 2007-2013 v oblasti rozvoje měst a urbánního prostředí.

ROP NUTS 2 Jihovýchod reflektuje ve své strategii doporučení tohoto pracovního dokumentu. Ta se týkají prioritního řešení problémových oblastí urbánního prostoru. Těmito problémovými oblastmi jsou: doprava, dostupnost a mobilita, dostupnost služeb a fyzické prostředí a kultura. Na tyto problémové oblasti by měla být zaměřena pozornost v souvislosti s ekonomickým rozvojem a zvyšováním kvality života ve městech.

2.2.4 Konzistence ROP se strategickými dokumenty na národní úrovni

Národní strategický referenční rámec

Národní strategický referenční rámec je klíčovým politickým dokumentem na úrovni členských států vyžadovaný návrhem obecného nařízení o strukturálních fondech. NSRR České republiky popisuje nastavení systému koordinace politiky hospodářské a sociální soudržnosti v ČR a podrobně rozpracovává priority do jednotlivých dílčích cílů. NSRR zároveň definuje strategie k dosažení těchto cílů, včetně jejich promítnutí do struktury operačních programů.

Provázanost ROP JV se strategickými cíli NSRR ČR na období 2007 – 2013 je uvedena v tabulce.

Tabulka 5: Konzistence ROP s NSRR

		Prioritní osy ROP NUTS 2 Jihovýchod		
		Dostupnost dopravy	Rozvoj udržitelného cestovního ruchu	Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel
NSRR	I. Strategický cíl: Konkurenceschopná česká ekonomika			
	Konkurenceschopný podnikatelský sektor			XX
	Podpora kapacit V&V pro inovace	X		
	Rozvoj udržitelného cestovního ruchu	X	XXX	
	II. Strategický cíl: Otevřená, flexibilní a soudržná společnost			
	Vzdělávání			XX
	Zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti		X	X
	Posilování sociální soudržnosti			XX
	Rozvoj informační společnosti			XX
	Chytrá veřejná správa			
	III. Strategický cíl: Atraktivní prostředí			
	Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí			XX
	Zlepšení dostupnosti dopravou	XX		
	IV. Strategický cíl: Vyvážený rozvoj území			
	Vyvážený rozvoj regionů	XXX	XXX	XXX
	Rozvoj městských oblastí	X	X	XXX
	Rozvoj venkovských oblastí	X	X	XXX

Poznámka: XXX – prioritní osa ROP je dominantně zaměřená na dosažení cílů dané priority NSRR
 XX - prioritní osa ROP významně napomáhá dosažení cílů dané priority NSRR
 X - prioritní osa ROP není přímo zaměřená na danou prioritu NSRR, ale zprostředkovaně napomáhá k dosažení jejích cílů

Národní program reforem ČR

Národní lisabonský program 2005–2008 / Národní program reforem České republiky (NPR) je závazným politickým dokumentem o prioritách a opatřeních v makroekonomické a mikroekonomické oblasti a politice zaměstnanosti pro období 2005-2008. Cílem NPR je posílit politickou odpovědnost za naplňování obsahu Lisabonské strategie a umožnit vyhodnocení plnění stanovených reformních kroků na úrovni státu. Národní program

reforem zároveň poskytuje příležitost přiblížit široké veřejnosti priority hospodářské politiky, resp. politiky zaměstnanosti a seznámit ji s nezbytností přijetí reformních kroků, ke kterým se Česká republika zavazuje.

Strategie ROP JV plně respektuje cíle lisabonské strategie a realizaci konkrétních aktiv ROP přispěje k naplňování cílů NRP ČR. Jednotlivé vazby mezi NRP ČR a ROP JV jsou specifikovány v tabulce.

Tabulka 6: Konzistence ROP s NPR

		Prioritní osy ROP NUTS 2 Jihovýchod		
		Dostupnost dopravy	Rozvoj udržitelného cestovního ruchu	Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídleh
NPR	Makroekonomická část			
	Makroekonomická stabilita a udržitelný růst			
	Mikroekonomická část			
	Podnikatelské prostředí			
	Výzkum a vývoj, inovace	X		X
	Udržitelné využívání zdrojů			
	Modernizace a rozvoj dopravních a ICT sítí	XXX		X
	část Zaměstnanost			
	Flexibilita na trhu práce	X		
	Začleňování na trhu práce		X	X
	Vzdělávání			XX

Poznámka: XXX – prioritní osa ROP je dominantně zaměřená na dosažení cílů dané priority NPR
 XX - prioritní osa ROP významně napomáhá dosažení cílů dané priority NPR
 X - prioritní osa ROP není přímo zaměřená na danou prioritu NPR, ale zprostředkovaně napomáhá k dosažení jejích cílů

Strategie udržitelného rozvoje ČR

Strategie udržitelného rozvoje ČR (SUR) je strategický dokument České republiky zdůrazňující potřeby rozvoje a vzájemné rovnováhy sociálního, ekonomického a environmentálního pilíře udržitelného rozvoje a to tak, aby jeden nebyl preferován před druhým. Je zamýšlena jako dlouhodobý rámec i pro politické rozhodování v kontextu mezinárodních závazků, které ČR přijala či hodlá přijmout v souvislosti se svým členstvím v Evropské unii, ale s respektováním specifických podmínek a potřeb České republiky. Při koncipování strategie ROP JV byla zohledněna potřeba rovnovážného rozvoje v rámci uvedených tří pilířů a realizace priorit ROP přispěje k naplnění trvale udržitelného rozvoje na území regionu soudržnosti.

Tabulka 7: Konzistence ROP se SUR

		Prioritní osy ROP NUTS 2 Jihovýchod		
		Dostupnost dopravy	Rozvoj udržitelného cestovního ruchu	Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel
SUR ČR	1. Ekonomický pilíř: posilování konkurenceschopnosti české ekonomiky	XX	X	
	2. Environmentální pilíř: ochrana přírody, životního prostředí, přírodních zdrojů a krajiny, environmentální limity			XX
	3. Sociální pilíř: posílení sociální soudržnosti a stability			XX
	4. Výzkum, vývoj a vzdělávání			X
	5. Evropský a mezinárodní kontext	X	X	X
	6. Správa věcí veřejných	XX	XX	XX

Poznámka: XXX – prioritní osa ROP je dominantně zaměřená na dosažení cílů daného pilíře SUR
 XX - prioritní osa ROP významně napomáhá dosažení cílů daného pilíře SUR
 X - prioritní osa ROP není přímo zaměřená na daný pilíř SUR, ale zprostředkovaně napomáhá k dosažení jeho cílů

Strategie regionálního rozvoje ČR

Strategie regionálního rozvoje ČR (SRR) ve svém pojetí respektuje cíle regionální politiky Evropské unie a předpokládá maximální míru využití všech možností, které České republice z členství v Evropské unii vyplývají. Formuluje souhrnně cíle, problémové okruhy a priority, které bude třeba zabezpečovat při zajišťování politiky regionálního rozvoje v ČR.

Tabulka 8: Konzistence ROP se SRR

		Prioritní osy ROP NUTS 2 Jihovýchod		
		Dostupnost dopravy	Rozvoj udržitelného cestovního ruchu	Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel
SRR ČR	1: Evropský a národohospodářský strategický rámec			
	2: Ekonomika regionů	X	X	XX
	3: Lidé a osídlení			XXX
	4: Infrastruktura	XXX		X
	5: Příroda, krajina a životní prostředí	X		X
	6: Cestovní ruch	X	XXX	
	7: Kultura		XX	XX
	8: Problémová území	X	X	X

Poznámka: XXX – prioritní osa ROP je dominantně zaměřená na dosažení cílů dané prioritní osy SRR
 XX - prioritní osa ROP významně napomáhá dosažení cílů dané prioritní osy SRR
 X - prioritní osa ROP není přímo zaměřená na danou prioritní osu SRR, ale zprostředkovaně napomáhá k dosažení jejích cílů

2.2.5 Konzistence ROP se strategickými rozvojovými dokumenty krajů

Program rozvoje kraje je základním střednědobým programovým dokumentem k podpoře regionálního rozvoje na úrovni kraje s důrazem na sociálně ekonomickou sféru. Konkretizuje

strategické cíle a rozvojové aktivity ve formě konkrétních opatření a projektů, určuje jejich nositele a stanoví způsob implementace a financování.

ROP JV je zpracován v úzkém souladu s těmito klíčovými dokumenty obou krajů tvořící region soudržnosti JV. Strategie ROP reaguje na ty potřeby identifikované v těchto dokumentech, které jsou z pohledu dalšího rozvoje regionu zásadní a je možné je financovat pomocí intervencí ze SF, resp. ERDF. Konzistence ROP JV s Programem rozvoje kraje Vysočina a Programem rozvoje Jihomoravského kraje je uvedena v následujících tabulkách.

Program rozvoje kraje Vysočina

Tabulka 9: Konzistence ROP s PRK Vysočina

		Prioritní osy ROP NUTS 2 Jihovýchod		
		Dostupnost dopravy	Rozvoj udržitelného cestovního ruchu	Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel
PR kraje Vysočina	Zlepšení konkurenční pozice ekonomiky	X	XXX	XX
	Zlepšení kvality sociálního prostředí s důrazem na rozvoj lidských zdrojů		X	XX
	Zvýšení kvality technického prostředí s důrazem na rozvoj síťové infrastruktury	XXX		X
	Zavádění principů udržitelného rozvoje kraje			X

Poznámka: XXX – prioritní osa ROP je dominantně zaměřená na dosažení daného cíle PRkV
 XX - prioritní osa ROP významně napomáhá dosažení daného cíle PRkV
 X - prioritní osa ROP není přímo zaměřená na daný cíl PRkV, ale zprostředkovaně napomáhá k jeho dosažení

Program rozvoje Jihomoravského kraje

Tabulka 10: Konzistence ROP s PR Jihomoravského kraje

		Prioritní osy ROP NUTS 2 Jihovýchod		
		Dostupnost dopravy	Rozvoj udržitelného cestovního ruchu	Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel
PR JM kraje	Podnikání, výzkum, inovace	X	XX	X
	Rozvoj venkova			XX
	Lidské zdroje a trh práce		X	XXX
	Dostupnost a infrastruktura	XXX		
	Životní prostředí a přírodní zdroje			X
	Integrovaný rozvoj území		X	X

Poznámka: XXX – prioritní osa ROP je dominantně zaměřená na dosažení cílů dané priority PRJMK
 XX - prioritní osa ROP významně napomáhá dosažení cílů dané priority PRJMK
 X - prioritní osa ROP není přímo zaměřená na danou prioritu PRJMK, ale zprostředkovaně napomáhá k dosažení jejích cílů

Závěrem lze konstatovat, že navržená strategie ROP JV je plně v souladu cíli a prioritami jak na úrovni Evropského společenství, tak na úrovni národní i regionální. Intervence v rámci ROP JV přispějí spolu s intervencemi ostatních programů k dosažení globálního cíle definovaného v NSRR ČR tak i k dosažení obecnějších cílů vedoucích k vyváženému a harmonickému rozvoji regionů, který povede ke zvyšování úrovně kvality života obyvatelstva.

2.3 HODNOCENÍ EX-ANTE

Dosavadní průběh ex-ante hodnocení

Ex-ante hodnocení ROP NUTS II Jihovýchod probíhá paralelně se zpracováním ROP, vlastní proces hodnocení byl zahájen na počátku března 2006. Ex-ante hodnotitel pracoval se všemi emitovanými verzemi a poskytoval zpracovateli průběžné komentáře a stanoviska. V červenci 2006 byla ex-ante hodnotitelem zpracována podrobná souhrnná hodnotící zpráva (k verzi dokumentu z června 2006, který vzala na vědomí vláda). Tato zpráva identifikovala mnohé nedostatky a slabá místa dokumentu. Na základě doporučení ex-ante hodnotitele byl proto ROP NUTS II Jihovýchod ve značné míře přepracován.

Lze konstatovat, že většina doporučení ex-ante hodnotitele byla zpracovatelem zohledněna a v přiměřené míře integrována do textu dokumentu. I přes některé dílčí výhrady může nyní hodnotitel konstatovat, že navržené intervence jsou pro region relevantní, odrážejí jeho potřeby a měly by přispět k naplnění stanovených cílů.

Hodnocení analytické části

Analytická část předkládaného dokumentu doznala oproti verzi z června 2006 zásadních změn. V souladu s doporučeními ex-ante hodnotitele byla socio-ekonomická část zkrácena o kapitoly, které nepředpokládají intervenci z ROP a byly odstraněny dlouhé popisné pasáže. Socio-ekonomická analýza již pracuje, vedle evropské a národní legislativy, s relevantními regionálními dokumenty, strategiemi a studiemi, což bylo nezbytným předpokladem pro zachycení regionálních specifik. Jednotlivé podkapitoly socio-ekonomické analýzy se snaží reflektovat rozhraní mezi programy a fondy, ale vzhledem k pokračujícímu vyjednání s EK a stále neusazené struktuře OP a finančních alokací není možné v tuto chvíli vymezit rozhraní uspokojivě. Současná socio-ekonomická analýza je stručnější, výstižnější a má mnohem vyšší vypovídací hodnotu o situaci v regionu.

Část SWOT analýzy doznala také zásadních změn. Zhotovitel a hodnotitel se po dlouhých diskuzích shodli na jednotném metodickém přístupu ke SWOT analýze, na základě kterého jsou silné a slabé stránky definovány jako interní faktory programu a příležitosti a ohrožení jako externí aspekty, které mohou ovlivnit úspěšnou realizaci programu.

Díky zkrácení socio-ekonomické části o témata, která nejsou v rámci ROP JV řešena, byla eliminována obsahová mezera mezi socio-ekonomickou analýzou a analýzou SWOT. Jednotlivé závěry vyplývající ze socio-ekonomické analýzy mají svůj odraz ve SWOT analýze, jsou přiměřeně provázány se strategií programu, navazujícími cíly, prioritními osami a podporovanými oblastmi.

Lze proto konstatovat, že v této chvíli SWOT analýza shrnuje nejdůležitější závěry socio-ekonomické analýzy a je dobrým východiskem pro vystavění následné strategie programu.

Analýza dosavadních zkušeností s realizací rozvojových programů byla výrazně posílena. Současná verze již obsahuje identifikaci slabých míst současného systému a její závěry jsou využívány v nastavení implementace pro období 2007-13, což je hlavním účelem této

kapitoly. Stále však v kapitole dosavadních zkušeností chybí analýza využívaných nástrojů pro realizaci programů v období 2004-06 a jejich využitelnosti pro příští období.

Hodnocení konzistence navrhované strategie a prioritních os

Zaměření strategie reflektuje rozdělení kompetencí mezi jednotlivými operačními programy a dostatečně reaguje na problémy identifikované analytickou částí. Globální cíl se rozpadá do tří strategických cílů, které budou naplněny realizací intervencí v rámci tří prioritních os. Strategické cíle, tak jak jsou nastaveny, odrážejí reálné možnosti regionu ovlivňovat svůj další socio-ekonomický rozvoj.

Do dokumentu byla doplněna část týkající se konzistence strategie ROP se strategickými dokumenty na úrovni EU, ČR i jednotlivých krajů. Hodnotitel v průběhu hodnocení neidentifikoval žádný rozpor ve vztahu k evropským, národním a regionálním strategickým dokumentům. Positivně hodnotíme přehledné tabulkové vyjádření potřebných vazeb mezi těmito dokumenty.

Prioritní osy jsou konzistentní s globálním cílem a specifickými cíli. Relativně vysoký podíl intervence do oblasti rozvoje dopravní infrastruktury, zejména silniční, je vhodně doplněn intervencemi do těch oblastí dopravy, které významně vyvažují případné negativní vlivy silniční dopravy na životní prostředí a přispívají tak k celkové udržitelnosti dopravy v regionu (jedná se zejména o rozvoj veřejné dopravy, včetně kolejové a trakční dopravy, IDS a bezmotorové dopravy).

Prioritní osa Rozvoj udržitelného cestovního ruchu je definována dosti obecně, socio-ekonomická analýza sice vymezuje některé oblasti významné pro cestovní ruch, ale ve strategii už není uvedeno, které oblasti (regiony) jsou pro cestovní ruch stěžejní. Z hlediska kvantifikace cílů je stále poměrně velký důraz kladen na nová lůžka, přičemž problémem je jejich nízká obsazenost.

Prioritní osa Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel vymezuje tři základní skupiny osídlení, do nichž budou směřovány strukturální intervence v závislosti na jejich specifickém postavení. Jedná se o urbanizační centra jako akcelerátory růstu a rozvoje regionu, regionální střediska jako významná rozvojová centra regionu a venkovská sídla. Hodnotitel se domnívá, že obsah této prioritní osy bude ještě předmětem dalších jednání jak s představiteli EK, tak z pohledu řešení potenciálního překryvu s Programem rozvoje venkova financovaným z EAFRD.

Hodnocení volby indikátorů

Hodnotitel oceňuje výrazný posun v nastavení indikátorové soustavy od předchozí verze ROP. Jako velmi vhodné a přehledné se jeví rozčlenění indikátorů výstupu, výsledku a dopadu podle jednotlivých prioritních os, které je přehledné. Jako vhodné hodnotíme i využití doporučení pro společné indikátory ROP a převzetí indikátorů NSRR.

Nicméně jako primární je nyní potřeba dokončit návrh indikátorové soustavy s ohledem na některé stávající nedostatky, zejména zajištění komplexní provázanosti indikátorů NSRR a indikátorů ROP a indikátorů měřících přínos lisabonské strategie. U některých prioritních os považuje hodnotitel pokrytí indikátory stále jako nedostatečné (např. prioritní osa 3 má jen 2

indikátory dopadu, prioritní osa 4 nemá žádný indikátor dopadu). Jako přínosné lze hodnotit zařazení indikátorů horizontálních témat.

Dle názoru hodnotitele stále není dostatečně popsán proces sběru údajů pro monitoring - je popsána pouze část týkající se projektů (věcné i finanční stránky), které bude zajišťovat Úřad regionální rady. Bylo by vhodné předformulovat evaluační otázky a specifikovat, jak bude zajištěn proces získávání informací z externích zdrojů (evaluační studie, provozovatelé). U dat a informací, které bude zajišťovat Úřad regionální rady by bylo vhodné specifikovat, jak bude probíhat následná kontrola z hlediska monitorovacích indikátorů a jaký bude dopad v případě jejich nedodržení.

Kvantifikace cílů a hodnocení dopadů

Oproti předchozí verzi ROP byla provedena kvantifikace cílů prostřednictvím hodnot indikátorů dopadu, výsledku a výstupu. Hodnoty některých ukazatelů jsou s ohledem na předpokládaný dopad realizace programu a uvedené finanční alokace ROPu nastaveny, dle názoru hodnotitele, poměrně nízko. Předpokládáme, že k této problematice bude nadále vedena diskuse. Jako nedostatečné se jeví zohlednění jednotkových nákladů, které nejsou v rámci dokumentu ROP vůbec zmíněny – velká část indikátorů a kvantifikovaných cílů by přitom měla být založena na zohlednění jednotkových nákladů, aby součet nákladů na dosažení jednotlivých indikátorů výstupu odpovídal finanční alokaci. Toto současně slouží pro zpětné ověření, zda byly finanční alokace nastaveny vhodně. Možnost hodnocení dopadů je tímto výrazně snížena.

Hodnocení finančního plánu

Návrh finanční alokace vychází ze stanoveného podílu příspěvku fondů na jednotlivé Regionální operační programy v ČR ve výši 18 %, což je, dle názoru hodnotitele, vzhledem k rostoucímu významu regionů a jejich reálným potřebám nedostatečné. V souladu s doporučením ex-ante hodnotitele byla, oproti minulé verzi, snížena alokace na dopravu ve prospěch posílení prioritní osy 2 a 3, což se odráží i v nastavení kvantifikovaných cílů.

Hodnocení implementačního mechanismu

Část týkající se realizační fáze programu byla oproti minulé verzi posílena o další relevantní informace, zejména týkající se vnitřní organizace Úřadu regionální rady, finančních a řídicích toků, partnerství při implementaci atd. S ohledem na další probíhající práce na tvorbě implementačního mechanismu hodnotitel předpokládá, že tato kapitola bude nadále zpřesňována (např. v části složení a funkce Monitorovacího výboru, stanovení jasných, objektivních a měřitelných kritérií pro výběr projektů, možnost specifického přístupu při implementaci intervence ve prospěch měst apod.).

Závěr

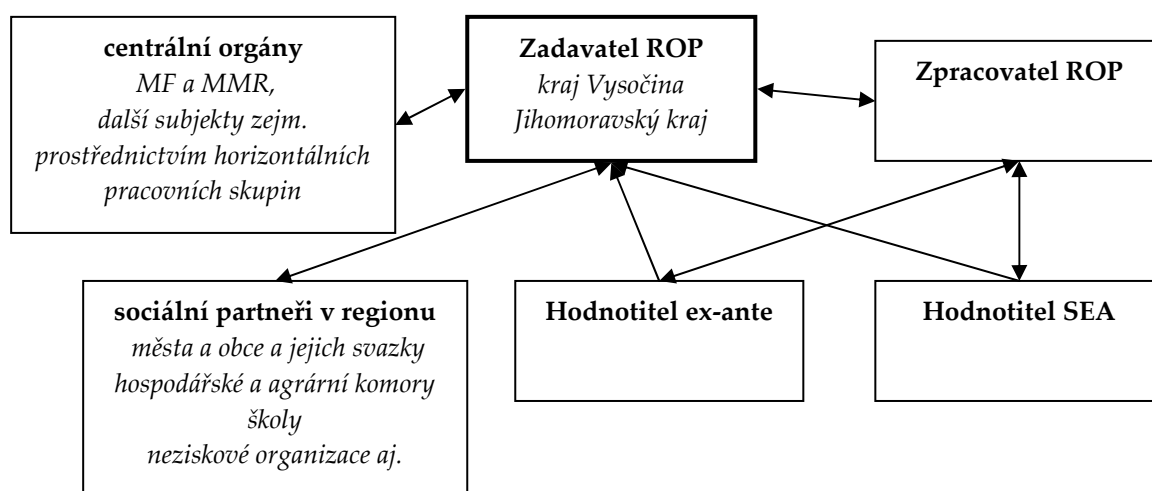
Hodnotitel oceňuje výrazný kvalitativní posun ve zpracování dokumentu. Daná verze materiálu nevykazuje žádné závažné nedostatky, které by bránily přijetí dokumentu.

Domníváme se, že po dopracování některých dílčích záležitostí a vyjasnění situace ve vztahu k národní úrovni, resp. k tématickým operačním programům bude program ve stavu, kdy může být předložen EK k následnému vyjednávání.

2.4 PROCES PARTNERSTVÍ

Zpracovávání ROP Jihovýchod probíhalo plně v souladu s principy partnerství. Interaktivní proces tvorby ROP znázorňuje schéma:

Obrázek 3: Schéma partnerství při zpracování ROP JV

Odpovědnost za tvorbu ROP JV nesou společně oba kraje, které tvoří region soudržnosti NUTS 2 Jihovýchod: kraj Vysočina a Jihomoravský kraj. ROP JV byl připravován v rámci projektu „Partnerství pro programy EU“ Jihomoravského kraje a „Partnerství pro Vysočinu“ kraje Vysočina. Cílem těchto projektů, které byly finančně podpořeny z prostředků EU, je systematicky připravovat oba kraje na čerpání finančních prostředků z EU v nadcházejícím programovém období 2007-2013.

Za účelem koordinace postupu prací na ROP JV vytvořily oba kraje Řídící skupiny ROP složené ze zástupců krajských rad a Pracovní skupiny ROP tvořené vybranými úředníky krajských úřadů. Tyto skupiny tvořily užší okruh subjektů zapojených do tvorby ROP JV, a to zejména formou připomínek k jednotlivým pracovním verzím dokumentu. V rámci širšího okruhu klíčových partnerů byly zapojeny následující instituce:

Kraj Vysočina:

- Krajská hospodářská komora,
- Krajská agrární komora,
- SOV – Sdružení obcí Vysočiny,
- Úřad práce,
- neziskové organizace,

Jihomoravský kraj:

- Statutární město Brno,
- Úřad práce Brno-venkov,
- Regionální rada odborových svazů ČMKOS JMK,
- Sdružení obcí a měst jižní Moravy,
- Asociace nestátních neziskových organizací JMK,
- Brněnské centrum evropských studií,
- Krajská hospodářská komora jižní Moravy,
- Regionální agrární komora,
- Krajská organizace Spolku obnovy venkova.

Zpracování samotného textu ROP JV bylo zadáno externímu dodavateli, který vzešel z výsledků výběrového řízení. Obdobně byli vybráni i zpracovatelé ex-ante hodnocení ROP a zpracovatelé SEA.

V rámci přípravy ROP JV se uskutečnilo několik workshopů a veřejných projednání, kterých se pravidelně účastnili vedle zpracovatelů ROP, SEA a ex-ante hodnotitelů zástupci klíčových regionálních partnerů; pravidelnými účastníky byli také zástupci přímo zainteresovaných ministerstev (Ministerstvo financí, Ministerstvo pro místní rozvoj). Cílem těchto veřejných projednání a workshopů bylo průběžně diskutovat a připomínkovat návrhy celkové koncepce operačního programu a jednotlivých priorit a informovat zainteresované subjekty o dalším postupu přípravy operačního programu. Během procesu tvorby ROP Jihovýchod předložil zpracovatel postupně několik pracovních verzí, které byly konzultovány a připomínkovány ze strany řídicích a pracovních skupin, sociálních partnerů a hodnotitelů ex-ante a SEA. Tyto pracovní verze ROP byly rovněž zveřejňovány na webových stránkách. V rámci několika kol připomínkových řízení k pracovním verzím dokumentu se sešla celá řada zajímavých a užitečných podnětů, které byly následně zohledněny v textu ROP JV.

Pro zajištění logické návaznosti a vymezení vazeb a překryvů s tématickými operačními programy připravovanými v ČR pro programové období 2007-2013 probíhaly průběžné konzultace s koordinátory a zpracovateli těchto programů a také s dalšími centrálními institucemi, a to zejména v rámci horizontálních pracovních skupin. Návrh ROP JV prošel rovněž meziresortním připomínkovým řízením. Po celou dobu přípravy ROP Jihovýchod fungovala také úzká spolupráce se zástupci krajských pracovních skupin ROP z ostatních regionů NUTS 2.

2.5 ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI

ROP Jihovýchod nemá vazbu na rovné příležitosti jako celek; existují však vybrané aktivity a intervence, u kterých lze vysledovat vazbu na rovné příležitosti. Relevantní pro rovné příležitosti jsou zvláště ty intervence a aktivity ROP směřující podporu do dopravy, zejména veřejné dopravy. Zde je třeba počítat se specifickými potřebami osob tělesně handicapovaných, starších osob nebo rodičů s dětmi a umožnit bezbariérový přístup všem.

Další oblastí, pro kterou jsou rovné příležitosti relevantní, je posílení soudržnosti komunit ve městech a venkovských sídlech (restrukturalizace měst, dostupnost služeb apod.).

Řídící orgán ROP Jihovýchod zajistí, aby informace o rovných příležitostech byly sledovány u relevantních programových intervencí na úrovni projektů. Žadatelům je třeba vysvětlit, proč Unie naplňování horizontálních témat v rámci Fondů požaduje a že integrace pohledu rovných příležitostí do projektu zvýší jeho kvalitu. Žadatel ve specifické části projektové žádosti popíše vliv projektu na rovné příležitosti a odpoví na otázku: „Plánuje projekt konkrétní aktivity na podporu rovných příležitostí?“.

Následně žadatel klasifikuje vztah svého projektu k rovným příležitostem v rámci třístupňové klasifikace:

- a) cílený na rovné příležitosti nebo
- b) pozitivní k rovným příležitostem nebo
- c) neutrální k rovným příležitostem.

Cílem klasifikace projektů dle jejich vlivu na rovné příležitosti je motivovat žadatele, aby vedle hlavního cíle projektu zvážili rozšíření projektových aktivit o ty, které mají pozitivní dopad na rovné příležitosti. Horizontální témata jsou součástí formálního hodnocení projektů. Bodově zvýhodněny budou ty projekty, které obsahují konkrétní aktivity na podporu rovných příležitostí. V Pokynech pro hodnotitele bude návod, jaké projekty lze označit na cíleně zaměřené na RP a které jako pozitivní. Obdobné informace obdrží žadatel v rámci Pokynů pro žadatele.

2.6 UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Povinností Řídícího orgánu ROP Jihovýchod plynoucí ze zákona č.100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů, je zajistit sledování vlivů programů na životní prostředí a veřejné zdraví. Pro monitorování OP byl připraven soubor environmentálních indikátorů, navržený zpracovatelem SEA NRP/NSRR. Z něj byly vybrány indikátory, které se váží na konkrétní priority ROP JV a které bude ROP svou činností ovlivňovat. Tyto indikátory byly následně zapracovány do indikátorové soustavy ROP JV.

Cílem navrženého systému je zohlednit oblast životního prostředí v rámci celkového hodnocení a výběru projektů pro udělení podpory. Žádoucí je podpořit ty projekty, které (kromě svého primárního zaměření a účelu) budou mít lepší dopady na životní prostředí. Navržený systém je zaměřen zejména na pozitivní dopady projektů na životní prostředí. Případné negativní dopady jsou detailně sledovány v rámci legislativních postupů (např. EIA) a vlivy projektu na životní prostředí jsou stanoveny příslušnou environmentální legislativou.

Hodnocení projektu z hlediska životního prostředí provádí žadatel v projektové žádosti v oddílu věnovaném vlivu na životní prostředí a v oddílu ukazatelů.

2.7 VÝSLEDKY SEA

Posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí se řídí zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění (dále jen zákon), který implementuje do českého právního řádu Směrnicí EU 2001/42/ES, o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí.

Dle § 10a zákona jsou předmětem posuzování vlivů koncepce na životní prostředí všechny koncepce, které stanoví rámec pro budoucí povolení záměrů uvedených v příloze č. 1 k tomuto zákonu, zpracovávané v oblasti zemědělství, lesního hospodářství, myslivosti, rybářství, nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami, energetiky, průmyslu, dopravy, odpadového hospodářství, telekomunikací, cestovního ruchu, územního plánování, regionálního rozvoje a životního prostředí včetně ochrany přírody, koncepce, u nichž nutnost jejich posouzení, s ohledem na možný vliv na životní prostředí, vyplývá ze zvláštního právního předpisu, a dále koncepce spolufinancované z prostředků fondů Evropských společenství; tyto koncepce podléhají posuzování vždy, pokud je dotčené území tvořeno územním obvodem více než jedné obce. Z výše uvedeného tedy jednoznačně vyplývá, že povinnosti provést posouzení možných vlivů na životní prostředí, podléhá i ROP Jihovýchod.

Předkladatelem koncepce je Jihomoravský kraj, který zastupuje ve věci administrativy díla na základě interních dohod oba kraje oblasti NUTS 2 Jihovýchod - Jihomoravský kraj i Kraj Vysočina. Posouzení SEA ROP Jihovýchod je prováděno externí hodnotitelskou firmou dle smlouvy o dílo, uzavřené na základě výsledku výběrového řízení vypsaného Jihomoravským krajem podle zákona č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách.

Zpracování SEA posouzení probíhalo v období březen až červenec 2006. Vyhodnocení vlivů ROP NUTS 2 Jihovýchod na životní prostředí je výsledkem práce pracovní skupiny, sestavené z pracovníků hodnotitelské firmy specializovaných na jednotlivé oblasti životního prostředí.

Hlavním rysem posouzení vlivů koncepce na životní prostředí (dále jen SEA posouzení) musí být zajištění environmentální integrity výsledné koncepce, tedy zejména respektování referenčních dokumentů přijatých na evropské a národní úrovni, podpora udržitelného rozvoje, prevence závažného nebo nevratného poškození životního prostředí a lidského zdraví a v neposlední řadě i zapojení veřejnosti do procesu přípravy koncepce a jejího posouzení z hlediska vlivů na životní prostředí. Proces SEA posouzení probíhá v několika souběžných krocích:

Oznámení koncepce

Oznámení koncepce ROP Jihovýchod bylo vypracováno ve smyslu § 10c zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění. Oznámení je zpracováno v rozsahu přílohy č. 7 k zákonu a slouží jako základní podklad pro zjišťovací řízení podle § 10d zákona. Zpracování oznámení proběhlo v období březen až duben 2006.

Hlavním cílem oznámení je poskytnout podklad pro provedení zjišťovacího řízení dle § 10d zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění. Tím bude vytvořen rámec pro další stupně procesu posuzování vlivů na životní prostředí.

Zjišťovací řízení

Úřadem příslušným pro posuzování vlivů ROP Jihovýchod na životní prostředí je Ministerstvo životního prostředí, odbor posuzování vlivů na životní prostředí a IPPC.

Oznámení koncepce, zpracované v rozsahu přílohy č. 7 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 163/2006 Sb., (dále jen „zákon č. 100/2001 Sb.“), bylo Ministerstvu životního prostředí předloženo dne 9.5.2006. Zjišťovací řízení bylo zahájeno dne 19. 5. 2006 zveřejněním oznámení koncepce v Informačním systému SEA a rozesláním oznámení koncepce dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům. Zjišťovací řízení bylo ukončeno dne 10. 7. 2007 vydáním závěru zjišťovacího řízení, který stanovil obsah a rozsah Vyhodnocení vlivů ROP Jihovýchod na životní prostředí.

Vyhodnocení vlivů ROP NUTS 2 Jihovýchod na životní prostředí

Vyhodnocení vlivů koncepce ROP Jihovýchod na životní prostředí bylo zpracováváno v období duben až červenec 2006, dle přílohy č. 9 zákona a dle zadání, které bylo stanoveno závěrem zjišťovacího řízení Ministerstva životního prostředí. Při zpracování Vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí byla zohledněna metodika SEA pro Kohezní politiku v programovém období 2007-2013⁴⁴ doporučená Evropskou komisí a metodika SEA doporučená MŽP ČR⁴⁵. Vyhodnocení vlivů ROP Jihovýchod na životní prostředí bylo zpracováno k verzi ROP 0.5 předložené vládě ČR na konci června 2006 a bylo dokončeno v červenci 2006.

Návrh ROP Jihovýchod, verze 0.5 včetně Vyhodnocení jeho vlivů na životní prostředí, zpracovaném v rozsahu přílohy č. 9 zákona č. 100/2001 Sb., byl Ministerstvu životního prostředí předložen dne 21.8.2006 a po kontrole náležitostí byl dne 31.8.2006 zveřejněn v Informačním systému SEA a rozeslán dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům.

Vyhodnocení vlivů "Regionálního operačního programu regionu NUTS 2 Jihovýchod pro programové období 2007-2013" na životní prostředí a veřejné zdraví bylo provedeno v souladu se zákonem a zpracováno v rozsahu přílohy č. 9 zákona č. 100/2001 Sb. K vyhodnocení byla využita metoda referenčních cílů, tj. porovnávání možného vlivu specifických cílů "Regionálního operačního programu regionu NUTS 2 Jihovýchod pro programové období 2007-2013" na stanovené referenční cíle ochrany životního prostředí a veřejného zdraví. Tabeleární forma matice předpokládaných vlivů nezjistila významné očekávané negativní nebo limitující působení některého navrženého opatření z pohledu ochrany životního prostředí a veřejného zdraví.

⁴⁴ Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007-2013. GRDP (February 2006).

⁴⁵ Metodika posuzování vlivů koncepcí podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 93/2004 Sb. MŽP (červenec 2004).

"Regionální operační program regionu NUTS 2 Jihovýchod pro programové období 2007-2013" byl rovněž vyhodnocen dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, a to z hlediska možných důsledků na evropsky významné lokality a ptáčích oblastech a stav jejich ochrany dle § 45h zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Na základě výsledků vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí navrhnul zpracovatel SEA Ministerstvu životního prostředí souhlasné stanovisko SEA k návrhu koncepce ROP Jihovýchod.

Zapojení veřejnosti

Nedílnou součástí procesu SEA posouzení je zapojení veřejnosti do přípravy koncepce a do jejího posouzení z hlediska vlivů na životní prostředí. Za tímto účelem byla na počátku května 2006 zpracována „Metodika zapojení veřejnosti v rámci procesu posouzení vlivů ROP NUTS 2 Jihovýchod na životní prostředí“.

Relevantní dokumenty vznikající v rámci SEA ROP Jihovýchod a informace o průběhu posouzení vlivů ROP Jihovýchod na životní prostředí jsou průběžně zveřejňovány na webových stránkách zpracovatele SEA: www.investprojekt.cz. Ministerstvo životního prostředí dle požadavků zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění, zveřejňuje jednotlivé dokumenty v průběhu procesu SEA v Informačním systému SEA na adrese: www.ceu.cz/EIA/SEA. Informace o ROP Jihovýchod jsou dostupné i na internetových stránkách Regionální rady regionu soudržnosti Jihovýchod: www.jihovychod.cz a na stránkách Partnerství pro Jihomoravský kraj: www.partnerstvi-jmk.cz.

V průběhu celého procesu SEA byly sbírány a vypořádány připomínky zainteresované veřejnosti a dotčených orgánů státní správy. Vypořádání připomínek vzešlých z procesu SEA bylo předáno ministerstvu životního prostředí a bude sloužit jako jeden z podkladů pro Stanovisko SEA.

Dne 4.5.2006 se v zasedací místnosti zastupitelstva Jihomoravského kraje v budově Krajského úřadu JMK v Brně konalo první předběžné veřejné projednání Vyhodnocení vlivů Regionálního operačního programu regionu NUTS 2 Jihovýchod na životní prostředí. Účelem předběžného veřejného projednání bylo seznámit dotčené orgány státní správy a zainteresovanou veřejnost s aktuálním stavem přípravy ROP Jihovýchod a jeho vyhodnocení vlivů na životní prostředí a zároveň získat zpětnou vazbu pro další postup prací na obou dokumentech. Na veřejném projednání zazněly prezentace zástupců zpracovatele ROP Jihovýchod a posuzovatele posouzení vlivů ROP Jihovýchod na životní prostředí.

Veřejné projednání ROP Jihovýchod a SEA ROP Jihovýchod se koná na základě zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění, za účelem seznámení účastníků s ROP Jihovýchod a SEA ROP Jihovýchod a dalším postupem schvalování dokumentu. Veřejné projednání "Regionálního operačního programu regionu NUTS 2 Jihovýchod pro programové období 2007-2013" včetně vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí se konalo dne 25.9.2006 na Krajském úřadě v Brně. Z veřejného projednání koncepce byl pořízen zápis, který obdrželo Ministerstvo životního prostředí dne 25.9.2006 a rovněž jej zveřejnilo v informačním systému EIA/SEA.

Další průběh procesu SEA

Dle § 10g zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění, vydá Ministerstvo životního prostředí na základě návrhu koncepce, vyjádření k němu podaných a veřejného projednání Stanovisko k posouzení vlivů provádění koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví ve lhůtě do 30 dnů ode dne obdržení zápisu z veřejného projednání. Očekává se vydání stanoviska SEA k Regionálnímu operačnímu programu regionu NUTS 2 Jihovýchod do konce října 2006.

3 PRIORITY OSY A INDIKÁTORY

3.1 PRIORITY OSA 1: DOSTUPNOST DOPRAVY

Popis výchozího stavu:

V průběhu 90. let 20. století docházelo v regionu Jihovýchod (a potažmo v celé ČR) ke strmému nárůstu počtu osobních automobilů. V důsledku toho výrazně vzrostla intenzita dopravy, a to zejména na důležitých dopravních tazích a také ve městech a obcích. Jak již indikovaly závěry sociálně ekonomické analýzy a SWOT analýzy, mezi největší problémy v oblasti dopravní dostupnosti regionu Jihovýchod patří:

- nedokončená regionální dopravní síť napojující region na nadregionální dopravní síť TEN-T,
- nevyhovující technický stav většiny komunikací,
- nedostatečná kapacita na nejzatíženějších tazích,
- špatná dostupnost některých částí regionu a rovněž
- nedostatečné napojení regionu na sousední regiony i státy.

Rostoucí úlohu v hospodářském rozvoji regionu bude hrát také jeho dostupnost leteckou dopravou. Plnohodnotnému využívání letecké dopravy však brání zastaralé nebo nedostatečné vybavení letišť a chybějící navazující služby a doprovodná infrastruktura.

Region Jihovýchod je charakteristický poměrně rozdrobenou sídelní strukturou s velkým počtem venkovských sídel, pro která je však nutné zabezpečit v souladu s legislativou dopravní obslužnost veřejnou dopravou. V regionu se stále více projevuje přetížení městských center automobilovou dopravou a naopak nedostatečná obsluha některých venkovských regionů veřejnou dopravou. S ohledem na dopravní exponovanost regionu, stav a kapacitu místních silničních sítí i zastaralost systémů dopravní regulace se proto jeví jako velmi žádoucí a nezbytné zatraktivnění nabídky veřejné hromadné dopravy. V současné době je na území regionu Jihovýchod systematicky rozvíjen integrovaný dopravní systém s cílem postupného rozšiřování do dalších, dosud nezahrnutých částí regionu.

Regionem prochází několik dálkových mezinárodních cykloturistických tras. Podíl cyklostezek (tzn. bezpečných úseků s vyloučením automobilové dopravy) na celkové délce cykloturistických tras je však stále velmi nízký. Proto je potřeba podporovat budování infrastruktury pro cyklistickou dopravu. Nárůst intenzity silniční dopravy zejména ve větších městech způsobuje také stále více ohrožení pro chodce a další zranitelné účastníky silničního provozu.

Globální cíl:

Posílit dopravní dostupnost a dopravní obslužnost regionu v souladu s udržitelným rozvojem.

Specifické cíle:

- Zkvalitnit napojení regionu na nadregionální dopravní síť TEN-T, propojení uvnitř regionu a zlepšovat dopravní dostupnost prostřednictvím rekonstrukcí a modernizací komunikací při respektování životního prostředí.
- Zajistit standard dopravní obslužnosti území a zlepšovat úroveň veřejné dopravy v regionu s důrazem na podporu environmentálně šetrných druhů veřejné dopravy.
- Vybudovat hustou síť vhodně umístěných bezpečných cyklostezek v sídlech i v krajině včetně související infrastruktury a také zvýšit bezpečnost chodců v urbanizovaných prostorech.

Indikátory:

viz. kapitola 3.5 Indikátory pro monitoring a hodnocení.

Strategie:

Prioritní osa Dostupnost dopravy vychází z identifikovaných potřeb regionu Jihovýchod promítnutých do specifického cíle ROP „Zkvalitnit dopravní dostupnost a dopravní obslužnost území při respektování ochrany životního prostředí“. Kvalitní dopravní síť je nezbytnou podmínkou efektivního zapojení regionu soudržnosti Jihovýchod do mezinárodního obchodu a mezinárodní spolupráce a se vstupem ČR do EU i do společného hospodářského prostoru zemí EU. Kontaktní poloha regionu Jihovýchod s členskými zeměmi EU (Rakouskem a Slovenskem) spolu s hospodářským potenciálem regionu i jeho polohou na významných evropských dopravních trasách tak zakládá odůvodněnou potřebu zlepšení kvality dopravní sítě tak, aby v budoucnu nepředstavovala bariéru volnému pohybu osob a zboží.

Veřejná podpora prostřednictvím této prioritní osy ROP JV částečně napomůže modernizaci hlavní regionální silniční sítě tak, aby bylo zajištěno bezproblémové napojení regionu na silniční síť vyššího řádu (na dálnice, rychlostní komunikace, silnice I. třídy) a na dopravní síť sousedních států, propojení center osídlení regionu s jejich zázemím a aby byla k zajištěna vyšší plynulost dopravy na regionálních silnicích včetně vyšší bezpečnosti účastníků dopravy.

Investice budou rovněž směřovat do modernizace veřejných mezinárodních civilních letišť.

Prioritní osa bude zaměřena také na podporu kvalitního propojení regionálních center se svým zázemím formou integrace veřejné dopravy včetně zavádění moderních technologií ve veřejné dopravě. Při rozvoji dopravní obslužnosti území je potřeba respektovat principy udržitelného rozvoje. Důležitou úlohu v této oblasti bude hrát integrovaný dopravní systém, který propojuje různé typy dopravy a zlepšuje dopravní spojení regionálních center a jejich zázemí. V rámci prioritní osy ROP JV bude proto snahou podporovat investice spojené s veřejnou dopravou v regionu Jihovýchod a dalším rozvojem a zkvalitňováním IDS. Záměrem je přispívat tak k vyšší atraktivitě veřejné dopravy a jejímu intenzivnějšímu využívání s cílem odstraňovat bariéry v mobilitě obyvatelstva v regionu Jihovýchod a zlepšovat dostupnosti regionálních center ze zázemí.

Alternativou k dalším druhům dopravy se stává cyklistika, která nabízí značnou flexibilitu při pohybu v městském prostředí a částečně řeší i dopravní obsluhu v regionu. Cykloturistika zároveň představuje jednu z nejdynamičtěji se rozvíjejících forem cestovního ruchu. Propojení cyklistické infrastruktury formou městských sítí cyklostezek a regionálních

sítí cyklostezek umožní současně plynulý pohyb cyklistů i cykloturistů. Vhodnými nástroji je také potřeba podporovat projekty zaměřené na zvyšování bezpečnosti silničního provozu ve městech a obcích. Další oblastí, která proto bude v rámci prioritní osy řešena, bude podpora rozvoje infrastruktury pro nemotorovou dopravu, a to zejména ve vazbě na zvyšování bezpečnosti jejich účastníků.

Hlavní oblasti podpory:

Oblast podpory 1.1 Rozvoj dopravní infrastruktury v regionu

Podporované aktivity budou zahrnovat rekonstrukce, modernizace, souvislé opravy a výstavbu silnic II. a III. tříd vč. mostů tvořících hlavní regionální dopravní síť regionu Jihovýchod, která napojuje tento region na silniční síť vyššího řádu TEN-T (na dálnice, rychlostní komunikace, silnice I. třídy), zároveň propojuje významná centra osídlení a také napojuje region na dopravní síť sousedních států.

V rámci projektů zaměřených na řešení nepříznivých dopadů dopravy na obyvatelstvo a prevenci bezpečnostních rizik bude podporována výstavba a rekonstrukce mostů, protihlukových zdí, přeložek silnic, kruhových objezdů a dalších dopravních staveb.

V souvislosti s rozvojem regionálních letišť bude možno financovat výstavbu, rekonstrukci a modernizaci potřebné infrastruktury veřejných mezinárodních civilních letišť na území regionu.

Oblast podpory 1.2 Rozvoj dopravní obslužnosti a veřejné dopravy

Podporované aktivity v rámci této oblasti podpory budou zaměřeny především na potřebné investice do rozšiřování a zkvalitňování existujícího integrovaného dopravního systému a celkové optimalizace veřejné dopravy na území regionu Jihovýchod. Předmětem těchto investic bude zejména instalace moderních informačních a odbavovacích systémů pro cestující v IDS, budování a modernizace přestupních terminálů a záchytných parkovišť a dalšího zázemí a infrastruktury pro veřejnou hromadnou dopravu, úpravy stávajících zastávek a terminálů, instalace naváděcích a informačních dopravních systémů, budování návazných systémů P+R, K+R, Bike+R apod. Důraz při realizaci všech těchto aktivit bude přitom kladen na jejich bezproblémovou přístupnost pro občany se sníženou schopností pohybu a orientace (bezbariérovost).

V rámci zatraktivňování veřejné dopravy pro obyvatele regionu a rovněž posilování jejího pozitivního vlivu na životní prostředí jsou nezbytné investice do obnovy vozového parku veřejné hromadné dopravy. Jedná se především o nákup a modernizaci vozidel pro kolejovou městskou dopravu, trakčních vozidel MHD a ekologických dopravních prostředků.

Oblast podpory 1.3 Rozvoj infrastruktury pro nemotorovou dopravu

Součástí investic do rozvoje bezmotorové dopravy v regionu bude především výstavba a rekonstrukce cyklostezek v podobě stavebně upravených a dopravním značením vymezených komunikací určených pouze cyklistům, bruslařům, koloběžkářům apod., případně i chodcům. Automobilová a motocyklová doprava je z těchto komunikací vyloučena.

Součástí této oblasti podpory bude i realizace opatření ke zvyšování bezpečnosti cyklistů a chodců v obcích, a to zejména výstavbou stezek pro cyklisty vč. opatření na řešení kolizních míst (na místech křížení s jinými dopravními komunikacemi), dále výstavbou chodníků a

cest pro chodce a také přizpůsobením komunikací potřebám pohybu a života pro osoby s omezenou pohyblivostí nebo orientací.

Typ operace:

Individuální projekty.

Kategorizace oblasti pomoci:

	Doprava
18	Mobilní kolejová zařízení
23	Regionální/ místní silnice
24	Cyklostezky
25	Městská doprava
26	Multimodální doprava
28	Inteligentní dopravní systémy
29	Letiště

Forma podpory:

Nevratná pomoc formou dotace.

Příjemci a cílové skupiny:

Příjemci:

- Kraje.
- Obce.
- Svazky obcí⁴⁶.
- Organizace zřizované nebo zakládáné kraji či obcemi⁴⁷.

Cílové skupiny:

- Obyvatelé regionu.
- Podnikatelský sektor.
- Návštěvníci regionu, turisté.
- Zahraniční investoři.

Flexibilita:

Nebude využita.

Koordinace s intervencemi dalších programů:

Prioritní osa ROP JV *Dostupnost dopravy* má klíčové vazby s prioritami dalších programů realizovaných v České republice v programovém období 2007-13:

Při naplňování strategického cíle NSRR „Atraktivní prostředí“ v oblasti zlepšení dostupnosti dopravou bude na území regionu Jihovýchod realizována výstavba a modernizace dopravní infrastruktury, která má rozhodující význam pro ekonomiku ČR. Důraz bude kladen na zprůchodnění evropských dopravních koridorů jak silničních, tak železničních, a napojení hlavních hospodářských center státu na evropskou dopravní síť. Pozornost bude věnována především výstavbě a modernizaci sítě TEN-T a sítí navazujících včetně zajištění potřebné

⁴⁶ Dobrovolné svazky obcí vytvořené podle zákona č. 128/2000 Sb, o obcích.

⁴⁷ V případě organizací zakládaných kraji či obcemi musí mít kraj či obec v této organizaci většinový podíl.

míry plynulosti a bezpečnosti jejich provozu. Dobudování páteřní sítě v ČR a napojení regionu na páteřní síť i propojení uvnitř regionu posílí prostupnost dopravních sítí a zlepší dostupnost regionu Jihovýchod. Dále bude pozornost věnována podpoře rozvoje druhů dopravy šetrnějších k životnímu prostředí, tj. zejména dopravy železniční – budování a modernizace v oblasti železniční dopravy mimo transevropské sítě s cílem zvýšit podíl železniční dopravy na přepravě cestujících a zboží. Budou modernizovány klíčové národní a regionální tratě tak, aby byla vytvořena konkurenceschopná alternativa silniční přepravě a byl tak stimulován rozvoj multimodální, zvláště kombinované dopravy, příp. i ve vazbě na vodní dopravu s ohledem na podmínky ochrany přírody. S cílem zvýšit efektivitu dopravních systému a přepravní komfort bude podporováno uplatňování moderních způsobů řízení a formování progresivních dopravních strategií. Podpora bude směřovat také na opatření k omezení negativních dopadů dopravy na životní prostředí a zdraví obyvatel (ekodukty a biokoridory, protihlukové bariéry atd.)

Priorita NSRR *Zlepšení dostupnosti dopravou* bude na území regionu Jihovýchod implementována prostřednictvím priorit Operačního programu Doprava zaměřených na modernizace sítí TEN-T a silnic I. tříd mimo TEN-T, ROP bude navazovat investicemi do hlavních regionálních silnic II. a III. třídy, které jsou ve vlastnictví krajů, a bude rovněž umožňovat rozvoj integrovaných dopravních systémů a optimalizaci veřejné dopravy v regionu.

Z EAFRD budou prostřednictvím PRV podporovány pouze investice do místních komunikací v obcích do 2 000 obyvatel. ROP bude řešit dopravní infrastrukturu silnic II. a III. tříd ve venkovských regionech propojující regionální centra a venkovské oblasti a rovněž dopravní obslužnost venkovských oblastí veřejnou hromadnou dopravou vč. IDS.

Inovativní finanční nástroje EIB a EIF

V případě prioritní osy ROP JV ***Dostupnost dopravy*** se nepředpokládá využití žádného z inovativních finančních nástrojů EIB a EIF (JASPERS, JEREMIE, JESSICA).

3.2 PRIORITNÍ OSA 2: ROZVOJ UDRŽITELNÉHO CESTOVNÍHO RUCHU

Popis výchozího stavu:

Cestovní ruch je hospodářské odvětví s výrazným regionálním aspektem, má pozitivní vliv na tvorbu nových pracovních míst, socioekonomický rozvoj i investiční aktivitu v regionu. Region Jihovýchod nabízí množství rozmanitých kulturních a přírodních památek a disponuje vhodnými přírodními podmínkami umožňujícími celoroční turistiku. Jednou z hlavních bariér při využívání potenciálu regionu v cestovním ruchu a zvyšování jeho návštěvnosti je průměrná úroveň služeb a rozsah základní i doprovodné infrastruktury pro cestovní ruch. Stávající infrastruktura mnohdy neodpovídá požadavkům z hlediska certifikace služeb. Další slabinou je chybějící nebo nedostatečná nabídka specializovaných a originálních programů pro návštěvníky regionu, rezervy jsou i v poskytování turistických informací, propagaci a marketingu.

Globální cíl:

Zkvalitnit podmínky pro rozvoj cestovního ruchu v regionu podporou infrastruktury, koordinace rozvojových aktivit, marketingu a lidských zdrojů.

Specifické cíle:

- Zkvalitnit a rozvíjet infrastrukturu a technické zázemí pro cestovní ruch.
- Zkvalitnit a rozvíjet marketingové, propagační a informační služby, organizaci řízení cestovního ruchu a produkty v cestovním ruchu.

Indikátory:

viz. kapitola 3.5 Indikátory pro monitoring a hodnocení.

Strategie:

Strategie zaměřená na posilování pozice cestovního ruchu v ekonomice regionu Jihovýchod bude prosazována prostřednictvím dvou hlavních oblastí podpory zaměřených zejména na budování a zkvalitňování základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu jako nezbytného předpokladu realizace všech dalších navazujících aktivit a dále na tvorbu turistických produktů a programů a také na propagaci a marketing v cestovním ruchu.

Vedle tradičních druhů cestovního ruchu (městský a kulturně poznávací a sportovně rekreační cestovní ruch apod.) má region Jihovýchod dobré podmínky pro rozvoj i dalších druhů, v rámci kterých lze vytvářet mnoho moderních produktů cestovního ruchu. Tyto perspektivní produkty mohou zároveň ekonomicky oživit řadu dosud periferních území regionu.

Značný potenciál má region Jihovýchod zejména v oblasti kongresové turistiky, kulturní a poznávací turistiky, cykloturistiky, vodní turistiky, lázeňství a venkovské turistiky vázané na místní tradice (folklór) a produkty (zejm. vinařství).

Pozornost bude proto zaměřena právě na tyto formy cestovního ruchu, jelikož nabízejí nejlepší perspektivu do budoucnosti, posilují konkurenční schopnost regionu Jihovýchod vůči ostatním regionům a mají proto největší potenciál generovat příjmy pro region a

přitahovat turisty. Intervence se prioritně zaměří na projekty, které jsou součástí plánů rozvoje cestovního ruchu v regionu a mají zřetelný ekonomický dopad.

Nedílnou součástí strategických opatření zaměřených na posilování konkurenceschopnosti regionu v cestovním ruchu je intenzivní propagační činnost a realizace komplexních marketingových aktivit, provázaných především s perspektivními formami cestovního ruchu v regionu. Tvoří nedílnou součást rozvoje CR s cílem přilákat nové návštěvníky a dostatečně informovat o možnostech regionu Jihovýchod v přírodní či kulturní oblasti. Je proto potřeba podporovat a rozvíjet aktivitu a nápaditost subjektů cestovního ruchu v sestavování programových nabídek směřujících k posilování propagačních aktivit a při zvyšování úrovně informační služby.

Hlavní oblasti podpory:

Oblast podpory 2.1 Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch

Podporované aktivity budou zaměřeny především na výstavbu či modernizaci infrastruktury spojené s rozvojem perspektivních forem cestovního ruchu a nosných tématických produktů CR v regionu.

Potřebné investice pak zahrnují především modernizaci ubytovacích zařízení, výstavbu či modernizaci další infrastruktury (např.: kongresových a konferenčních center, lázeňství, sportovně rekreačních zařízení vč. infrastruktury pro rekreační plavbu aj.), rekonstrukci a obnovu kulturních památek s následným zpřístupněním veřejnosti a využitím pro potřeby cestovního ruchu, dále značení, opravy a úpravy cyklotras⁴⁸, budování a rekonstrukce turistických tras pro pěší, lyžaře a jezdce na koních, tématických tras, naučných stezek - to vše včetně doplňkových zařízení. Nezbytná je rovněž rekonstrukce či výstavba přístupových komunikací (včetně souvisejících parkovišť a chodníků) k turisticky využitelným objektům a kulturním památkám (např. k hradům a zámkům, k lyžařským vlečkám, k cyklostezkám, k turistickým stezkám apod.).

Oblast podpory 2.2 Rozvoj služeb v cestovním ruchu

V oblasti rozvoje služeb v cestovním ruchu je potřeba zaměřit se především na tvorbu marketingových strategií a strategií perspektivních a konkurenceschopných forem cestovního ruchu regionálního významu, podporu a propagaci specifických produktů v CR, tvorbu místních a regionálních systémů informování turistů o přírodních a kulturních zajímavostech, rozvoj informačních systémů cestovního ruchu a míst s veřejně přístupným internetem využívaných návštěvníky regionu, podporu marketingových a informačních kampaní zaměřených na propagaci regionu jako jedinečné turistické destinace a s tím spojenou tvorbu nových vícejazyčných listových, elektronických a digitálních propagačních materiálů a předmětů.

Typ operace:

Individuální projekty.

Kategorizace oblasti pomoci:

	Cestovní ruch
55	Propagace přírodních krás

⁴⁸ Orientační směrové vedení cyklistů; může být vedena jak po cyklostezkách, tak i po vhodných komunikacích společných se silniční dopravou.

56	Ochrana a rozvoj přírodního dědictví
57	Jiná podpora zlepšování služeb cestovního ruchu
	Kultura
58	Ochrana a zachování kulturního dědictví

Forma podpory:

Nevratná pomoc formou dotace.

Příjemci a cílové skupiny:

Příjemci:

- Kraje.
- Obce.
- Svazky obcí⁴⁹.
- Organizace zřizované nebo zakládané kraji či obcemi⁵⁰.
- Právnícké osoby s účastí samosprávy⁵¹.
- Nestátní neziskové organizace⁵².
- Malí a střední podnikatelé⁵³.

Cílové skupiny:

- Turisté a návštěvníci regionu.

Flexibilita:

Nebude využita.

Koordinace s intervencemi dalších programů:

Prioritní osa *Rozvoj udržitelného cestovního ruchu* má klíčové vazby s prioritami dalších programů realizovaných v České republice v programovém období 2007-13:

Strategický cíl NSRR „Konkurenceschopná česká ekonomika“ respektuje roli cestovního ruchu jako důležité rozvojové aktivity diverzifikující ekonomiku, napomáhající rozvoji podnikání, přispívající ke zvyšování zaměstnanosti a tvorbě nových pracovních míst. Pozornost bude zaměřena na udržitelný rozvoj stávajících atraktivit, využívání přírodního bohatství při respektování přírodních hodnot území a podmínek jeho ochrany a kulturního dědictví, odstraňování bariér, bránících jejich efektivnímu a udržitelnému využívání, výstavbu základní a doprovodné infrastruktury. Podporována bude tvorba a nabídka produktů, programů a aktivit, regionálního a nadregionálního významu, které budou atraktivní pro domácí i zahraniční turisty.

⁴⁹ Dobrovolné svazky obcí vytvořené podle zákona č. 128/2000 Sb, o obcích.

⁵⁰ V případě organizací zakládaných kraji či obcemi musí mít kraj či obec v této organizaci většinový podíl.

⁵¹ Právnícké osoby, ve kterých mají kraje a obce více než 50ti procentní majetkovou účast nebo jmenují či volí více než polovinu členů v jejich statutárním, správním, dozorčím či kontrolním orgánu a jejichž předmětem činnosti je podpora a propagace cestovního ruchu.

⁵² NNO s právní subjektivitou (občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti) jejichž předmětem činnosti je podpora a propagace cestovního ruchu..

⁵³ Podnikatelé jejichž předmětem činnosti je podpora a propagace cestovního ruchu. Dle § 2 zákona č. 47/2002 Sb., se za malého a středního podnikatele považuje podnikatel, který splňuje kritéria stanovená přímo použitelným předpisem ES, kterým je Příloha I k Nařízení Komise č. 70/2001 ze dne 12. ledna 2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES u státní podpory malého a středního podnikání, v platném znění.

Priorita NSRR *Rozvoj udržitelného cestovního ruchu* je implementována prostřednictvím Integrovaného operačního programu v oblastech organizace a řízení cestovního ruchu na národní a nadregionální úrovni a marketingu a propagace na národní a nadregionální úrovni. V ostatních případech (tzn. na regionální a místní úrovni) pak prostřednictvím ROP JV. Infrastruktura pro cestovní ruch je podporována prostřednictvím ROP.

ROP JV obsahuje aktivity týkající se obnovy a využití památek a kulturního dědictví pro podporu rozvoje cestovního ruchu. Zaměřuje se na památky regionálního a místního významu, IOP se soustřeďuje výhradně na památky, které mají statut národní kulturní památky, případně jsou zapsány na seznamu kulturního dědictví UNESCO. IOP rovněž podporuje infrastrukturu paměťových institucí (muzea galerie apod.).

Podpora prostřednictvím EAFRD je určena na vybudování rekreační infrastruktury pro malokapacitní ubytování, včetně stravování a rekreačních zařízení (koupaliště, plovárny, vč. odpovídajícího zázemí, hřiště a jiná rekreační zařízení). Podporováno bude také zajištění služeb pro pěší turistiku, cykloturistiku, vodáctví a lyžování, budování a značení pěších tras, odpočinkových míst, hipostezek, vč. využití zvířat v rámci cestovního ruchu a nákupu a výsadby doprovodné zeleně ve venkovských obcích. Z EAFRD je rovněž financováno vypracování studií nebo programů a investice spojené s udržováním, obnovou a zhodnocováním nebo využitím kulturního dědictví, jako například kulturních památek s výjimkou národních kulturních památek (intervence IOP) nebo kulturních památek využívaných pro účely služeb cestovního ruchu (intervence ROP), památkově významných území, kulturních prvků vesnic a venkovské krajiny, včetně historických parků, zahrad a alejí, a na kulturně společenské aktivity s vazbou na místní historii, tradice, umění, řemesla, folklór a národopis.

Inovativní finanční nástroje EIB a EIF

V případě prioritní osy ROP *Rozvoj udržitelného cestovního ruchu* se nepředpokládá využití žádného z inovativních finančních nástrojů EIB a EIF (JASPERS, JEREMIE, JESSICA).

3.3 PRIORITNÍ OSA 3: UDRŽITELNÝ ROZVOJ MĚST A VENKOVSKÝCH SÍDEL

Popis výchozího stavu:

V regionu soudržnosti Jihovýchod je možno vymezit 2 hlavní urbanizační centra/rozvojové oblasti (Brno a Jihlava) a dalších 9 středisek regionálního významu, ve kterých se koncentrují sociálně ekonomické funkce vyššího řádu a která mají potenciál stát se vedle urbanizačních center dalšími póly hospodářského růstu regionu.

To však zároveň klade zvýšené nároky na jejich schopnost zajistit obyvatelům atraktivní prostředí k podnikání, bydlení, kvalitní podmínky pro úspěšné zapojení se do trhu práce prostřednictvím zajištěné mobility a také dostatečné podmínky pro trávení volného času. Základním předpokladem je především kvalitní veřejná infrastruktura a také infrastruktura veřejných služeb (zde se jedná zejména o dostupnost a kvalitu služeb v oblasti vzdělávání, zdravotní péče a sociálních služeb a v neposlední řadě i volnočasových aktivit, které jsou důležitým aspektem rozvoje regionu především z hlediska posilování sociální soudržnosti a kvality života obyvatel obecně.

Základem pro zdravý život obyvatel a rovněž prostředkem pro zvyšování celkové atraktivity regionu pro život, práci a investice je i kvalitní životní prostředí. I když dochází od počátku 90. let minulého století k postupnému zlepšování životního prostředí v regionu, přesto stále přetrvává řada environmentálních problémů, jež jsou brzdícím faktorem udržitelného rozvoje. V důsledku minulého vývoje došlo v řadě měst a obcí ke značnému zanedbání jejich centrálních, historických částí, případně průmyslových částí s útlumem výroby. Dlouhodobé zanedbání stavebního fondu těchto urbanizovaných oblastí proto vyžaduje řešení, která jsou však limitována nedostatečnými finančními zdroji místních samospráv.

Rovněž menší sídla v regionu čelí mnoha obdobným problémům jako regionální centra. Jejich rozvoj však bývá ještě více limitován nedostatkem pracovních příležitostí, zanedbanou infrastrukturou, nízkou úrovní služeb a v neposlední řadě nepříznivou věkovou a vzdělanostní strukturou obyvatelstva. Nedostatečné dopravní napojení na regionální centra vyvolává potíže při dojíždě za prací. Odlehlost se podílí na udržování vyšší než průměrné nezaměstnanosti, nízké úrovni příjmů obyvatel, občanské vybavenosti a celkovém útlumu ekonomických aktivit v území.

Restrukturalizace ekonomiky probíhající v ČR rovněž způsobila na celém území regionu nárůst výskytu nevyužitých či opuštěných pozemků a nemovitostí, které ztratily svoji funkci, často mají ekologickou zátěž a nacházejí se na nich zdevastované výrobní či jiné budovy. Tyto nemovitosti negativně ovlivňují vzhled území a brání jeho potenciálnímu rozvoji jinou formou využití.

Globální cíl:

Systematické zvyšování konkurenceschopnosti regionu posilováním rozvojového potenciálu měst a stabilizací osídlení ve venkovském prostoru.

Specifické cíle:

- Rozvoj socioekonomických funkcí urbanizačních center jako akceleratorů růstu a rozvoje regionu.
- Posilování úlohy regionálních středisek jako dalších významných rozvojových center regionu.
- Udržitelný rozvoj a stabilizace sídel ve venkovského prostoru a zvýšení jejich atraktivity pro život.

Indikátory:

viz. kapitola 3.5 Indikátory pro monitoring a hodnocení.

Strategie:

Rozvojová strategie a zaměření podpory rozvoje **urbanizačních center** směřuje k řešení specifických ekonomických, ekologických a sociálních problémů, s nimiž se tato území potýkají a na zlepšování jejich konkurenceschopnosti. Podpora se týká rozvoje socioekonomických funkcí, opatření na zachování a rozvoj historického a kulturního dědictví v kombinaci s opatřeními na podporu podnikavosti, místní zaměstnanosti a s poskytováním služeb obyvatelstvu podle měnící se věkové struktury (zdravotnictví, sociální péče). Dále se jedná o zlepšování fyzického prostředí, asanaci starých průmyslových areálů a regeneraci ploch, řešení dopravních problémů uvnitř urbanizovaných území, podporu infrastruktury pro vzdělávání, zkvalitňování životního prostředí ve městech, zlepšování kvality života v městských oblastech, sociální integraci a služby. Všechny podpořené projekty musí vycházet a být v souladu se strategickými a rozvojovými koncepcemi a plány příslušných měst.

Podpora rozvoje **regionálních středisek** se zaměřuje na hmotné investice do modernizace veřejné infrastruktury a infrastruktury v oblasti občanské vybavenosti (vzdělávací, zdravotní a sociální zařízení), dále v oblasti kultury, sportu a dalších neformálních aktivit a v oblasti sociální soudržnosti. Obdobně jako v případě urbanizačních center budou také podporovány investiční projekty měst zaměřené na regeneraci a revitalizaci upadajících jader či postižených území (spojených např. s útlumem hospodářských nebo společenských aktivit) a jejich následné začlenění do aktivního městského života. Součástí řešení budou i urbánní a podnikatelská brownfields s cílem nalézt pro ně nové využití. Přínosem podpory revitalizace těchto brownfields budou i pozitivní ekologické aspekty v podobě dekontaminace objektů a areálů od škodlivých látek, zlepšení životního prostředí či zachování urbanistické a architektonické celistvosti.

Z pohledu **venkovských oblastí** je možné v regionu vymezit různé typy těchto oblastí s odlišnými socioekonomickými trendy. Při implementaci opatření budou proto uplatněny diferencované přístupy zaměřené na stabilizaci osídlení venkovských oblastí, na udržení a zvyšování kvality života populace, na zlepšení dostupnosti veřejných statků a služeb, posilování vazeb mezi venkovem a regionálními centry a na posílení tradičních vazeb na přírodní hodnoty území.

Hlavní oblasti podpory:

Oblast podpory 3.1 Rozvoj urbanizačních center

Podpora prostřednictvím této oblasti podpory je zaměřena na **komplexní projekty vedoucí ke obnově městských území**, včetně řešení bezbariérovosti, zejména formou regenerace historických center a městských památkových rezervací a obnovy vhodného funkčního využití stavebního fondu ve starší zástavbě s cílem zlepšit funkčnost a konkurenceschopnost měst, jejich image a estetiku a kvalitu života v nich. Rovněž dojde k revitalizaci a úpravě veřejných ploch ve městech (náměstí, parků, dětských hřišť včetně veřejné zeleně) a k řešení problémů kvalitativně i kapacitně nedostatečné dopravní infrastruktury související s rostoucí automobilovou dopravou s cílem zvýšit kvalitu prostředí pro život ve městech.

Podpora je dále zaměřena na investiční projekty v **oblasti vzdělávání**, včetně odborné přípravy a celoživotního učení a na **rozvoj infrastruktury pro zdravotní a sociální služby obyvatelstvu**. Spolufinancovány budou projekty zaměřené na modernizaci infrastruktury (zařízení) určené pro celoživotní učení a zkvalitňování vybavení vzdělávacích zařízení pomůckami nezbytnými pro výuku a pro zvyšování úrovně vzdělávání. Podpora je rovněž poskytována na modernizaci a fyzickou obnovu regionálních zařízení zdravotnické a sociální péče a vybavení informačními technologiemi a přístrojovým vybavením a s tím související stavební úpravy v rámci projektů zaměřené na zvýšení kvality péče o zdraví obyvatel v regionu. Umožněno je rovněž rozšíření a zkvalitnění infrastruktury a vybavení zařízení sloužících k poskytování služeb pro sociální integraci skupin postižených sociální exkluzí a také pro rozvoj neformálních aktivit občanů (např. sportoviště aj.).

Podpora v oblasti regenerace brownfields je zaměřena především na regeneraci a revitalizaci urbánních brownfields a také podnikatelských brownfields malého rozsahu (do 5 ha)⁵⁴. Součástí aktivit spojených se zprovozněním brownfields bude i výstavba a rekonstrukce přístupových a obslužných komunikací, parkovacích ploch a související technické infrastruktury (kanalizace, veřejné osvětlení, plynovod, vodovod, rozvody elektro, telekomunikační rozvody, slaboproud aj.).

Oblast podpory 3.2 Rozvoj regionálních středisek

Mezi podporované aktivity v oblasti veřejné infrastruktury budou patřit zejména komplexní úpravy veřejných prostranství (např. náměstí, ulic, parků, dětských hřišť) a přilehlého okolí, výstavba a rekonstrukce související dopravní a technické infrastruktury a konverze již urbanizovaných ploch na nové využití.

V oblasti infrastruktury veřejných služeb bude podporována zejména modernizace infrastruktury (zařízení) určené pro celoživotní učení s důrazem na základní (2. stupně), střední, vyšší odborné a speciální vzdělávání a dále na další vzdělávání zaměřené na zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce, a to včetně modernizace vybavení těchto vzdělávacích zařízení. Intervence budou dále směřovat do modernizace a fyzické obnovy regionálních zařízení zdravotnické a sociální péče a vybavení informačními technologiemi a přístrojovým vybavením a s tím související stavební úpravy. Podporována je rovněž modernizace

⁵⁴ Urbánní brownfields představují pozemky a objekty uvnitř urbanizovaného území města, které ztratily svoje původní využití nebo jsou nedostatečně či nevhodně využité. Jejich revitalizace směřuje k novému způsobu využití, zejména pro rozšíření služeb občanské vybavenosti, příp. i pro ekonomické činnosti s výjimkou zpracovatelského průmyslu (OKEČ – sekce D). Podnikatelská brownfields jsou taková jejichž využití směřuje k rozvoji ekonomických aktivit v oblasti zpracovatelského průmyslu. V případě ROP se však jedná pouze o podnikatelská brownfields malého rozsahu (do 5 ha).

infrastruktury pro kulturu, sport a další neformální aktivity, pro spolkovou činnost, práci občanských iniciativ, práci s dětmi, mládeží, národnostními menšinami či rizikovými skupinami obyvatel.

Obdobně jako v případě urbanizačních center bude docházet ke zprovoznění urbánních brownfields a podnikatelských brownfields malého rozsahu vč. výstavby a rekonstrukce přístupových a obslužných komunikací, parkovacích ploch a související technické infrastruktury.

Oblast podpory 3.3 Rozvoj a stabilizace venkovských sídel

Intervence ROP budou řešit požadavky na zajištění služeb a na občanskou vybavenost prostřednictvím modernizace a využití různých staveb a účelově upravených ploch, jejichž provozem jsou zajišťovány služby obyvatelům. Jedná se zejména o zařízení školství a výchovy, kultury a osvěty, tělovýchovy a sportu, zdravotnictví, sociální péče, zájmové činnosti aj.

Vedle dosud obvyklých druhů občanských zařízení přináší společenský vývoj požadavky na umístění nových druhů a aktivit (např. speciálních škol, nových typů sportovišť a zařízení pro neformální vzdělávání atd.). Pro některá nově vznikající zařízení občanské vybavenosti je možno využít existující a nepoužívaný stavební fond, jiná je nutno nově začleňovat do urbanistické struktury.

Podporované jsou rovněž aktivity zaměřené na fyzickou revitalizaci území venkovských sídel, zejména veřejné infrastruktury (účelové a obslužné komunikace, veřejná prostranství, transformace neefektivně využívaných ploch na nové využití) a na revitalizaci urbánních a venkovských⁵⁵ brownfields.

Podpora rozvoje ICT v oblastech postižených prokazatelným selháním trhu⁵⁶ prostřednictvím vytváření dostupnějšího nediskriminačního prostředí pro realizaci komerčních služeb se zaměří především na výstavbu místních datových sítí sloužících pro zpřístupnění broadbandových služeb veřejnosti (vyjma interních služeb veřejné správy) fungujících na principu nediskriminačních otevřených sítí, na rozvoj prostředí pro místní služby privátního sektoru v oblasti ICT využívajících broadbandového přístupu a na aktivity motivující vstup komerčních poskytovatelů na místní telekomunikační trh (podpora nabídky).

Oblast podpory 3.4 Veřejné služby regionálního významu

Tato oblast podpory se zaměřuje na podporu zvyšování kvality života obyvatel prostřednictvím investic do veřejných služeb regionálního významu. Patří sem zejména vzdělávací a sociální infrastruktura vyššího řádu, jejímž vlastníkem je kraj. Tato zařízení se nacházejí ve městech a obcích, svým významem ovšem přesahují území jednotlivých měst a obcí a slouží obyvatelům širších spádových území. Podpora směřuje na investiční projekty zaměřené na výstavbu a modernizaci zařízení pro celoživotní vzdělávání (střední školy, speciální školy, knihovny aj.) včetně zkvalitňování vybavení těchto zařízení pomůckami nezbytnými pro výuku a pro zvyšování úrovně vzdělávání. Podpora je rovněž poskytována na modernizaci a fyzickou obnovu regionálních zařízení zdravotnické a sociální péče a

⁵⁵ Tato venkovská brownfields se nacházejí v obcích s více než 2 000 obyvateli, mají rozlohu min. 2 ha a budou nově využity pro rozšíření služeb občanské vybavenosti, podpoří rozvoj drobného podnikání, řemesel a dalších aktivit živnostníků vedoucích k diverzifikaci místní ekonomické základny; nejsou určeny průmyslovému využití většího rozsahu.

⁵⁶ Pozn.: typicky z důvodů nízké nebo nulové návratnosti soukromých investic.

vybavení informačními technologiemi a přístrojovým vybavením a s tím související stavební úpravy. Umožněno je rovněž rozšíření a zkvalitnění infrastruktury a vybavení zařízení sloužících k poskytování služeb pro sociální integraci skupin postižených sociální exkluzí.

Podpora v oblasti rozvoje ICT se zaměří na ty části regionu, které jsou postižené prokazatelným selháním trhu⁵⁷, prostřednictvím vytváření dostupnějšího nediskriminačního prostředí pro realizaci komerčních služeb. Jedná se především o výstavbu regionálních přístupových a páteřních sítí sloužících pro zpřístupnění broadbandových služeb veřejnosti (vyjma interních služeb veřejné správy) fungujících na principu nediskriminačních otevřených sítí, podporu rozvoje prostředí pro regionální služby privátního sektoru v oblasti ICT využívajících broadbandového přístupu, aktivity motivující vstup komerčních poskytovatelů na místní telekomunikační trh (podpora nabídky), podporu ICT vybavenosti regionálních inovačních center a regionální hostingové a peeringové služby⁵⁸.

Typ operace:

Individuální projekty.

Kategorizace oblasti podpory:

	Informační společnost
11	Informační a komunikační technologie (přístup, zabezpečení, interoperabilita, předcházení rizikům, výzkum, inovace, e-obsah atd.)
	Ochrana životního prostředí a prevence rizika
50	Sanace průmyslových areálů a znečištěné půdy
	Kultura
59	Rozvoj kulturní infrastruktury
	Obnova měst a venkova
61	Integrované projekty pro obnovu měst a venkova
	Investice do sociální infrastruktury
75	Infrastruktura pro vzdělávání
76	Infrastruktura pro zdravotnictví
77	Infrastruktura pro péči o děti
78	Infrastruktura v oblasti bydlení
79	Jiná sociální infrastruktura

Forma podpory:

Nevratná pomoc formou dotace.

Příjemci a cílové skupiny:

Příjemci⁵⁹:

⁵⁷ dtto.

⁵⁸ Hostingová služba - poskytování služeb určených pro provoz a zajištění provozu internetových aplikací a služeb souvisejících s provozem doménových jmen prostřednictvím prostředků poskytovatele služby.

Peeringová služba - takové propojení mezi jednotlivými providery, které jim umožňuje vyměňovat si datový provoz přímo, a ne způsobem který by odpovídal hierarchické struktuře jejich propojení.

⁵⁹ V případě oblasti podpory 3.1 mohou být příjemci pouze:

- města Brno a Jihlava vymezená jako urbanizační centra/rozvojové oblasti regionu Jihovýchod a jimi zřizované nebo zakládané organizace,

- Kraje.
- Obce.
- Svazky obcí⁶⁰.
- Organizace zřizované nebo zakládáné kraji či obcemi⁶¹.
- Nestátní neziskové organizace⁶².
- Vzdělávací instituce⁶³.
- Malí a střední podnikatelé⁶⁴.

Cílové skupiny:

- Obyvatelé regionu.
- Podnikatelský sektor.

Flexibilita:

Nebude využita.

Koordinace s intervencemi dalších programů:

Prioritní osa **Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel** má klíčové vazby s prioritami dalších programů realizovaných v České republice v programovém období 2007-13:

Strategický NSRR „Konkurenceschopná česká ekonomika“ se v oblasti priority *Konkurenceschopný podnikatelský sektor* zaměřuje mj. na proces budování, zakládání, činnosti a dalšího rozvoje podnikatelské infrastruktury vč. regenerace stávajících brownfields. V komplementaritě k OP Podnikání a inovace, který bude v rámci prioritní osy *Prostředí pro podnikání a inovace* řešit podnikatelská brownfields nad 5 ha, bude ROP směřovat podporu na podnikatelská brownfields malého rozsahu (do 5 ha) a urbánní brownfields s následným využitím nevýrobního charakteru, zejména pro veřejné služby.

Strategický cíl NSRR „Otevřená, flexibilní a soudržná společnost“ se mj. zaměřuje na zvýšení adaptability lidského potenciálu pro zajištění zvyšování konkurenceschopnosti české ekonomiky, zvýšení zaměstnanosti a zaměstnatelnosti, na utváření společnosti vytvářející rovné šance pro všechny, na odstraňování překážek integrace ohrožených skupin a na

-
- NNO, vzdělávací instituce a malí a střední podnikatelé jen pokud budou svůj projekt realizovat na území vymezených měst.

V případě oblasti podpory 3.2 mohou být příjemci pouze:

- města: Blansko, Břeclav, Havlíčkův Brod, Hodonín, Pelhřimov, Třebíč, Vyškov, Znojmo a Žďár nad Sázavou vymezená jako střediska regionálního významu a jimi zřizované nebo zakládáné organizace,
- NNO, vzdělávací instituce a malí a střední podnikatelé jen pokud budou svůj projekt realizovat na území vymezených měst.

V případě oblasti podpory 3.3 mohou být příjemci:

- obce (a jimi zřizované nebo zakládáné organizace) s výjimkou těch, které jsou vyjmenované jako příjemci u oblastí podpory 3.1 a 3.2.

V případě oblasti podpory 3.4 mohou být příjemci pouze:

- kraje (a jimi zřizované nebo zakládáné organizace).

⁶⁰ Dobrovolné svazky obcí vytvořené podle zákona č. 128/2000 Sb, o obcích.

⁶¹ V případě organizací zakládáných kraji či obcemi musí mít kraj či obec v této organizaci většinový podíl.

⁶² NNO s právní subjektivitou (občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti).

⁶³ Školská zařízení s právní subjektivitou zařazená do školského rejstříku.

⁶⁴ Dle § 2 zákona č. 47/2002 Sb., se za malého a středního podnikatele považuje podnikatel, který splňuje kritéria stanovená přímo použitelným předpisem ES, kterým je Příloha I k Nařízení Komise č. 70/2001 ze dne 12. ledna 2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES u státní podpory malého a středního podnikání, v platném znění.

garanci dostupnosti sociální infrastruktury pro všechny obyvatele. Priority NSRR, které z výše uvedeného strategického cíle vycházejí, budou naplňovány synergickým efektem, a to aktivitami v oblasti „měkkých“ projektů financovaných z ESF prostřednictvím příslušných prioritních os OP Lidské zdroje a zaměstnanost a OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost a „tvrdými“ investicemi do obnovy a modernizace fyzické infrastruktury financovanými z ERDF prostřednictvím ROP JV.

V rámci naplňování strategického cíle NSRR „Vyvážený rozvoj území“ budou prostřednictvím Integrovaného operačního programu realizována systémová opatření pro podporu komplexních koncentrovaných intervencí národního a nadregionálního rozměru pro řešení společných problémů na území České republiky. Jedná se o intervence zaměřené na prevence rizik, řešení sociálních aktivit se širším dopadem a zdravotnictví. Intervence ROP se zaměří na řešení problémů regionu Jihovýchod v oblastech řešení zdravotnictví a sociálních aktivit na regionální úrovni.

IOP financuje komplementárně k intervencím ROP v oblasti regenerace a revitalizace zanedbaných ploch a objektů ve městech regeneraci panelových bytových domů a komplexní revitalizace prostředí panelových sídlišť.

V oblasti ICT podporuje IOP zlepšování kvality řízení a managementu, meziresortní spolupráci, komunikaci a koordinaci mezi státní správou a místní samosprávou za využití moderních metod řízení a ICT a zlepšování využití ICT ve státní správě. Dále se zaměřuje na zlepšování kvality řízení a managementu v územní veřejné správě a na zlepšování využití ICT v územní veřejné správě. ROP podporuje rozvoj ICT v regionu, a to v oblastech postižených prokazatelným selháním trhu typicky z důvodů nízké nebo nulové návratnosti soukromých investic prostřednictvím vytváření dostupnějšího nediskriminačního prostředí pro realizaci komerčních služeb.

V rámci OP Životní prostředí jsou realizovány intervence na sanaci vážně kontaminovaných lokalit (průmyslové objekty, vojenské a zemědělské areály, brownfields s výskytem starých ekologických zátěží) ohrožujících složky životního prostředí a zdraví člověka, v případech, kdy žadatel o podporu není původcem kontaminace nebo původce již neexistuje (stará ekologická zátěž). Dále jsou realizovány intervence v oblasti podpory regenerace urbanizované krajiny zaměřené na udržitelný rozvoj sídel prostřednictvím zachování a zvyšování počtu a rozlohy segmentů přírodního charakteru v zastavěných územích, zakládání zelených prstenců kolem sídel, výsadbu vegetace na místě odstraněných starých zátěží a odstraňování nebo zajišťování nevyužívaných objektů v chráněných územích. Na rozdíl od ROP je v této oblasti intervence jiné zaměření akcí: posilování biodiverzity v urbanizovaném prostředí.

Podpora z EAFRD řeší situaci malých obcí, mj. je financována stavební obnova (rekonstrukce, modernizace, statické zabezpečení) budov, ploch, venkovských brownfields do 2 ha, případně nová výstavba, a dále obnova či výstavba inženýrských sítí, obnova návsi a ulic, chodníků, zastávek, osvětlení, oplocení, hřišť a sportovišť, laviček, mobiliáře. Prostředky z EAFRD směřují rovněž na zajištění chybějícího občanského vybavení a služeb (školských, zdravotnických, sociálních, včetně předškolní a mimoškolní péče o děti a služeb pro ženy, pečovatelské služby o seniory, základní obchodní infrastruktury, tržnic, objektů a ploch pro sportovní a kulturní aktivity, doprovodných stravovacích zařízení, objektů pro spolkovou činnost aj.).

Inovativní finanční nástroje EIB a EIF

V případě prioritní osy ROP ***Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel*** se nepředpokládá využití žádného z inovativních finančních nástrojů EIB a EIF (JASPERS, JEREMIE, JESSICA).

3.4 PRIORITNÍ OSA 4: TECHNICKÁ POMOC

Popis výchozího stavu:

Prioritní osa Technická pomoc se zaměří na podporu efektivního řízení a využívání Regionálního operačního programu NUTS 2 Jihovýchod v programovacím období 2007–2013. Jedná se o průřezovou prioritní osu ROP, která se bude dotýkat všech prioritních os a oblastí pomoci ROP. V rámci této prioritní osy bude poskytováno financování na pokrytí nákladů spojených s řízením, monitorováním, kontrolou, analýzou, propagací a poskytováním informací na úrovni celého ROP a také na posilování absorpční kapacity regionu.

Globální cíl:

Zajišťovat aktivity podporující efektivní řízení, kontrolu, sledování a vyhodnocování realizace regionálního operačního programu, aktivity spojené s propagací a poskytováním informací o programu a posílit absorpční kapacitu v regionu.

Specifické cíle:

- Zajišťovat odpovědnou a účinnou správu a implementaci ROP a zajišťovat efektivní a účinnou technickou pomoc pro všechny relevantní aktéry procesu správy a implementace ROP.
- Zvyšovat absorpční kapacitu v regionu a zajišťovat úspěšné čerpání prostředků ze SF EU.

Indikátory:

viz. kapitola 3.5 Indikátory pro monitoring a hodnocení.

Strategie:

V rámci procesu řízení bude prioritní osa Technická pomoc podporovat aktivity, které souvisejí s přípravou, výběrem a hodnocením pomoci a operací. Monitorovací aktivity pokrývají jednání monitorovacího výboru ROP, účast odborníků jiných subjektů na těchto jednáních a zpracování podkladů pro jednání monitorovacího výboru. Kontrolní aktivity se týkají auditů a kontrol prováděných přímo na místě činnosti. Další podporované aktivity spadající pod záběr technické pomoci souvisí s pořízením, instalací a propojením počítačových systémů.

Ostatní náklady technické pomoci se týkají prováděním dodatečných potřebných analýz a studií měřících dopady realizace programu a efektivitu řízení, šíření informací, vytváření sítí, zvyšování povědomí o ROP a pořádání informačních a propagačních akcí, vydávání propagačních materiálů a provádění analýz dopadů těchto akcí, zlepšování metod hodnocení a výměny informací o praktických postupech realizace pomoci, tvorbu a šíření příkladů osvědčené praxe, organizaci seminářů a workshopů zaměřených na výměnu zkušeností jednotlivých aktérů, přípravou na další programovací období.

Hlavním záměrem podpory absorpční kapacity je zvyšovat schopnosti příjemců připravovat a následně také úspěšně realizovat projekty spolufinancované z ERDF prostřednictvím ROP. Nástrojem bude zejména poskytování asistence potenciálním předkladatelům projektů.

Hlavní oblasti podpory:

Oblast podpory 4.1 Aktivita spojené s realizací a řízením ROP

V rámci této oblasti podpory budou podporovány aktivity spojené s realizací a řízením ROP. Podporovány budou zejména aktivity, které budou významné pro efektivní realizaci a řízení ROP a budou v souladu s plánem technické pomoci, zpracovaným věcně příslušným oddělením ÚRR.

Oblast podpory 4.2 Podpora absorpční kapacity

V rámci této oblasti podpory budou podporovány aktivity zaměřené na zvyšování schopnosti příjemců připravovat, a následně také úspěšně realizovat projekty spolufinancované z ERDF prostřednictvím ROP. Nástrojem bude zejména poskytování asistence potenciálním předkladatelům projektů, a to zejména formou aktivit zaměřených na propagaci programu, poskytování informací, poradenskou a osvětovou činnost a dále na poskytování asistence a metodické pomoci potenciálním předkladatelům projektů a také na přípravu a realizaci projektů vzdělávacích programů.

Typ operace:

Individuální projekty.

Kategorizace oblasti podpory:

	Posilování institucionální kapacity na národní, regionální a místní úrovni
81	Mechanismy zlepšující zpracování politiky a programů, monitoring a evaluaci na národní, regionální a místní úrovni
	Technická asistence
85	Příprava, implementace, monitoring a inspekce
86	Evaluace a studie; informace a komunikace

Forma podpory:

Nevratná pomoc formou dotace.

Příjemci a cílové skupiny:

Příjemci:

- Regionální rada regionu soudržnosti Jihovýchod (Řídící orgán).
- Jihomoravský kraj.
- Kraj Vysočina.

Cílové skupiny:

- Řídící orgán – Regionální rada regionu soudržnosti Jihovýchod.
- Subjekty implementační struktury.
- Žadatelé o podporu z ROP.
- Veřejnost.

Flexibilita:

Nebude využita.

Koordinace s intervencemi dalších programů:

Prioritní osa *Technická pomoc* má klíčové vazby s prioritami dalších programů realizovaných v České republice v programovém období 2007-13:

OP Technická pomoc bude zajišťovat přípravu metodik pro tvorbu manuálů pro implementaci SF, pro rozvoj finančního řízení, dále podporu činnosti Platebního a certifikačního orgánu (PCO) a Auditního orgánu (AO) a externí vzdělávání pro zaměstnance zapojené do implementace ERDF na centrální i regionální úrovni v oblastech implementace ERDF přesahujících rámec jednotlivých OP vč. regionálních. OP TP bude rovněž pokrývat potřeby koordinace a podpory strategického a metodického řízení rozvoje absorpční kapacity a podporovat absorpční kapacitu u průřezových intervencí.

ROP se zaměří na podporu absorpční kapacity v konkrétních oblastech spadajících tématicky do jeho působnosti.

3.5 INDIKÁTORY PRO MONITORING A HODNOCENÍ

Soustava indikátorů ROP byla vytvořena pro účely efektivního řízení distribuce finančních prostředků strukturálních fondů EU (ERDF). Ve fázích okamžitého rozhodování se kontrolují dosažené hodnoty indikátorů výstupů a výsledku. Je také potřeba zdůraznit úlohu hlavních („core“) indikátorů, které mají klíčový význam pro kontrolu prováděnou orgány EK.

Věcný rámec pro systém měření a kvantifikace programových cílů je určen charakterem předpokládaných výstupů z realizovaných aktivit a zahrnuje v souladu s metodikou Evropské komise tři úrovně indikátorů:

- **indikátory výstupů**, kterými je vyjádřen rozsah uskutečněných aktivit a které jsou součástí průběžného monitorovacího procesu,
- **indikátory výsledků**, kterými se charakterizují přímé účinky programu na příjemce,
- **indikátory dopadu**, které vyjadřují střednědobé nebo dlouhodobé účinky ROP na sociálně ekonomickou situaci, na kterou jsou globální a specifické cíle programu zaměřeny.

Pro úroveň programu jsou dále stanoveny **kontextové indikátory**, které charakterizují hlavní determinanty utvářející prostředí, v kterém jsou aktivity ROP realizovány.

Navržené monitorovací a evaluační indikátory reflektují v maximální míře možnosti, které nabízejí současné oficiální informační zdroje, kterými disponuje ČSÚ, resortní statistiky a EUROSTAT

Indikátory dopadu slouží k měření naplnění cílů ROP. Budou měřeny s roční periodicitou, v závislosti na uveřejňování statistik jednotnými relevantními poskytovateli informací (zdroji). První měření dopadů se uskuteční nejdříve po 2-3 letech od zahájení činnosti ROP. Dopadové indikátory budou uplatňovány zejména při zpracování strategických závěrečných a výročních zpráv, při monitoringu, evaluacích, ad-hoc činnostech, atp.

Indikátory výsledku slouží k měření skutečností, kterých ROP dosáhl. Tyto indikátory budou měřeny s roční periodicitou, v závislosti na uveřejňování statistik jednotnými relevantními poskytovateli informací (zdroji). První měření výsledků proběhne nejdříve po 2 letech od zahájení činnosti ROP. Výsledkové indikátory budou uplatňovány při řízení ROP, v závěrečné a výročních zprávách, při monitoringu, evaluacích, ad-hoc činnostech, atp.

Indikátory výstupu slouží k měření toho, co ROP podpořil. Měřeny budou s měsíční, půlroční a roční periodicitou, v závislosti na monitorovacích/závěrečných zprávách od realizátorů projektů. První měření výstupů se uskuteční nejdříve ve 2. roce realizace ROP. Výstupové indikátory budou uplatňovány zejména při řízení ROP, ve výročních a průběžných zprávách, při monitoringu, evaluacích, ad-hoc činnostech atp.

Sběr věcných a finančních údajů o projektech (od fáze přijetí žádosti o spolufinancování projektu ze SF, přes výběr projektů, dohodu o spolufinancování, žádosti o provedení platby, převod plateb na účty konečných příjemců, informace o pokroku projektu, kontroly fyzické realizace projektů a kontroly vzorku projektů až po ukončení projektu), vkládání veškerých dat o projektech do monitorovacího systému programu a jejich průběžnou aktualizaci zajišťuje Úřad RR.

3.5.1 Kontextové indikátory

Nastavení kontextu měření výkonu ROP je úlohou kontextových indikátorů. Ty tedy slouží k vystižení kontextových charakteristik sociálně ekonomické situace.

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Zdroj	Hodnota 2005
61.06.00	Regionální HDP na obyvatele v PPS	Přepočet HDP na obyvatele pomocí PPS (Purchasing Power Standards) – Standardu kupní síly (jednotky EU založené na společně uvažované paritě kupní síly a užívané při objemových srovnáních)	ČSÚ	14 476 (2004)
	Regionální HDP na 1 obyvatele, ČR = 100	HDP na 1 obyv., ČR = 100	ČSÚ	91,6 (2004)
	Regionální HDP na 1 obyvatele, EU 25 = 100	HDP na 1 obyv., EU 25 = 100	ČSÚ	64,9 (2004)
61.01.00	Čistý disponibilní důchod domácnosti na 1 obyvatele, ČR = 100	ČDDD na 1 obyvatele, ČR = 100	ČSÚ	95,6 (2004)
67.12.00	Obecná míra nezaměstnanosti	Míra nezaměstnanosti podle Výběrového šetření pracovních sil (%)	ČSÚ	7,7
67.08.00	Průměrná měsíční mzda v Kč	Průměrná hrubá měsíční nominální mzda na zaměstnance v Kč	ČSÚ	kV: 18 715 JMk: 20 272
67.10.00	Míra zaměstnanosti 15+	Podíl zaměstnaných starších 15ti let na počtu obyvatel starších 15ti let v %	ČSÚ	53,7
67.05.00	Zaměstnaní v národním hospodářství podle sektorů:	Podíl zaměstnaných osob v národním hospodářství starších 15-ti let (v %)	MPSV	
67.05.01	<u>primární</u>			6,1
67.05.05	<u>sekundární</u>			40,6
67.05.07	<u>terciární</u>			53,3
65.05.00 65.06.00	Naděje dožití při narození ▪ muži ▪ ženy	V letech (uvádí se několikaletý průměr)	ČSÚ	72,5 79,2 (2002)
88.11.00	Využití kapacity ubytovacích zařízení a) počet příjezdů	Využití kapacity charakterizuje celkový počet - příjezdů zahraničních i domácích hostů za rok v tis. příjezdů	ČSÚ	1 445
66.	Podíl obyvatel ve věku 15 let a více se vzděláním: • středním s maturitou, • vysokoškolským	Podíl obyvatel ve věku 15+ v %	ČSÚ	31,2 11,2
	Lůžka v nemocnicích: • celkem • podíl regionu na ČR	Počet lůžek v nemocnicích v regionu. Podíl na celkové lůžkové kapacitě ČR (v %)	ČSÚ	10 953 16,7 (2004)
	Místa v zařízeních sociální péče: • celkem • podíl regionu na ČR	Počet míst v zařízeních sociální péče v regionu. Podíl na celkovém počtu v ČR (v %)	ČSÚ	12 723 16,1 (2004)

3.5.2 Programové indikátory

Sledují se indikátory dopadu.

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Zdroj	Kvantifikace	
				Hodnota 2005	Cílová hodnota
61.06.00	Regionální HDP na obyvatele v PPS	Přepočet HDP na obyvatele pomocí PPS (Purchasing Power Standards) – Standardu kupní síly (jednotky EU založené na společně uvažované paritě kupní síly a užívané při objemových srovnáních)	ČSÚ	region: 14 476 kV: 13 672 JMK: 14 847 (r. 2004)	region: 15 924 kV: 15 039 JMK: 16 332
67.08.00	Průměrná měsíční mzda v Kč	Průměrná hrubá měsíční nominální mzda na zaměstnance v Kč	ČSÚ	kV: 18 715 JMK: 20 272	kV: 22 458 JMK: 24 326
67.05.07	Zaměstnaní v národním hospodářství podle sektorů: <u>terciární</u>	Podíl zaměstnaných osob starších 15-ti let v terciárním sektoru národního hospodářství (v %)	MPSV	region: 53,3 kV: 44,7 JMK: 57,3	region: 58,63 kV: 49,17 JMK: 63,03

Indikátory horizontálních témat

Udržitelný rozvoj

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Zdroj	Kvantifikace	
				Hodnota 2005	Cílová hodnota
	Hluková zátěž obyvatel	Snížení % podílu obyvatel žijících v překročeném limitu hluku podle hlukových map	KrÚ	0	evaluační studie ŘO
	Snížení emisí skleníkových plynů	Snížení emisí skleníkových plynů podle ekvivalentu CO ₂ za sledované časové období Mt CO _{2ekv} . (Pozn.: Pro výpočet agregovaných emisí (CO ₂) _{ekv} byly použity hodnoty radiačního potenciálu jednotlivých skleníkových plynů podle platné metodiky (např. pro CO ₂ = 1, CH ₄ = 21, N ₂ O = 310). Inventarizace zahrnuje rovněž propady emisí v důsledku změn ve využití krajiny a lesnictví. Emise z mezinárodní letecké dopravy se vykazují zvlášť.)	ČSÚ	127,1	121,4
	Podpořené projekty s pozitivním dopadem na životní prostředí	Podíl projektů v % z celkového počtu podpořených projektů, které mají pozitivní dopad na životní prostředí	ŘO	0	55
	Rozloha zelených ploch na zastavěném území sídel	Rozloha nových zelených ploch v m ² , realizovaných v rámci programu	ŘO	0	480 000
	Rozloha znovu využitých brownfields	Rozloha brownfields v m ² , jejichž znovuvyužití bylo podpořeno v rámci programu	ŘO	0	66 000

Rovné příležitosti

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Zdroj	Kvantifikace	
				Hodnota 2005	Cílová hodnota
67.01.00 Core 01	Počet vytvořených pracovních míst celkem	Počet nově vytvořených pracovních míst brutto	ŘO	0	216
67.02.00 Core 02	z toho pro muže			0	evaluační studie ŘO
67.03.00 Core 03	z toho pro ženy			0	evaluační studie ŘO

3.5.3 Indikátory prioritních os

Indikátory prioritní osy 1: Dostupnost dopravy

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Zdroj	Kvantifikace	
				Výchozí hodnota 2005	Cílová hodnota
Indikátory výstupu					
85.01.00 Core 13	Počet projektů	Počet podpořených projektů zaměřených na dopravní infrastrukturu.	ŘO	0	95
	Počet nově pořízených ekologických autobusů ve veřejné dopravě	Počet vozidel	ŘO	0	15
	Počet nově pořízených vozidel kolejové a trakční dopravy ve veřejné dopravě	Počet vozidel (tramvaje a trolejbusy)	ŘO	0	33
85.03.00 Core 16	Délka rekonstruovaných silnic	v km silnic	ŘO	0	290
85.12.00	Počet upravených regionálních letišť	Počet projektů	ŘO	0	1
85.11.00	Délka nových cyklistických stezek	Délka nových separovaných cyklistických stezek v km	ŘO	0	40
Indikátory výsledku					
.....	Podíl rekonstruovaných silnic na celkové délce regionální silniční sítě II. a III. tříd	Podíl v %	ŘO	0	3
85.07.00	Obce zapojené do integrovaných dopravních systémů (IDS) v regionu	Počet obcí zapojených do integrovaných dopravních systémů (IDS) v regionu	ŘO	257	650
	Počet nových nebo zrekonstruovaných přestupních terminálů veřejné linkové dopravy	Počet terminálů.	CIS	0	20
85.11.zz	Přírůstek délky cyklistických stezek	Změna délky v %	ŘO	0	+ 57
Indikátory dopadu					
.....	Environmentální dopady v dotčených úsecích	Evaluační studie k environmentálnímu dopadu v dotčených úsecích (intenzita dopravy, hluk, emise)	ŘO	-	evaluační studie ŘO
	Přírůstek počtu odbavených cestujících na regionálních letištích	Změna v čase v %	provozovat elé	0	+ 20
	Podíl obyvatelstva obcí	Podíl obyvatelstva obcí	provozovat	42	65

	zapojených do IDS	zapojených do IDS na celkovém počtu obyvatel regionu v %	elé ČSÚ		
85.08.zz	Vývoj míry nehodovosti chodců a cyklistů	Snížení počtu nehod v regionu v silničním provozu, při kterých došlo ke zranění nebo usmrcení chodců a cyklistů (podíl v %)	PP ČR	0	- 15

Indikátory prioritní osy 2: Rozvoj udržitelného cestovního ruchu

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Zdroj	Kvantifikace	
				Hodnota 2005	Cílová hodnota
Indikátory výstupu					
88.01.00 Core 34	Počet projektů celkem - z toho: <ul style="list-style-type: none">zaměřených na rozvoj infrastruktury v CRpodporujících služby pro cestovní ruch	Počet projektů zaměřených na rozvoj cestovního ruchu.	ŘO	0 0 0	250 100 150
88.....	Počet stálých lůžek vzniklých na základě podpory	Počet nových lůžek	ŘO	0	120
88.....	Délka nových nebo rekonstruovaných turistických cest	Délka nových nebo rekonstruovaných turistických cest pro pěší, cyklisty, jezdce na koních, lyžaře v km	ŘO	0	150
83.15.00	Počet nově opravených kulturních památek	Počet rekonstruovaných a zpřístupněných památek pro potřeby cestovního ruchu	ŘO	0	30
88.....	Počet nových propagačních turistických www stránek	Počet	ŘO	0	8
88.....	Počet nových typů propagačních materiálů	Počet	ŘO	0	95
88.....	Počet turistických marketingových aktivit	Počet	ŘO	0	56
Indikátory výsledku					
	Zvýšení podílu certifikovaných ubytovacích zařízení v cestovním ruchu na celkovém počtu ubytovacích zařízení	Podíl certifikovaných ubytovacích zařízení v cestovním ruchu na celkovém počtu ubytovacích zařízení v %	Národní certifikační orgán	0	15
88.02.00 Core 35	Počet vytvořených pracovních míst	Vytvořená pracovní místa v přepočtu na plnou pracovní dobu	ŘO	0	200
Indikátory dopadu					
88.....	Zvýšení průměrné doby pobytu	Nárůst průměrné doby pobytu v %	ČSÚ	0	7
88..... 88.....	Zvýšení návštěvnosti regionu zahraničními návštěvníky: <ul style="list-style-type: none">příjezdypřenocování	Nárůst návštěvnosti zahraničních hostů v %	ČSÚ	0 0	10 7

Indikátory prioritní osy 3: Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Zdroj	Kvantifikace	
				Hodnota 2005	Cílová hodnota
Indikátory výstupu					
83.01.00 Core 39	Počet podpořených projektů na rozvoj urbanizačních center - z toho: <ul style="list-style-type: none">kraj VysočinaJihomoravský kraj	Počet podpořených projektů	ŘO	0	10 4 6
83.01.00	Počet podpořených projektů na rozvoj regionálních středisek celkem - z toho: <ul style="list-style-type: none">zaměřených na zlepšení infrastruktury ostatních veřejných služeb	Počet podpořených projektů	ŘO	0	27 9
83.01.03	<ul style="list-style-type: none">zaměřených na regeneraci a revitalizaci zanedbaných objektů a veřejných ploch ve městech				18
Core 39					
83.11.00	Počet podpořených projektů na rozvoj venkovských sídel celkem - z toho: <ul style="list-style-type: none">zaměřených na regeneraci a revitalizaci zanedbaných objektů a na revitalizaci veřejných prostranství a infrastruktury	Počet podpořených projektů	ŘO	0	72 36
83.11.04	<ul style="list-style-type: none">zaměřených na vybudování, rekonstrukci a modernizaci objektů a prostor určených pro služby občanské vybavenosti				36
Core 39					
	Počet projektů zaměřených na veřejné služby regionálního významu - z toho: <ul style="list-style-type: none">kraj VysočinaJihomoravský kraj	Počet podpořených projektů	ŘO	0	12 5 7
Indikátory výsledku					
83.12.00	Plocha regenerovaných a revitalizovaných zanedbaných objektů a veřejných prostranství	Plocha v m²	ŘO	0	546 000
83.13.00	Plocha vybudovaných a rekonstruovaných objektů a prostor určených pro služby občanské vybavenosti	Plocha v m²	ŘO	0	53 000
	Počet otevřených sítí v oblastech postižených selháním trhu	Počet	ŘO	3	8

Indikátory dopadu					
67.01.00 Core 01	Počet vytvořených pracovních míst celkem	Počet nově vytvořených pracovních míst brutto	ŘO	0	16
	Míra využití postavených a regenerovaných objektů	% z celkové plochy	ŘO	0	evaluační studie ŘO

Indikátory prioritní osy 4: Technická pomoc

Kód	Indikátor	Měrná jednotka	Zdroj	Kvantifikace	
				Hodnota 2005	Cílová hodnota
Indikátory výstupu					
48.05.00	Realizace evaluačních studií a zpráv	Počet	ŘO	0	14
48.07.00	Počet vytvořených metodických a technicko-informačních a materiálů	Počet druhů materiálů	ŘO	0	15
48.11.00	Počet uskutečněných školení, seminářů, workshopů, konferencí	Počet akcí	ŘO	0	100
48.12.00	• z toho akcí uskutečněných za mezinárodní účasti				
	Počet projektů (projektových záměrů, kterým byly poskytnuty poradenské služby)	Počet projektů (projektových záměrů), kterým byly poskytnuty poradenské služby hrazené z technické podpory	ŘO	0	932
Indikátory výsledku					
48.15.00	Počet účastí na zahraničních akcích zaměřených na prohlubování znalostí a výměnu informací	Počet osob, které se zúčastnily zahraničních konzultací	ŘO	0	14
	Počet uskutečněných kontrol	Počet uskutečněných kontrol (ex-ante, mid-term, ex post, kontrola vzorků)	ŘO	0	466
48.16.00	Počet osob, které se zúčastnily vzdělávacích kurzů na posílení absorpční kapacity	Počet osob, které se zúčastnily vzdělávacích kurzů v rámci technické pomoci	ŘO	0	1250
48.17.00					
48.19.00	Počet proškolených osob	Počet osob, které se zúčastnily vzdělávacích kurzů v rámci technické pomoci a ukončily tyto kurzy předepsaným způsobem	ŘO	0	88
	Počet vydaných materiálů	Počet druhů materiálů zaměřených na zvyšování absorpční kapacity informovanosti a publicity (metodické pomůcky žadatelům, modelové/vzorové žádosti, pilotní projekty, best practices, a další propagační materiály) financovaných prostřednictvím technické podpory	ŘO	0	50

4 REALIZAČNÍ ČÁST

Implementační struktura ROP Jihovýchod je v souladu se Zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů (dále Zákon). Řídícím orgánem programu je Regionální rada.

Ministerstvo financí bude plnit funkci Platebního a certifikačního orgánu a Auditního orgánu. Popisy jednotlivých subjektů vycházejí z Návrhu nařízení Rady o obecných ustanoveních ERDF a ESF a FS z 9.3.2006.

Cílem je vytvořit jednoduchou a přehlednou implementační strukturu, která bude v maximální možné míře vstřícná vůči uživatelům pomoci a zajistí rychlé vyčerpání prostředků v limitech tzv. pravidla „N+3 či N+2“. Za tímto účelem budou zřizována pracoviště řídicího orgánu v jednotlivých krajích.

4.1 IMPLEMENTACE PROGRAMU

Celkovou odpovědnost za realizaci ROP JV nese řídicí orgán, kterým je Regionální rada regionu soudržnosti Jihovýchod (dále jen „RR“). Orgány Regionální rady jsou dle Zákona: Výbor Regionální rady (dále jen „Výbor“), předseda Regionální rady a Úřad Regionální rady (dále jen „Úřad“).

Pro potřeby schvalování kritérií pro výběr projektů a monitorování na úrovni programu bude ustaven Monitorovací výbor ROP JV, který též bude zprostředkovávat vazbu na sociální partnery a orgány EU.

4.1.1 Řízení programu

Řídícím orgánem ROP Jihovýchod je Regionální rada regionu soudržnosti Jihovýchod odpovědná za řízení a provádění operačního programu. RR je právnickou osobou. V souladu se zásadou řádného finančního řízení je RR zodpovědná zejména za transparentní výběr projektů, monitorování projektů, zajištění spolufinancování z veřejných zdrojů, řízení činnosti monitorovacího výboru, poskytování informací a zpráv, zajištění publicity programu atd. Rozdělení úkolů mezi jednotlivé orgány RR stanovuje novelizace zákona o podpoře regionálního rozvoje.

Řídící orgán nezřizuje zprostředkující subjekty.

Řídící orgán: Regionální rada regionu soudržnosti Jihovýchod

Sídlo: Kounicova 13, 602 00 Brno

Orgány RR jsou:

- Výbor Regionální rady
- Předseda Regionální rady
- Úřad Regionální rady

Výbor Regionální rady

Výbor RR je ustanoven na základě Zákona. Členové Výboru jsou voleni z členů zastupitelstva krajů, které tvoří region soudržnosti Jihovýchod, tzn. kraje Vysočina a Jihomoravský kraje. Každý kraj regionu soudržnosti je ve VRR zastoupen 8 členy.

Výbor dle Zákona:

- a) schvaluje realizační a řídicí dokumentaci ROP,
- b) schvaluje opatření, týkající se publicity a informovanosti o ROP,
- c) schvaluje výběr projektů, kterým Regionální rada poskytne dotaci či návratnou finanční výpomoc,
- d) schvaluje rozpočet a závěrečný účet,
- e) volí předsedu a místopředsedy RR,
- f) jmenuje a odvolává ředitele Úřadu na návrh předsedy RR,
- g) stanovuje organizační strukturu a počet zaměstnanců RR,
- h) schvaluje další záležitosti, pokud tak stanoví jednací řád Výboru.

Výbor Regionální rady je odpovědný za řízení a provádění ROP a dále je odpovědný za:

- a) přípravu a projednání ROP a jeho předložení Evropské komisi;
- b) zavedení systému pro shromažďování spolehlivých finančních a statistických informací o provádění ROP, zavedení ukazatelů monitorování a hodnocení; předávání těchto údajů v dohodnutém elektronickém formátu Monitorovacímu výboru, PCO a EK,
- c) zajištění vypracování výroční a závěrečné zprávy o provádění ROP a (po schválení Monitorovacím výborem) předložení EK,
- d) zřízení a činnost monitorovacího výboru programu,
- e) zajištění, že PCO obdrží všechny potřebné informace o postupech a auditech prováděných ve vztahu k výdajům pro účely vydání potvrzení o oprávněnosti výdaje,
- f) zajištění, že auditní orgán obdrží požadované dokumenty a podklady pro účely analytické a zpravodajské činnosti,
- g) zabezpečení vyhotovení hodnocení ROP JV,
- h) zajištění toho, že subjekty, které se účastní na řízení a provádění OP včetně příjemců podpory a dalších subjektů zapojených do implementace, povedou samostatný účetní systém nebo budou používat vhodné kódové označení účtů pro všechny transakce týkající se pomoci,
- i) zabezpečení šetření a řešení nesrovnalostí,
- j) zajištění nápravných opatření v případě vzniklých nedostatků,
- k) zajištění shody s národními politikami a politikami Společenství, zvláště s ohledem na zadávání veřejných zakázek, pravidla veřejné podpory, ochranu životního prostředí a rovnost příležitostí mužů a žen,
- l) zajištění zdrojů národního spolufinancování,
- m) plnění povinností týkajících se informací a propagace ROP,
- n) výběr projektů, kterým Regionální rada poskytne dotaci či návratnou finanční výpomoc.

Předseda Regionální rady

Je statutárním orgánem Regionální rady a zastupuje ji navenek. Ze své činnosti je odpovědný Výboru. Předsedu v jeho nepřítomnosti zastupuje místopředseda. Je-li zvoleno více místopředsedů, předsedu zastupují místopředsedové v pořadí stanoveném Výborem.

Úřad Regionální rady

Úřad je výkonným orgánem RR, který zabezpečuje veškeré úkoly spojené s funkcí řídicího orgánu ROP s výjimkou těch záležitostí, které jsou svěřeny nebo vyhrazeny Výboru a předsedovi RR. Úřad také plní úkoly spojené s odborným, organizačním a technickým zabezpečením činnosti RR.

Úřad zajišťuje zejména následující úkoly:

- a) přijímání žádostí o podporu a organizování výzev k předkládání projektů,
- b) podávání informací o programu,
- c) posouzení přijatelnosti, úplnosti a formálních náležitostí předkládaných projektů,
- d) zajištění kvalitativního hodnocení projektů,
- e) přípravu smluv o financování,
- f) monitorování plnění pravidel pro zadávání veřejných zakázek,
- g) kontrola postupu prací na jednotlivých projektech,
- h) zajištění fungování monitorovacího systému - elektronické evidence dat pro monitorování a vyhodnocení implementace programu,
- i) zpracování údajů o výdajích jako podkladů pro certifikaci,
- j) příprava podkladů pro výroční a závěrečnou zprávu ROP,
- k) provádění a zajištění výkonu finančních kontrol realizace projektů s cílem ověřit, zda spolufinancované výrobky a služby byly dodány a požadované výdaje byly vynaloženy v souladu s podmínkami smlouvy o financování projektu a legislativou ČR i EU,
- l) přezkoumání předložených žádostí o proplacení uskutečněných výdajů konečnými příjemci podpory (především ověření souladu se stanovenými výkonovými cíli a finančním plánem projektu, souladu s politikami a legislativou ČR i EU, posouzení, zda výdaje jsou uznatelné, atd.),
- m) zajišťování publicity,
- n) příprava rozpočtu a závěrečného účtu RR.

Organizační struktura Úřadu RR je nastavena tak, aby zajistila efektivní implementaci ROP a aby byly finanční prostředky vynakládány účelně. Zároveň je zajištěno striktní oddělení řídicích, platebních a kontrolních funkcí, kterému odpovídá organizační struktura úřadu. Odbory Úřadu RR jsou v souvislosti s požadavkem oddělení funkcí rozděleny takto:

A) Odbory provozní – zajišťující podpůrné funkce v organizaci – personální politiku úřadů, právní záležitosti apod.

- ředitel ÚRR,
- kancelář ředitele.

B) Odbor interního auditu – zajišťující nastavení a realizaci interního auditu

- útvar interního auditu.

C) Odbor plateb – zahrnující platební funkce;

- finanční útvar.

D) Odbory řízení ROP – zajišťující strategické řízení ROP, metodickou činnost, monitoring a evaluaci programu, hodnocení projektů. Dále mají odpovědnost za oblast nesrovnalostí, efektivní publicitu a komunikaci programu, realizaci technické pomoci včetně absorpční kapacity a sledování postupu realizace projektů a jejich kontrolu. Hodnocení projektů a jejich kontrola jsou důsledně navzájem funkčně odděleny.

- *oddělení metodického řízení:*

oddělení monitoringu a evaluace,

oddělení publicity a technické pomoci.

- *odborný implementace programů – teritoriální členění (kraje Jihomoravský a Vysočina:)*

oddělení hodnocení projektů,

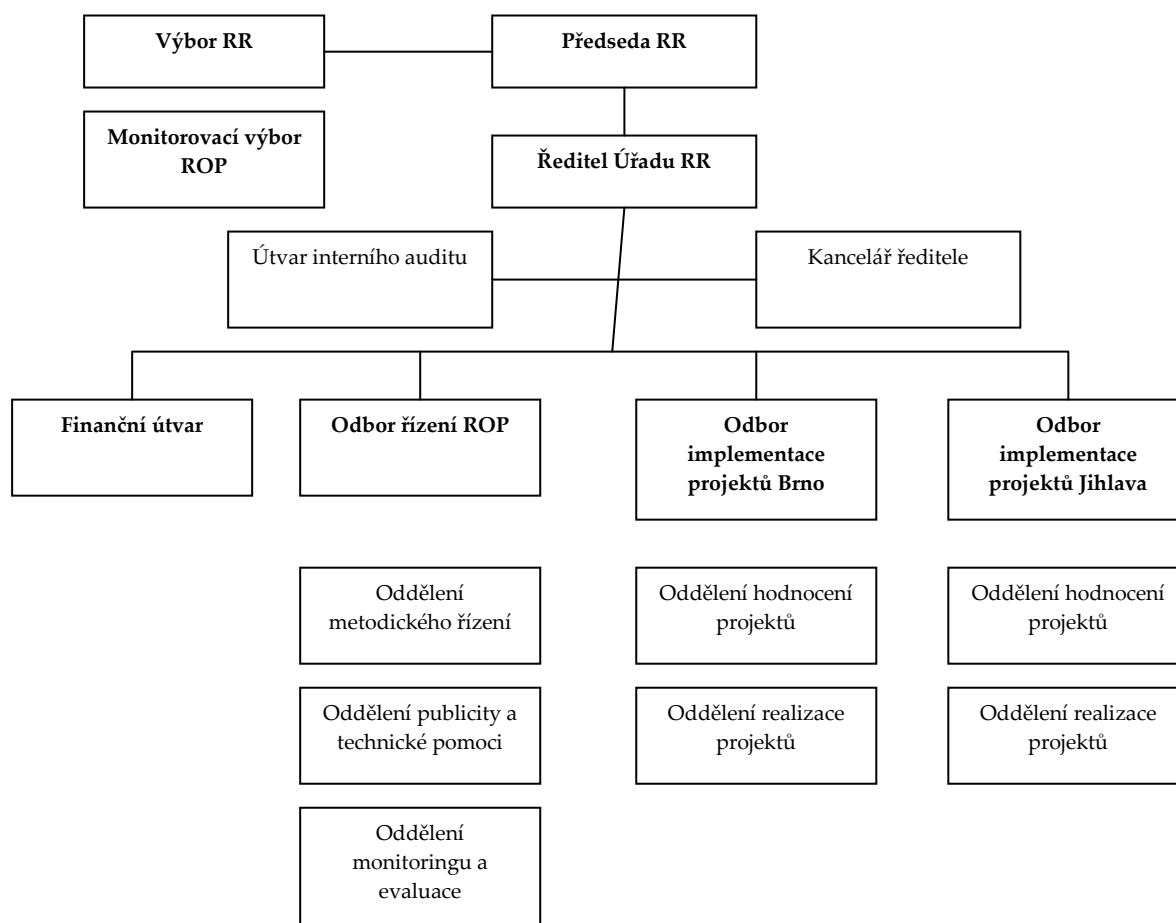
oddělení realizace projektů.

V rámci zajištění úspěšné realizace ROP JV jsou jasné rozdělené kompetence a odpovědnosti za procesy a činnosti odpovídající také požadované implementační struktuře tak, aby rozhodování a kompetence byly nezpochybnitelné, bez duplicit a nejasností

Personální obsazení ÚRR

Dle stávajících metodik a doporučení MMR a EK by maximální počet pracovníků ÚRR neměl přesáhnout 50 zaměstnanců včetně ředitele úřadu, jeho sekretariátu a všech vedoucích pracovníků na úrovni odborů a oddělení. Počet pracovníků na plný úvazek na jednotlivých odborech bude proporcionální k rozsahu činností, odborných dovedností a manažerských dovedností. Konečný počet pracovníků musí schválit VRR.

Obrázek 4: Struktura řídicího orgánu regionu soudržnosti NUTS 2 Jihovýchod

4.1.2 Úkoly příjemců, systém výběru projektů

Úkoly příjemců

Předkladatel předloží návrh projektu pověřeným pracovníkům odborů implementace projektů ÚRR. Příjemcem podpory může být pouze osoba s právní subjektivitou.

Příjemci bude poskytnuta finanční pomoc na základě smlouvy o financování mezi příjemcem a řídicím orgánem na základě zákona 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Příjemce pomoci zajišťuje:

- zpracování žádostí o poskytnutí pomoci zahrnující identifikaci, hodnocení a přípravu projektu včetně finančního plánu;
- přípravu zadávací dokumentace projektu;
- v úzké koordinaci s Řídicím orgánem zadávání veřejných zakázek a podpis příslušných smluvních dokumentů s dodavateli;
- řádnou realizaci projektu dle smluv uzavřených s vybranými dodavateli;
- ověřování a proplácení ověřených faktur dodavatelům;
- fungující oddělený účetní systém projektu ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů;
- vnitřní finanční kontrolu;

- podávání pravidelných zpráv Řídícímu orgánu o postupu projektu a případně příležitostných zpráv během přípravy;
- zpracování a předávání podkladů Řídícímu orgánu pro monitorování;
- regionální a místní publicitu a informační tabule na místě staveb ve smyslu příslušných pravidel EU.

Příjemci odpovídají za to, že výdaje projektů požadované k proplacení v rámci ROP JV jsou uznatelné a že při realizaci projektu budou dodrženy podmínky smlouvy o financování a příslušná legislativa ČR i EU.

Při předkládání žádostí o platby příjemci odůvodní předkládané výdaje a doloží, že odpovídají podmínkám realizace projektů obsažených ve smlouvě o financování. Veškeré platební nároky musí být podloženy doklady, které prokáží, že se jedná o prostředky vynaložené efektivně, hospodárně, účelně a transparentně.

Příjemci musí zajistit vedení dokumentace o projektech, která bude dostatečnou pomůckou pro audit zaměřený na finanční toky.

Příjemci musí umožnit, aby doklady o projektech byly kdykoliv k dispozici pro kontroly a auditní šetření prováděné oprávněnými osobami nebo subjekty. Doklady budou archivovány v souladu s platnou legislativou EU i ČR.

Systém výběru projektů

Předkladatel předloží návrh projektu Řídícímu orgánu na odbor implementace projektů ÚRR dle místa realizace projektu. Odbor implementace projektů posoudí formální úplnost a přijatelnost projektu a zajistí jeho kvalitativní hodnocení dle stanovených výběrových kritérií.

Schválení projektů, kterým bude poskytnuta finanční pomoc z prostředků ROP JV, je v kompetenci Výboru RR. Úřad RR informuje o výsledcích jednání Výboru a o jeho rozhodnutí příjemce.

Obecná kritéria výběru projektů v ROP

Kritéria pro hodnocení projektů zahrnou jak kritéria společná pro všechny oblasti podpory, tak i specifická kritéria pro hodnocení projektů v rámci jednotlivých oblastech podpory.

Při schvalování projektů jsou závazná následující obecná kritéria:

- soulad s prioritními osami NSRR,
- regionální dopad a význam projektu,
- hospodářský a sociální přínos, zejména dopad na regionální rozvoj,
- vyhodnocení z hlediska horizontálních témat,
- udržitelnost projektu.

4.1.3 Partnerství při realizaci ROP

Jedním z klíčových principů, který byl uplatňován při tvorbě a bude prosazován také při realizaci ROP, je princip partnerství.

Osvědčené partnerství z fáze přípravy ROP JV bude dále prosazováno také ve fázi implementační, tj. při financování, realizaci, monitorování a hodnocení pomoci. Jeví se účelné, aby se krom osvědčených partnerů z fáze programování staly partnery procesu také všechny subjekty podílející se na financování ROP a další regionální subjekty (např. profesní

komory, svazky obcí, centra pro komunitní práci, charitativní organizace). V průběhu celého procesu realizace a hodnocení přínosů ROP budou hledány efektivní cesty zapojení všech relevantních regionálních subjektů do výběru projektů tak, aby vybrané projekty byly pro jednotlivé regiony soudržnosti opravdovým přínosem.

Významným orgánem pro zahrnutí principu partnerství bude Monitorovací výbor ROP. Tato instituce zahrne relevantní partnery na regionální úrovni. Významnou úlohu v partnerství bude mít Regionální rada, které bude odpovědná za vytváření regionálního partnerství (zejména v souvislosti s přípravou projektů včetně jejich spolufinancování a předběžného environmentálního posouzení), za zajišťování informací o programu a za jeho propagaci.

4.2 FINANČNÍ ŘÍZENÍ

Prostředky z rozpočtu EU (SF) budou Evropskou komisí zasílány na účet Platebního a certifikačního orgánu. V rámci Platebního a certifikačního orgánu metodicky řídí finanční prostředky z rozpočtu EU (SF) oddělení Metodiky finančního řízení a plateb MF ČR, které rovněž bude realizovat převody prostředků z rozpočtu EU (SF) do státního rozpočtu.

Systém finančních toků prostředků z rozpočtu EU (SF) u ROP JV je založen na principu financování žádostí o platbu z prostředků Regionální rady, která obdržela prostředky na financování podílu financovaného z rozpočtu EU (SF) z rozpočtu kapitoly MMR a podílu prostředků odpovídajícímu národnímu spolufinancování z rozpočtu kapitoly MMR a z rozpočtů krajů. Prostředky z rozpočtu EU (SF) jsou následně zpětně proplaceny PCO na účet správce kapitoly MMR.

4.2.1 Systém finančních toků SF

Platby příjemcům probíhají formou ex-post plateb (zpětné proplacení příjemcem již uskutečněných výdajů) či formou ex-ante plateb (formou proplacení zálohových faktur příjemci).

- 1) Příjemce na základě uskutečněných výdajů vystavuje žádost v CZK o proplacení prostředků z rozpočtu Regionální rady (odpovídající evropskému i národnímu podílu), přičemž žádost je předložena ke kontrole a schválení řídicímu orgánu
- 2) Řídicí orgán žádost příjemce schvaluje a dává pokyn finančnímu útvaru k provedení platby na účet příjemce;
- 3) Finanční útvar Úřadu provádí platbu z rozpočtu Regionální rady na účet příjemce;
- 4) Řídicí orgán na základě potvrzení od finančního útvaru Regionální rady o provedených úhradách z rozpočtu Regionální rady vystavuje souhrnnou žádost o provedení platby prostředků z rozpočtu EU (SF) z účtu Platebního a certifikačního orgánu do příslušné kapitoly státního rozpočtu;
- 5) Žádost o platbu je předána správci kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj, který ji potvrzuje;

- 6) Platební a certifikační orgán provádí kontrolu předložené souhrnné žádosti, její zaúčtování (rozhodným datem pro stanovení kurzu pro přepočet prostředků z CZK na EUR je datum zaúčtování Platebním a certifikačním orgánem) a následně úhradu prostředků z rozpočtu EU (SF) do kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj;
- 7) Platební a certifikační orgán žádá po provedení certifikace Evropskou komisí o doplnění prostředků na jeho účet;
- 8) Evropská komise žádost odsouhlasí a zasílá prostředky na účet Platebního a certifikačního orgánu.

Platební a certifikační orgán (PCO)

Platební a certifikační orgán určuje vláda ČR. Výkonem funkce PCO pro strukturální fondy a Fond soudržnosti byl rozhodnutím ministra financí vydaném na základě usnesení vlády č. 198 ze dne 22. února 2006 pověřen odbor Národní fond Ministerstva financí.

PCO provádí zejména následující činnosti:

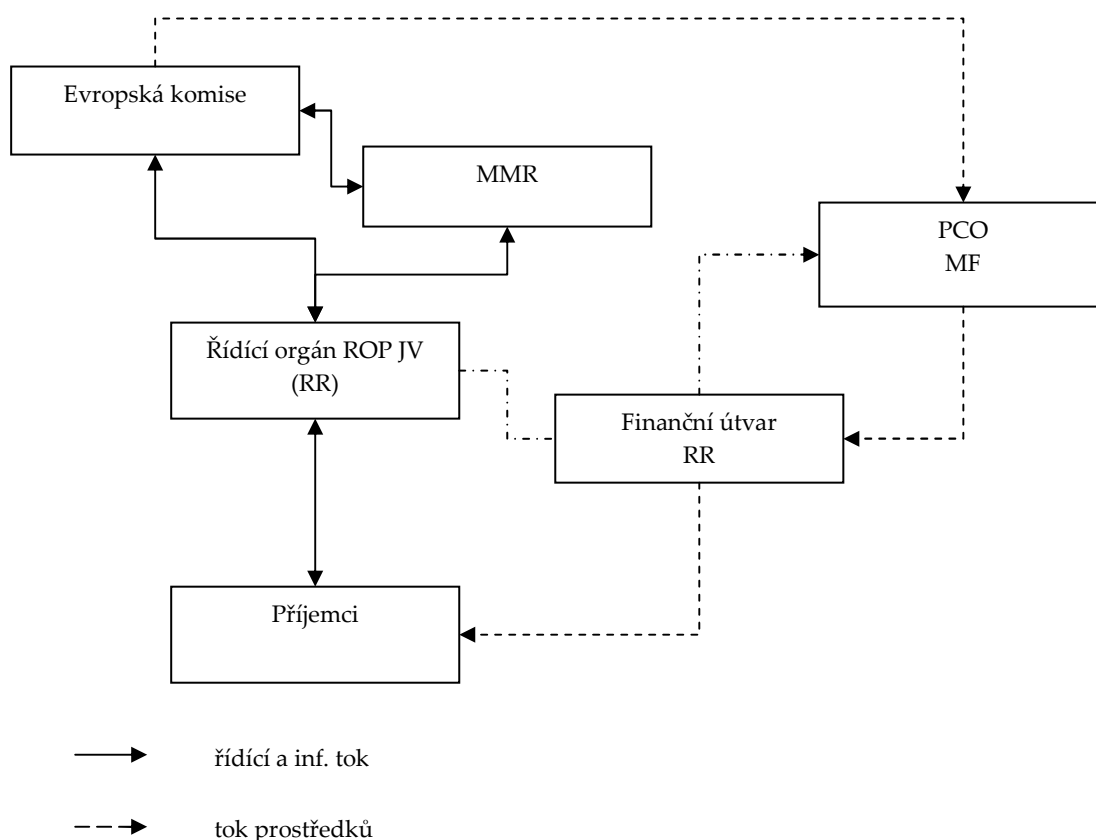
- a) spravuje prostředky, poskytnuté z rozpočtu EU (SF) na účtech zřízených u ČNB;
- b) vypracovává a předkládá žádosti o průběžné platby a závěrečné platby Evropské komisi pro všechny programy na základě výkazů výdajů předložených řídicími orgány;
- c) přijímá platby z Evropské komise;
- d) na základě kontroly souhrnných žádostí, předkládaných řídicími orgány, převádí prostředky z rozpočtu EU (SF) do příslušných kapitol státního rozpočtu;
- e) účtuje o účetních případech za oblast prostředků PCO v rámci účetní jednotky Ministerstvo financí;
- f) vede systém finančního výkaznictví pro prostředky PCO;
- g) certifikuje uskutečněné výdaje a vypracovává certifikát o uskutečněných výdajích, který zasílá spolu s žádostí o průběžnou platbu nebo závěrečnou platbu Evropské komisi;
- h) pro účely certifikace ověřuje řádné fungování řídicího a kontrolního systému na všech úrovních implementace, a to včetně kontrol na místě;
- i) vytváří a aktualizuje metodické pokyny pro provádění certifikace výdajů rozpočtu EU (SF) a pro finanční toky a kontrolu prostředků z rozpočtu EU (SF);
- j) vrací neoprávněně vyplacené výdaje, včetně úroků z nich Evropské komisi, nebylo-li v souladu s pravidly ES rozhodnuto o jejich realokaci v rámci programu, ve kterém k neoprávněnému čerpání prostředků došlo;
- k) vrací nevyužité prostředky Evropské komisi;
- l) na základě odhadů, vypracovaných řídicími orgány, předkládá souhrnně za všechny řídicí orgány aktualizované odhady týkající se žádostí o platby (výhled výdajů) Evropské komisi pro běžný a následující rok do 30. dubna;
- m) postupuje podle pravidel řídicí kontroly;
- n) reaguje na připomínky a doporučení Evropské komise;
- o) zajišťuje koncepci a metodiku rozvoje IS VIOLA SF/CF pro výkon funkce PCO včetně datové komunikace s monitorovacím systémem SF;
- p) vyhodnocuje čerpání alokací SF a CF, resp. sleduje plnění pravidla $n+2$ ($n+3$);
- q) předkládá auditnímu orgánu manuály postupů Platebního a certifikačního orgánu

Finanční útvar Úřadu provádí zejména následující:

- a) zajišťuje převody prostředků příjemcům na financování projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU z prostředků rozpočtu RR, a to do 15 pracovních dnů od obdržení žádosti o platbu z ŘO;
- b) provádí přesnou a úplnou evidenci převodů prostředků příjemcům z prostředků rozpočtu RR;
- c) sděluje ŘO požadované údaje o provedených převodech prostředků příjemcům dle své evidence (zejména údaje o příjemci, výši převedených prostředků, den platby příjemci);
- d) při provádění jednotlivých činností spojených s převody prostředků příjemcům postupuje v souladu s interními písemnými pracovními postupy (manuály).

Podrobnější postupy v rámci finančního řízení jsou uvedeny v Metodice finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007-2013, zpracované Ministerstvem financí ČR.

Obrázek 5: Schéma implementace ROP JV

4.3 KONTROLNÍ SYSTÉM

4.3.1 Auditní orgán

Auditní orgán (AO) se zřizuje ve smyslu čl. 59 nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999 (dále Obecné nařízení). Usnesením vlády ČR č. 198 ze dne 22. února 2006 je výkonem funkce AO pro SF pověřeno Ministerstvo financí. Výkonem funkce AO pro SF byl rozhodnutím ministra financí pověřen útvar Centrální harmonizační jednotky pro finanční kontrolu Ministerstva financí, který je funkčně nezávislý na řídicích orgánech a na platebním a certifikačním orgánu (PCO).

V souladu s požadavky relevantní legislativy ES a právních předpisů ČR provádí AO zejména následující činnosti:

- 1) zajišťuje audit připravenosti řídicích a kontrolních systémů programů;
- 2) předkládá Evropské komisi před podáním první žádosti o průběžnou platbu a nejpozději do 12 měsíců od schválení příslušného programu zprávu posuzující nastavení řídicích a kontrolních systémů programu včetně stanoviska k jejich souladu s příslušnými ustanoveními právních předpisů ES;

- 3) předkládá Evropské komisi do 9 měsíců po schválení příslušného programu strategii auditu zahrnující subjekty, které budou audity provádět;
- 4) zajišťuje provádění auditu ve veřejné správě za účelem ověření účinného fungování řídicích a kontrolních systémů programů;
- 5) předkládá každoročně Evropské komisi aktualizovanou strategii auditu, metodu výběru vzorků pro audity operací a orientační plánování auditů zajišťující provedení auditů u hlavních subjektů a rovnoměrné rozložení auditů na celé programové období;
- 6) předkládá každoročně Evropské komisi konsolidovaný plán auditů prostředků poskytovaných ze SF;
- 7) kontroluje čtvrtletně plnění konsolidovaného plánu auditů a informuje o tomto plnění PCO;
- 8) zajišťuje, že PCO obdrží pro účely certifikace výsledky všech auditů provedených AO nebo z jeho pověření;
- 9) zajišťuje provádění auditu ve veřejné správě na vhodném vzorku operací pro ověření výdajů vykázaných Evropské komisi;
- 10) zajišťuje metodické vedení dalších auditních subjektů zapojených do auditů ve veřejné správě u všech programů;
- 11) dohlíží na kvalitu auditů ve veřejné správě prováděných dalšími auditními subjekty u projektů spolufinancovaných z SF;
- 12) podílí se na tvorbě a aktualizaci metodických pokynů pro provádění auditu ve veřejné správě prostředků programů;
- 13) předkládá každoročně v období od roku 2008 do roku 2015 Evropské komisi výroční kontrolní zprávu, která obsahuje zjištění z auditů provedených během předchozího roku v souladu se strategií auditu programů, jakož i nedostatky zjištěné v řídicích a kontrolních systémech programů. Informace týkající se auditů provedených po 1.6. 2015 budou zahrnuty do závěrečné zprávy o kontrole, která je podkladem pro prohlášení o uzavření;
- 14) vydává každoročně pro Evropskou komisi stanovisko k tomu, zda fungování řídicího a kontrolního systému poskytuje přiměřenou záruku, že výkazy výdajů předložené Evropské komisi jsou správné a že související transakce jsou zákonné a řádné;
- 15) účastní se auditních misí Evropské komise na prověřování aspektů řídicího a kontrolního systému, které vyplynuly z výroční kontrolní zprávy;
- 16) předkládá prohlášení o částečném uzavření, ve kterém hodnotí zákonnost a řádnost dotčených výdajů dle čl. 88 Obecného nařízení;
- 17) předloží Evropské komisi nejpozději do 31.3.2017 prohlášení o uzavření, ve kterém vyhodnotí platnost žádosti o závěrečnou platbu a zákonnost a řádnost souvisejících transakcí zahrnutých do závěrečného výkazu výdajů;
- 18) spolupracuje s Evropskou komisí při koordinaci plánů auditů a auditorských metod a vyměňuje si s ní výsledky z provedených auditů;
- 19) zajišťuje, aby byly při auditorské činnosti uplatňovány mezinárodně uznávané auditorské standardy;
- 20) provádí analýzu nahlášených nesrovnalostí pro účely zpracovávání prohlášení o uzavření nebo částečném uzavření;
- 21) zpracovává každoročně zprávu o výsledcích finančních kontrol za programy pro vládu ČR.

AO nese odpovědnost za zajištění výše uvedených činností s tím, že při zachování vlastní odpovědnosti může vybrané činnosti delegovat na další auditní subjekty.

Je přípustná pouze jedna úroveň pověření k výkonu výše uvedených činností (tj. auditní subjekt nemůže činnostmi pověřit další subjekt), a to na základě veřejnoprávní smlouvy.

4.3.2 Systém finanční kontroly

Ministerstvo financí jako ústřední správní úřad pro finanční kontrolu v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, metodicky řídí, koordinuje a zajišťuje výkon finanční kontroly v rámci operačního programu. Základním východiskem pro vydávání dílčích metodických pokynů, konzultovaných s příslušnými orgány Evropské komise, jsou platné právní předpisy ČR a ES.

V kontrolním systému musí být zřetelně oddělen systém kontroly ve veřejné správě a řídicí kontroly od systému interního auditu a auditu ve veřejné správě.

Vnitřní kontrolní systém

Všechny orgány podílející se na implementaci operačního programu budou mít zaveden potřebný řídicí a kontrolní systém, který bude v souladu s národní legislativou a bude způsobilý včas identifikovat administrativní, systémové nebo záměrné chyby a vytvářet podmínky pro prevenci vzniku chyb.

Řídicí kontrola

Řídicí kontrola je zajišťována odpovědnými vedoucími zaměstnanci a tvoří součást vnitřního řízení všech subjektů zapojených do implementace operačního programu, při přípravě operací před jejich schválením, při průběžném sledování uskutečněných operací až do jejich konečného vypořádání a vyúčtování a následného prověření vybraných operací v rámci hodnocení dosažených výsledků a správnosti hospodaření.

S ohledem na principy účinného a efektivního řídicího a kontrolního systému v průběhu implementace programu bude zajištěno, že:

- a) všechny subjekty zapojené do řízení a kontroly programu mají jednoznačně stanoveny konkrétní funkce, a to jak v rámci celého systému implementace tak i v rámci každého subjektu zvlášť;
- b) je dodržována zásada oddělení platebních, řídicích a kontrolních funkcí mezi jednotlivými subjekty zapojenými do implementace programu i v rámci subjektů samotných;
- c) jsou stanoveny jednoznačné postupy pro zajištění správnosti a způsobilosti výdajů vykazovaných v rámci programu;
- d) jsou zavedeny spolehlivé účetní systémy, systémy monitorování a systémy finančního výkaznictví;
- e) je zaveden systém podávání zpráv o implementaci programu a projektů a monitorování;
- f) jsou přijata opatření pro provádění auditu fungování řídicího a kontrolního systému;
- g) jsou zavedeny takové systémy a stanoveny takové postupy, které zajistí podklady pro audit (audit trail);

- h) jsou stanoveny postupy hlášení a monitorování pro nesrovnalosti a vymáhání neoprávněně vyplacených částek.

Pro každou úroveň řízení a implementace programu bude vypracován manuál vnitřního kontrolního systému ve formě řízené dokumentace, která bude obsahovat detailní popis pracovních postupů pro prováděné činnosti.

Interní audit

Útvar interního auditu bude funkčně nezávislý a organizačně oddělený od řídicích a výkonných struktur a bude podřízen příslušnému vedoucímu orgánu veřejné správy.

Útvary interního auditu budou v pravidelných intervalech prověřovat vnitřní kontrolní systém. Jejich činnost bude kromě jiného zahrnovat prověřování plnění základních požadavků na vnitřní kontrolní systém. Významnou součástí bude též předkládání doporučení ke zdokonalování kvality vnitřního kontrolního systému, k předcházení nebo zmírnění rizik, k přijetí opatření k nápravě zjištěných nedostatků a konzultační činnost.

Zprávy z interních auditů pravidelně prováděných na jednotlivých úrovních implementace budou předkládány příslušnému vedoucímu orgánu veřejné správy. Zprávy z interních auditů na úrovni zprostředkujících subjektů budou předkládány útvaru interního auditu na úrovni řídicího orgánu. Jednotný přístup k auditu na všech úrovních implementace a reportování zjištění auditu bude podkladem pro řízení rizik na úrovni řídicího orgánu.

Kontrola ve veřejné správě (primární systém)

Řídicí orgán odpovídá za řízení a provádění operačního programu v souladu se zásadou řádného finančního řízení, a proto zajišťuje, aby operace byly pro financování vybírány podle kritérií pro operační program a aby po celou dobu provádění byly v souladu s příslušnými předpisy Společenství a s vnitrostátními předpisy. ŘO zajišťuje výkon kontroly v rámci primárního systému tím, že ověřuje dodání spolufinancovaných produktů a služeb a skutečné vynaložení výdajů na operace vykázaných příjemci. ŘO zajišťuje existenci systému pro záznam a uchovávání účetních záznamů v elektronické podobě pro každou operaci a shromažďování údajů nezbytných pro audit. Úkolem ŘO je také zajistit, aby postupy a všechny dokumenty týkající se výdajů a auditů operačního programu byly Evropské komisi a Účetnímu dvoru k dispozici po dobu tří let od uzavření operačního programu.

Audit ve veřejné správě (sekundární a centrální systém)

Za výkon auditu ve veřejné správě na všech úrovních realizace finančních prostředků z operačního programu podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a v souladu s přímo použitelnými předpisy Evropských společenství, je odpovědný AO. V rámci sekundárního systému ověřuje účinnost systému finančního řízení a kontroly a následně testuje správnost rizikových transakcí v souladu s mírou přípustného rizika pro oblast primárního systému. V rámci centrálního systému AO na základě zbytkového rizika ověřuje a hodnotí přiměřenost a účinnost fungování primárního a sekundárního systému a provádí audit vzorku operací.

Kontrola Nejvyššího kontrolního úřadu

Nejvyšší kontrolní úřad je oprávněn vykonávat nezávislou kontrolní činnost ve smyslu příslušných ustanovení zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů.

Auditní činnosti prováděné orgány Evropské komise a Evropským účetním dvorem

Evropská komise se přesvědčí, že v rámci daného operačního programu byly zavedeny a účinně fungují řídicí a kontrolní systémy v souladu s článkem 72 odst. 1 Obecného nařízení. Tento audit provádí Evropská komise na základě výročních kontrolních zpráv a stanoviska AO k těmto zprávám a na základě vlastních auditů.

Evropský účetní dvůr, který v rámci své působnosti vykonává samostatné a nezávislé kontroly vyplývající z jeho působnosti.

Nesrovnalosti

Všechny orgány podílející se na implementaci operačního programu mají povinnost hlásit ŘO zjištěná podezření na nesrovnalosti. ŘO podezření prošetří a ta, která se na základě kontrolních zjištění prokáží jako opodstatněná, předá věcně příslušným orgánům k zahájení správního nebo soudního řízení. Hlášení kontrolních orgánů je třeba vždy považovat za opodstatněné. ŘO zároveň do patnáctého dne následujícího měsíce hlásí tato opodstatněná podezření subjektům zapojeným do vnější úrovně hlášení.

4.4 MONITOROVÁNÍ

4.4.1 Monitorovací výbor

Monitorovací výbor se zřizuje v souladu s článkem č. 62 Nařízení. Cílem Monitorovacího výboru je zajistit účinnost a kvalitu poskytované pomoci. Členy Monitorovacího výboru volí Výbor RR a jmenuje předseda RR a zohlední přitom nutnost naplnění principu partnerství.

Povinností Monitorovacího výboru je zajistit dohled nad realizací ROP JV, zejména nad zajištěním souladu s předpisy ES a legislativou ČR, dosažením cílů programu při efektivním využití veřejných prostředků, aj.

Monitorovací výbor bude zajišťovat zejména následující úkoly v souladu s článkem 64 Nařízení:

- a) sledování přípravy, realizace a vyhodnocení ROP JV, jeho efektivnosti a účinnosti,
- b) posuzování a schvalování kritérií pro výběr projektů včetně veškerých revizí těchto kritérií,
- c) hodnocení postupu při dosahování konkrétních cílů ROP JV a při dosahování cílů pro každou prioritní osu programu,
- d) analyzování výsledků realizace ROP JV,
- e) posouzení a schvalování výroční a závěrečné zprávy ROP JV před jejich zasláním Evropské komisi,
- f) může navrhopvat řídicímu orgánu revizi či přezkoumání ROP JV za účelem dosažení cílů ROP JV, včetně finančního řízení.
- g) zvažování a schvalování veškerých návrhů na úpravu obsahu rozhodnutí komise o příspěvku ERDF.

Pro monitoring ROP JV bude využíván Monitorovací systém strukturálních fondů (MSSF). Systém umožní poskytnutí požadovaných výstupů pro potřeby Evropské komise.

4.4.2 Výroční a závěrečné zprávy o implementaci

Řídící orgán zasílá Komisi výroční zprávu o implementaci (po schválení Monitorovacím výborem) do 30. června následujícího roku, přičemž první zpráva bude Komisi předložena v roce 2008.

Závěrečná zpráva o implementaci bude postoupena Evropské komisi do 31.12.2016.

Všechny výroční a závěrečné zprávy o implementaci by měly obsahovat následující informace:

- důležité socioekonomické trendy se vztahem k podpoře, včetně národních, regionálních a sektorových politik,
- postup v realizaci prioritních os a oblastí podpor ve vztahu k jejich specifickým cílům, s kvantifikací jejich fyzických indikátorů a indikátorů výsledků a dopadů,
- finanční implementace pomoci, sumarizace celkových výdajů proplacených PCO pro každou oblast podpory a záznamy o celkových platbách ze strany Evropské komise a dále kvantifikace finančních indikátorů,
- všechny kroky ze strany Řídícího orgánu a Monitorovacího výboru pro zajištění kvality a efektivnosti implementace, především:
 - monitorování, finanční kontrola a hodnocení opatření, včetně organizování sběru dat,
 - přehled všech podstatných problémů vyskytujících se při řízení podpory a přehled přijatých opatření,
 - opatření pro zajištění publicity,
- kroky k zajištění slučitelnosti s politikou Společenství,
- opatření přijatá pro zajištění informovanosti a publicity ROP JV,
- informace o významných problémech vztahujících se k dodržování souladu s politikami Společenství, které byly zjištěny během implementace ROP JV a přijatá opatření pro jejich nápravu,
- využití pomoci vrácené Řídícímu orgánu nebo jinému veřejnému orgánu v období provádění ROP JV dle článku 99 (2) Nařízení.

Každoročně, poté co bude výroční zpráva postoupena Evropské komisi, bude EK a Řídící orgán posuzovat hlavní výstupy z předchozího roku. Po tomto posouzení může EK vznést připomínky a Řídící orgán bude Komisi následně informovat o opatřeních, přijatých na základě těchto připomínek. Pokud Evropská komise dojde k závěru, že přijatá opatření jsou nedostatečná, může doporučit Řídícímu orgánu změny vedoucí k zefektivnění monitorování nebo řízení podpory. Řídící orgán by měl na takovéto doporučení reagovat zavedením doporučených změn a nebo vysvětlením, proč navržená doporučení nebyla akceptována.

Odstraňování nedostatků v monitorovacím a řídicím systému je – podle doporučení Komise – jednou z podmínek pro uskutečnění průběžných plateb.

4.5 HODNOCENÍ

Řídící orgán je dle článku 45 a 46, částečně 47 obecného nařízení povinen zajistit evaluaci operačního programu. Hodnocení ROP JV směřuje ke zlepšení kvality, efektivnosti a konzistence pomoci z fondů a také implementace ROP JV.

Evaluace může být jednak strategické povahy za účelem posouzení vývoje programu nebo skupiny programů ve vztahu k prioritám Společenství a jednotlivých členských států a jednak operační povahy za účelem podpory monitorování operačního programu. Nařízení stanovuje, že se evaluace provádějí před programovým obdobím, během programového období a po něm.

Ex-ante hodnocení

Zodpovědnost za provádění evaluací ex-ante nese orgán odpovědný za přípravu programových dokumentů. Cílem evaluace ex-ante je optimalizovat přidělování rozpočtových zdrojů v rámci ROP JV, zlepšit kvalitu programování a zhodnotit připravenost materiálového a administrativního rámce pro jeho implementaci. Evaluace určí a zhodnotí rozdíly, mezery a potenciál rozvoje, cíle, kterých se má dosáhnout, očekávané výsledky, kvantifikované cíle, případně soudržnost strategie navrhované pro region, přidanou hodnotu Společenství, míru zohlednění priorit Společenství, zkušenosti získané z předchozího programování a kvalitu postupů pro provádění, monitorování, evaluaci a finanční řízení.

Během programového období provedou členské státy evaluace v souvislosti s monitorováním operačních programů, zejména pokud monitorování programů odhalí významnou odchylku od původně stanovených cílů nebo pokud jsou podány návrhy na revizi operačních programů podle článku 32 obecného nařízení. Výsledky se zasílají monitorovacímu výboru pro daný operační program a Komisi.

Střednědobé hodnocení (Mid-term evaluation)

Odpovědnost za střednědobé hodnocení v polovině období nese Řídící orgán v součinnosti s nezávislými hodnotiteli. Toto hodnocení zkoumá pokrok dosažený na cestě k naplňování cílů stanovených na úrovni operačního programu, a to v polovině programovacího období (zpravidla tři roky po přijetí pomoci). Posuzuje také využití finančních prostředků, průběh monitorování a systém implementace. Střednědobá evaluace se opírá především o informace získané z monitorovacího systému, ale také z předběžné evaluace (ex-ante) a kontextuálních údajů.

Ex-post hodnocení

Ex-post hodnocení bude provedeno ve spolupráci EK a Řídícím orgánem. Hodnocení budou provádět nezávislí hodnotitelé a bude dokončeno nejpozději do 3 let po skončení programového období. Jeho cílem bude prozkoumat reálnou efektivnost vynaložených prostředků a jeho celkové dopady. Hodnocení shrne závěry týkající naplňování cíle konkurenceschopnosti, přičemž se bude zabývat problémovými místy, které vedly k selhání programu nebo naopak silnými stránkami realizace programu, které přispívaly k jeho úspěchu. Toto hodnocení ověří naplnění ukazatelů dosahování globálního a specifických cílů programu a stanoví potenciál pro udržitelnost výsledků programu i po jeho ukončení.

4.6 SOULAD S POLITIKAMI SPOLEČENSTVÍ

Řídící orgán ROP JV zajišťuje, že v průběhu všech fází přípravy a realizace prioritních os je posuzována slučitelnost operačního programu s politikami Společenství. Prováděcí dokument obsahuje detailní informace o způsobu zabezpečení slučitelnosti navrhovaných prioritních os a oblastí podpor s politikami Společenství.

Všechny instituce zainteresované do tvorby operačního programu jsou zavázány dbát na zásadu slučitelnosti s politikami Společenství.

4.6.1 Soulad s pravidly veřejné podpory

Finanční prostředky poskytované ze strukturálních fondů budou považovány za státní prostředky. Jejich poskytování bude znamenat podporu z veřejných prostředků, a proto se řídí všemi příslušnými pravidly a předpisy ES pro veřejnou podporu. Podpora z veřejných prostředků znamená výhradně takovou podporu, která má veškeré znaky stanovené v článku 87 Smlouvy o založení ES.

Řídící orgán zajistí, aby akce financované ze strukturálních fondů splňovaly pravidla pro poskytnutí veřejné podpory, jak jsou stanovena v článku 87 Smlouvy o založení ES.

Veškeré zamýšlené podpory z veřejných prostředků musí být oznámeny (Článek 88 bod 3 Smlouvy o založení ES) a žádné podpory z veřejných prostředků nelze poskytovat před tím, než Komise přijme konečné rozhodnutí.

V případě poskytnutí podpory „de minimis“ oznámí poskytovatel příjemci, že se jedná o podporu uvedeného typu, a zároveň požaduje od příjemce místopřísežné prohlášení, ve kterém příjemce uvede, zda obdržel jakoukoli jinou podporu „de minimis“ v průběhu posledních tří let, a pokud ano, v jaké výši.

Zvláštní pozornost bude věnována veřejné podpoře akcí z několika zdrojů (např. státní rozpočet, rozpočty krajů a obcí, finanční prostředky ze strukturálních fondů). Celková výše veřejné podpory ze zdrojů České republiky a EU nesmí překročit limity stanovené v Regionální mapě intenzity veřejné podpory České republiky pro roky 2007-2013.

Indikativní přehled předpisů, na jejichž základě bude udělována výjimka ze zákazu veřejné podpory u jednotlivých prioritních os ROP JV uvádí tabulka 11.

Tabulka 11: Přehled výjimek ze zákazu veřejné podpory

Prioritní osa	Předpis
PO 1: Dostupnost dopravy <ul style="list-style-type: none"> - veřejná civilní mezinárodní letiště; - systémy veřejné dopravy, informační a odbavovací systémy; infrastruktura pro hromadnou dopravu; 	Pokyny Společenství pro financování letišť Pokyny k regionální podpoře na období 2007 - 2013
PO 2: Rozvoj udržitelného cestovního ruchu <ul style="list-style-type: none"> - infrastruktura v CR - služby pro CR 	Pokyny k regionální podpoře na období 2007 – 2013; de minimis de minimis
PO 3: Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel <ul style="list-style-type: none"> - infrastruktura, vybavení zařízení; brownfields 	Pokyny k regionální podpoře na období 2007 – 2013; de minimis
PO 4: Technická pomoc	<i>bez výjimky</i>

4.6.2 Veřejné zakázky

Zakázky na zboží, služby a práce, které budou spolufinancovány ze strukturálních fondů, budou prováděny v souladu s platnou národní a komunitární legislativou pro zadávání veřejných zakázek (zejména zákonem č. 137/2006 Sb.) a budou založeny na veřejné soutěži. V případě veřejné soutěže bude nutné zajistit jejich uveřejnění v národních médiích a v Úředním věstníku EU.

Současně bude zajišťován soulad s požadavky Společenství, stanovenými ve Smlouvě (články 12, 28, 43 a 49) a v příslušných směrniciích Komise pro zadávání veřejných zakázek (směrnice 92/50 služby, 93/36 veřejné dodávky, 93/37 veřejné stavby v úpravě provedené směrnicí 97/52, směrnicí 93/38 smlouvy na veřejné zakázky v telekomunikacích, vodním hospodářství, v oboru energetiky a dopravy, upravené směrnicí 98/4 aj.).

Řídící orgán bude monitorovat, zda příjemci podpory zadávají veřejné zakázky v souladu s platným zákonem ČR a pravidly EU.

4.6.3 Rovnost příležitostí

Projekty spolufinancované fondy EU musí přispívat k naplňování principu rovných příležitostí pro muže a ženy. Posuzování těch projektů ucházejících se o spolufinancování z fondů, které nejsou specificky orientovány ke zlepšení rovných příležitostí, musí obsahovat vyhodnocení jejich vlivu na rovné příležitosti. Řídící orgán v rámci řízení a monitorování ROP JV zajistí, že budou vypracovány statistiky v členění podle pohlaví (na základě dostupných dat). Zajistí také, že hodnocení budou zjišťovat rozsah, v jakém je princip podpory rovných příležitostí brán v úvahu při implementaci programu. V odůvodněných případech bude ŘO usilovat o vytváření přiměřených hodnotících postupů, nástrojů a indikátorů pro tento účel. Pro podporu hlavních úkolů v rovných příležitostech bude možno využívat technické pomoci. Výroční zprávy a závěrečná zpráva o implementaci ROP budou obsahovat zvláštní kapitulu popisující činnosti podniknuté v rámci programu pro zajištění realizace cílů programu s charakterem rovných příležitostí.

4.7 POČÍTAČOVÁ VÝMĚNA DAT S EK

Způsob komunikace mezi ŘO a Evropskou komisí určí společně Evropská komise a ŘO.

Účelem výměny dat je poskytnout Evropské komisi takové informace, aby pověřené orgány mohly podávat kvalifikované zprávy o činnosti strukturálních fondů. Kromě využití ve výročních zprávách o strukturálních fondech a významu pro jasnou komunikaci o různých politikách Společenství jsou tyto kategorizované informace nutné k tomu, aby mohla Komise reagovat na žádosti institucí EU, členských států a veřejnosti o poskytování informací.

Základem pro elektronickou výměnu dat s EK je používání jednotného centrálního počítačového systému sběru dat pro prostředky ze strukturálních fondů (Monitorovací systém strukturálních fondů – MSSF).

Určujícími dokumenty pro řídicí orgány budou standardizované formuláře (zejména žádosti o udělení podpory), ze kterých vyplynou jejich povinnosti a vydefinování činností, které povedou k jejich splnění. Komunikaci s MSSF budou zajišťovat určené pracovníci RR, kteří jsou na práci s MSSF průběžně školeni.

Platební a certifikační orgán používá rovněž informační systém VIOLA, který monitoruje finanční toky a vede účetnictví pro prostředky strukturálních fondů. VIOLA je prostřednictvím rozhraní napojena na MSSF.

Požadované údaje budou elektronicky zpracovány a uchovávány v databázi dostupné v reálném čase orgánům oprávněným kontrolovat průběh realizace ROP Jihovýchod.

4.8 PUBLICITA A INFORMOVANOST

Podle ustanovení článku č. 68 Obecného nařízení je řídicí orgán povinen zajistit publicitu spolufinancovanému OP a to v souladu s prováděcími pravidly návrhu implementačního nařízení. Účelem je přiměřeným způsobem provádět informační a propagační opatření, jejichž cílem je zvýšení povědomí veřejnosti o ROP JV a činnostech EU v oblasti politiky soudržnosti.

Řídicí orgán je odpovědný za zajištění publicity ROP JV a to především v následujících činnostech:

- vypracování Komunikačního akčního plánu ROP JV (KAP) na celé období implementace programu a jeho předložení EK,
- vykazování realizovaných aktivit KAP a informování Monitorovacího výboru,
- informovanost případných příjemců pomoci, hospodářských a sociálních partnerů, subjektů prosazujících rovnoprávnost mezi muži a ženami, příslušných nevládních organizací o příležitostech, které nabízená pomoc přináší,
- informovanost široké veřejnosti o úloze ES v poskytování pomoci prostřednictvím ERDF a také o konečných výsledcích této pomoci.

V komunikačním akčním plánu je kladen důraz na obecné cíle a strategické cíle ROP, cílové skupiny a nástroje, které se budou využívat. Gestorem Komunikačního akčního plánu je Řídicí orgán ROP JV.

Komunikační akční plán zahrnuje několik forem přímé prezentace:

- Publikace pro žadatele.

- Informační letáky.
- Tisk.
- Propagační materiály.
- Konference/semináře ROP JV.
- Webové stránky.
- Prezentace úspěšných projektů.

Příjemci podpory mají také povinnosti v oblasti publicity ROP JV na příslušných úrovních implementace.

5 FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ

5.1 VÝCHODISKA PRO FINANČNÍ RÁMEC ROP

Zdrojem pro realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti v letech 2007-2013 budou prostředky ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti Evropské unie. Při rozpracování alokace finančních prostředků mezi operační programy se vycházelo e schválené alokace prostředků mezi OP s tím, že rozložení prostředků reflektuje priority České republiky ve vazbě na strategické dokumenty Evropské unie.

Finanční rámec ROP NUTS 2 Jihovýchod vychází ze stanoveného podílu prostředků v rámci cíle Konvergence pro Regionální operační programy ve výši 18 %. Dle posledního aktuálního rozložení prostředků mezi jednotlivé cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti bude pro cíl Konvergence na celé období celkem vyčleněno 25 883,5 mil. €⁶⁵, a to z prostředků Evropského fondu regionálního rozvoje, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti. Podíl regionálních operačních programů činí celkem 4 659,03 mil. €. Z této částky byla pro ROP NUTS 2 Jihovýchod určeno 15,12 % z celkové alokace pro všechny ROPy. Celková alokace na ROP NUTS 2 Jihovýchod v absolutním vyjádření tak činí 704,4 mil. €.

Realizace ROP JV bude podpořena pouze z ERDF. Propočet alokací prostředků ERDF na jednotlivé roky je odvozen od propočtů celkových alokací prostředků SF na jednotlivé roky období 2007-13, které provedlo Ministerstvo financí dle metodiky Evropské komise.

5.2 FINANČNÍ PLÁN ROP

Finanční plán Regionálního operačního programu regionu NUTS 2 Jihovýchod vychází z dohody obou krajů regionu Jihovýchod. Ty se po důkladném zvážení svých potřeb a priorit podložených finančními analýzami a průběžnými výstupy z projektů posilování absorpční kapacity shodly na rozdělení prostředků přidělených pro ROP Jihovýchod na jednotlivé prioritní osy ROP v poměru:

Prioritní osa 1: Dostupnost dopravy	52 %
Prioritní osa 2: Rozvoj udržitelného cestovního ruchu	19,11 %

⁶⁵ běžné ceny.

Prioritní osa 3: Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel 25 %

Prioritní osa 4: Technická pomoc 3,89 %

Financování ROP JV bude zajištěno z prostředků ERDF, státního rozpočtu, rozpočtu krajů, rozpočtů obcí na území regionu a ze soukromých zdrojů. Tyto různé zdroje financování budou mít odlišný podíl na spolufinancování jednotlivých prioritních os ROP na základě jejich věcného zaměření a obsahové náplně oblastí podpor.

Tabulka 12: Příspěvky z fondů EU na jednotlivá léta pro ROP NUTS 2 Jihovýchod (v mil. €, b.c.)

	Strukturální fondy (ERDF)	Fond soudržnosti	Celkem
	1	2	3=1+2
2007	87 402 795		87 402 795
2008	91 702 020		91 702 020
2009	96 020 039		96 020 039
2010	100 539 972		100 539 972
2011	105 061 969		105 061 969
2012	109 567 528		109 567 528
2013	114 151 313		114 151 313
Celkem 2007-2013	704 445 636	-	704 445 636

Tabulka 13: Indikativní finanční plán ROP NUTS 2 Jihovýchod pro celé programové období (v mil. €)

Číslo priority	Název priority	Fond/míra spolufinan- cování vztahována k	Příspěvek Společenství	Národní zdroje	Indikativní rozdělení národních zdrojů		Celkové zdroje	Míra spolufinan- cování		Pro informa	
					Národní veřejné zdroje	Národní soukromé zdroje					
					a	b(=c+d)	c	d	d=a+b	e=a/d	EIB
1	Dostupnost dopravy	ERDF/veřejné	366 311 731	64 643 247	64 643 247	0	430 954 978	85%			
2	Rozvoj udržitelného cestovního ruchu	ERDF/veřejné	134 619 561	23 756 393	23 756 393	0	158 375 954	85%			23 6
3	Udržitelný rozvoj měst a venkovských sídel	ERDF/veřejné	176 111 409	15 539 244	15 539 244	0	191 650 653	92%			20 7
4	Technická pomoc	ERDF/veřejné	27 402 935	4 835 812	4 835 812	0	32 238 747	85%			
Celkem			704 445 636	108 774 696	108 774 696	0	813 220 332	87%		0	44 3

PŘÍLOHY

A. Seznam zkratk

APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
Bike+R	Systém „bike and ride“/parkoviště pro kola s návaznou veřejnou dopravou
CEDR	Centrální evidence dotací z rozpočtu
CR	Cestovní ruch
CTP	Central Trade Park
CZK	Česká koruna
ČDDD	Čistý disponibilní důchod domácnosti
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČMKOS	Českomoravská komora odborových svazů
ČNB	Česká národní banka
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EFF	Evropský rybářský fond
EHS	Evropská hospodářská společenství
EIA	Hodnocení vlivu na životní prostředí
EIB	Evropská investiční banka
EIF	Evropský investiční fond
EK/EC	Evropská komise
EO	Ekvivalentní obyvatelé
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ES	Evropská společenství
ESF	Evropský sociální fond
ESPS	Evropské sdružení pro přeshraniční spolupráci
EU	Evropská unie
EUR	Euro, společná evropská měna
EUROSTAT	Statistický úřad Evropských společenství
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
HPH	Hrubá přidaná hodnota
IAD	Individuální automobilová doprava
ICT	Informační a komunikační technologie
IDS	Integrovaný dopravní systém
ILO	Mezinárodní organizace práce
IOP	Integrovaný operační program
IS	Informační systém
ISPA	Nástroj předvstupních strukturálních politik

ISPROFIN	Informační systém programového financování
JASPERS	Program technické asistence při přípravě velkých projektů v evropských regionech
JEREMIE	Iniciativa pro zlepšení přístupu k financím pro MSP
JESSICA	Iniciativa pro prosazování trvale udržitelného investování, růstu a pracovních míst v evropských městských oblastech
JMK	Jihomoravský kraj
JV	Jihovýchod
K+R	Systém „kiss and ride“/parkoviště pro krátkodobé zastavení s možností přestupu spolujezdce(ů) na veřejnou dopravu
KAP	Komunikační akční plán
KSÚS	Krajská správa a údržba silnic
KrÚ	Krajský úřad
kV	kraj Vysočina
LEADER	Iniciativa Společenství pro rozvoj venkova
MAS	Místní akční skupina
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MHD	Městská hromadná doprava
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP	Malé a střední podniky
MSSF	Monitorovací systém strukturálních fondů
MV	Monitorovací výbor
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NFHR	Národní federace hotelů a restaurací
NH	Národní hospodářství
NNO	Nestátní nezisková organizace
NPR	Národní program reform
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Klasifikace územních statistických jednotek
OKEČ	Odvětвовá klasifikace ekonomických činností
OP	Operační program
ORP	Obec s rozšířenou působností
P+R	Systém „park and ride“/parkoviště s návaznou veřejnou dopravou
PCO	Platební a certifikační orgán
PJ	Platební jednotka
PO	Prioritní osa
POÚ	Pověřený obecní úřad
PP	Policejní prezidium
PPS	Standardy kupní síly
PRK	Program rozvoje kraje
PS	Pracovní skupina

ROP	Regionální operační program
RPS	Rámec podpory Společenství
RR	Regionální rada
ŘO	Řídící orgán
SAPARD	Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova
SEA	Strategické hodnocení dopadu na životní prostředí
SF	Strukturální fondy
SHR	Strategie hospodářského rozvoje
SOZS	Strategické obecné zásady Společenství
SROP	Společný regionální operační program
SRR	Strategie regionálního rozvoje
SŠ	Střední škola, středoškolský
SUR	Strategie udržitelného rozvoje
SWOT	Analýza silných a slabých stránek
TEN-T	Transevropské dopravní síť
THFK	Tvorba hrubého fixního kapitálu
TINA	Posouzení potřeb dopravní infrastruktury
TP	Technická pomoc
UNESCO	Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu
ÚRR	Úřad Regionální rady
VaV	Výzkum a vývoj
VHD	Veřejná hromadná doprava
VIOLA	Manažerský a účetní systém pro prostředky ES
VRT	Vysokorychlostní trať
VŠ	Vysoká škola, vysokoškolský
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
ZK	Zastupitelstvo kraje
ZŠ	Základní škola

B. Tabulky a obrázky

Tabulka 1: Prognóza vývoje počtu obyvatel regionu Jihovýchod

	2002	2005	2010	2020	2030	2040	2050
Celkem	1 639 422	1 640 282	1 616 213	1 573 075	1 500 195	1 407 665	1 308 346
Věk. skupina							
0-14	257 933	244 269	220 432	215 440	187 954	169 195	160 235
15-64	1 146 945	1 157 110	113 5081	1 028 027	951 804	838 987	709 806
65+	234 544	238 903	260 700	329 608	360 437	399 483	438 305

Zdroj dat: ČSÚ.

Tabulka 2: Základní makroekonomické ukazatele regionu Jihovýchod

Ukazatel	Měrná jednotka	2000	2001	2002	2003	2004
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	286 536	311 871	326 805	347 870	372 338
Hrubý domácí produkt v b.c.	mil. Kč	311 227	338 469	353 593	375 599	407 173
Hrubý domácí produkt, ČR = 100	%	14,5	14,6	14,6	14,7	14,7
Hrubý domácí produkt na 1 obyv.	Kč	187 746	205 642	215 511	229 130	248 326
HDP na 1 obyv., ČR = 100	%	89,7	90,8	91,0	91,5	91,6
HDP na 1 obyv., EU25 = 100	%	58,1	60,0	61,6	63,0	64,9
HDP, předchozí rok = 100	%	104,2	103,2	102,2	104,1	104,9
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	86 812	84 350	81 434	99 645	105 751
Podíl regionu na THFK, ČR = 100	%	14,6	13,2	12,7	14,5	14,2
THFK na 1 obyvatele	Kč	52 368	51 248	49 633	60 788	64 495
THFK na 1 obyvatele, ČR = 100	%	90,4	82,0	78,7	90,4	88,5
Čistý dispon. důchod domácností	mil. Kč	173 417	183 306	193 920	203 181	213 391
ČDDD, ČR = 100	%	15,2	15,2	15,2	15,3	15,4
ČDDD na 1 obyvatele	Kč	104 613	111 370	118 192	123 948	130 142
ČDDD na 1 obyvatele, ČR = 100	%	94,1	94,7	94,8	95,3	95,6

Zdroj dat: ČSÚ, www.czso.cz, Regionální národní účty 2004.

Tabulka 3: Struktura Hrubé přidané hodnoty (HPH) regionu Jihovýchod

Ukazatel		Měrná jednotka	2000	2001	2002	2003	2004
Hrubá přidaná hodnota		mil. Kč	286 536	311 871	326 805	347 870	372 338
v tom odvětví:							
A	zemědělství a lesní hospodářství	%	6,7	6,3	5,3	5,0	5,6
B	rybolov	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
C	dobývání nerostných surovin	%	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6
D	zpracovatelský průmysl	%	27,2	25,9	27,1	26,8	26,7
E	výroba a rozvod elektřiny, tepla, vody	%	4,9	4,7	4,8	4,6	4,6
F	stavebnictví	%	6,6	6,3	6,7	7,4	7,4
G	obchod, opravy spotřebního zboží	%	10,8	11,3	11,2	11,5	11,5
H	pohostinství a ubytování	%	1,6	1,7	1,8	1,5	1,5
I	doprava, skladování, pošty a telekomunikace	%	9,3	9,8	10,3	10,3	9,7
J	peněžnictví a pojišťovnictví	%	1,4	1,6	1,6	1,4	1,6
K	komerční služby	%	15,1	16,0	14,6	13,7	13,6
L	veřejná administrativa	%	5,0	5,1	5,1	5,6	5,5
M	školství	%	4,5	4,5	4,6	4,8	4,6
N	zdravotnictví, veter. a sociální činnost	%	3,9	3,9	4,0	3,8	3,8
O	ostatní veřejné, sociální a osobní služby	%	2,4	2,3	2,3	2,9	3,0
P	soukromé domácnosti s domácím personálem	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Q	exteritoriální organizace a spolky	%	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Zdroj dat: ČSÚ, www.czso.cz.

Tabulka 4: Ekonomické subjekty k 31.12.2004

	ČR	Jihovýchod	Vysočina	Jihomoravský
Počet registrovaných jednotek celkem	2 352 601	348 322	95 816	252 506
Velikostní kategorie (podle počtu zaměstnanců)				
neuvedeno	692 216	99 577	26 227	73 350
bez zaměstnanců	1 343 626	203 911	58 035	145 876
1 - 5	223 703	29 945	7 596	22 349
6 - 19	59 783	9 542	2 359	7 183
20 - 49	19 911	3 162	897	2 265
50 - 99	7 352	1 212	398	814
100 - 499	5 198	865	273	592
500 - 999	504	72	20	52
1 000 - 1 499	129	14	6	8
1 500 - 1 999	65	9	3	6
2 000 - 2 499	33	3	0	3
2 500 - a více	81	10	2	8
Převažující činnost OKEČ (vybrané činnosti)				
zemědělství, myslivost, lesnictví a rybářství	134 521	27 152	10 686	16 466
průmysl a energetika	308 797	50 948	15 062	35 886
stavebnictví	263 657	39 057	11 098	27 959
obchod (vč. oprav), ubytování a stravování	776 717	104 005	27 521	76 484
doprava, skladování a spoje	82 016	10 312	2 763	7 549
finanční zprostředkování	70 333	11 089	3 403	7 686
činnost v oblasti nemovitosti a pronájmu; podnikatelské činnosti	444 369	65 372	12 610	52 762
veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	10 391	2 104	1 408	696
vzdělávání	34 185	5 001	1 320	3 681
zdravotní a sociální péče; veterinární činnosti	33 387	5 121	1 489	3 632
ostatní veřejné, sociální a osobní služby	193 985	28 149	8 453	19 696

Zdroj dat: Statistické ročenky krajů 2005, vlastní výpočty.

Tabulka 5: Vybrané ukazatele průmyslové výroby v letech 1999 a 2004 (podniky s 20 a více zam.)

Oblast, kraj	1999			2004			index 04/99 (v %)	
	tržby (mil. Kč)	pracovníci	tržby/prac. (mil. Kč)	tržby (mil. Kč)	pracovníci	tržby/prac. (mil. Kč)	tržby	pracov.
Česká republika	1 645 297	1 216 536	1,35	2 371 496	1 129 615	2,10	144,1	92,9
Jihovýchod	198 391	181 520	1,09	268 812	172 648	1,56	135,5	95,1
kraj (NUTS 3):								
Vysočina	59 894	61 708	0,97	106 268	64 203	1,66	177,4	104,0
Jihomoravský	138 497	119 812	1,16	162 544	108 445	1,50	117,4	90,5

Zdroj dat: Okresy ČR za rok 1999, 2004. ČSÚ, Praha, 2000, 2005; vlastní výpočty.

Tabulka 6: Počet a podíl inovujících podniků v období 2002-2003

Oblast, kraj	počet podniků ve vybraných oblastech výroby a služeb								
	celkem	inovující	%	ve zpracovat. průmyslu			ve službách		
				celkem	inovující	%	celkem	inovující	%
Česká republika	23 928	6 202	25,9	14 214	3 988	28,1	9 714	2 214	22,8
Jihovýchod	3 802	909	23,9	2 420	584	24,1	1 383	325	23,5
kraj Vysočina	1 094	310	28,4	828	266	32,2	266	44	16,5
Jihomoravský kraj	2 708	599	22,2	1 592	318	20,0	1 117	281	25,2

Zdroj dat: ČSÚ - Technické inovace v ČR za rok 2002-2003, www.czso.cz, 2006, vlastní výpočty.

Tabulka 7: Míra zaměstnanosti, v %

	2003	2004	2005	2006*)
Česká republika	54,8	54,3	54,7	54,7
EU25	62,9	63,3		
Jihovýchod	53,9	53,7	53,7	53,1
kraj Vysočina	54,9	54,7	54,4	54,2
Jihomoravský kraj	53,5	53,2	53,4	52,6

Zdroj dat: ČSÚ, MPSV. *) 1. čtvrtletí 2006.

Tabulka 8: Zaměstnaní v národním hospodářství dle odvětví činnosti - Jihovýchod

	1995	2000	2005
Celkem	778,6	760,5	750,6
Zemědělství, myslivost a související činnosti	58,3	48,1	39,3
Lesnictví, rybolov, chov ryb a souv. činnosti	8,6	9,2	6,0
Těžba nerostných surovin	7,7	4,4	2,8
Zpracovatelský průmysl	234,9	220,5	216,1
Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	14,9	13,1	10,4
Stavebnictví	69,9	69,7	75,6
Obchod, opr. motor. vozidel a spotřebního zboží	81,0	91,1	89,5
Ubytování a stravování	20,0	20,4	22,6
Doprava, skladování a spoje	53,6	45,2	52,4
Finanční zprostředkování	11,6	13,4	13,1
Nemovitosti a pronájem, podnikatelské činnosti	46,0	41,5	46,5
Veřejná správa a obrana, povinné soc. zabezp.	46,7	56,3	49,9
Vzdělávání	59,1	54,7	48,9
Zdravotní a sociální péče, veterin. činnosti	41,1	47,3	53,4
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	24,7	24,2	23,2
Činnosti domácností	.	0,7	0,7
Exteritoriální organizace a instituce	-	.	.
Nezjištěno	-	.	-

Zdroj dat: ČSÚ.

Tabulka 9: Míra nezaměstnanosti, v %

	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*)
Česká republika	4,0	8,8	8,1	7,3	7,8	8,3	7,9	8,0
EU25					9,0	9,1	8,7	
Jihovýchod	3,4	7,8	7,8	6,8	7,2	7,9	7,7	
kraj Vysočina	3,7	6,8	6,1	5,1	5,3	6,8	6,8	6,8
Jihomoravský kraj	3,3	8,3	8,5	7,6	8,0	8,3	8,1	8,9

Zdroj dat: ČSÚ, MPSV. *) 1. čtvrtletí 2006.

Tabulka 10: Kapacity hromadných ubytovacích zařízení, k 31.12.2005

	Počet zařízení	Počet pokojů	Počet lůžek
ČR celkem	7 608	164 871	435 993
Jihovýchod	851	18 429	49 358
Vysočina	354	6 402	18 803
Jihomoravský kraj	497	12 027	30 555

Zdroj dat: ČSÚ.

Tabulka 11: Využití lůžek a pokojů u hotelů a podobných ubytovacích zařízení za rok 2005

	Hrubé využití lůžek (%)	Čisté využití lůžek (%)	Využití pokojů (%)
ČR celkem	33,8	35,8	42,4
Vysočina	23,3	24,8	29,9
Jihomoravský kraj	26,0	27,2	34,1

Zdroj dat: ČSÚ.

Tabulka 12: Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních I. - počet příjezdů

	Počet příjezdů					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ČR celkem	10 863 772	11 283 185	10 415 255	11 346 482	12 219 689	12 361 793
Jihovýchod	1 294 985	1 275 784	1 190 305	1 440 550	1 413 519	1 445 442
Vysočina	392 253	383 766	383 724	399 905	399 005	389 135
Jihomoravský kraj	902 732	892 018	806 581	1 040 645	1 014 514	1 056 307
	z toho příjezdy cizinců					
ČR celkem	4 772 794	5 405 239	4 742 773	5 075 756	6 061 225	6 336 128
Jihovýchod	379 334	376 355	382 034	386 578	410 124	426 721
Vysočina	60 318	71 768	67 826	55 879	64 194	59 282
Jihomoravský kraj	319 016	304 587	314 208	330 699	345 930	367 439

Zdroj dat: ČSÚ.

Tabulka 13: Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních II. - počet přenocování

	Počet přenocování					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ČR celkem	44 199 616	39 122 187	37 109 835	39 343 250	40 780 708	40 320 477
Jihovýchod	5 058 216	3 688 461	3 266 655	3 816 381	3 442 600	3 481 729
Vysočina	1 830 475	1 388 628	1 264 991	1 368 955	1 229 548	1 160 101
Jihomoravský kraj	3 227 741	2 299 833	2 001 664	2 447 426	2 213 052	2 321 628
	z toho přenocování cizinců					
ČR celkem	15 597 087	17 254 881	15 569 156	16 510 618	18 980 462	19 595 035
Jihovýchod	949 166	808 196	854 483	821 746	845 099	874 225
Vysočina	190 591	188 036	201 964	174 722	191 351	193 722
Jihomoravský kraj	758 575	620 160	652 519	647 024	653 748	680 503

Zdroj dat: ČSÚ.

Tabulka 14:: Délka silniční sítě k 1.1.2005 (v km)

Oblast, kraj	dálnice	silnice				celkem
		celkem	I. třídy	II. třídy	III. třídy	
oblast (NUTS 2):						
Praha	11	61	31	30	-	72
Střední Čechy	174	9 400	780	2 369	6 251	9 574
Jihozápad	115	11 138	1 075	3 149	6 914	11 253
Severozápad	29	6 191	717	1 465	4 009	6 220
Severovýchod	-	9 770	1 204	2 301	6 265	9 770
Jihovýchod	217	9 370	871	3 115	5 385	9 587
Střední Morava	-	16 575	764	1 495	14 316	16 575
Moravskoslezsko	-	20 325	713	744	18 868	20 325
kraj (NUTS 3):						
Vysočina	93	5 001	422	1 636	2 944	5 094
Jihomoravský	124	4 369	449	1 479	2 441	4 493

Zdroj dat: Ředitelství silnic a dálnic ČR – Silnice a dálnice v České republice 2005, www.rsd.cz, vlastní výpočty.

Tabulka 15: Dopravní obsluha regionu

	2000	2001	2002	2003	2004
Počet vlakových spojů celkem	13 288	13 642	21 509	21 509	21 401
Počet spojů veřejné autobusové dopravy v rámci regionu celkem	50 774	51 056	81 415	81 415	82 590

Zdroj dat: statistika MD ČR.

Tabulka 16: Přeprava cestujících v regionu (tis. osob)

	2000	2001	2002	2003	2004
Přeprava MHD	374 379	384 310	372 872	366 537	366 427
Přeprava po železnici v rámci regionu – celkem				18 774	22 216
Přeprava cestujících po železnici v rámci IDS – celkem					4 669
Přeprava veřejnou autobusovou dopravou v rámci regionu	66 000	66 712	60 702	69 855	54 803

Zdroj dat: statistika MD ČR.

Tabulka 17: Základní údaje o IDS na území regionu Jihovýchod

Počet obyvatel na území 1., 2. a 3. etapy IDS	685 211
Rozloha území 1., 2. a 3. etapy IDS (ha)	242 899
Počet obcí zapojených do IDS	257
Počet linek 1., 2. a 3. etapy IDS	168
Počet vlakových linek	7
Počet linek MHD	81
Počet linek regionální autobusové dopravy	80

Zdroj dat: KORDIS JMK, spol. s.r.o.

Tabulka 18: Základní statistiky mezinárodního letiště Brno-Tuřany

Rok	Pohyby letadel	Počet odbavených cestujících
1995	8 000	87 000
2000	6 289	112 797
2001	8 136	128 583
2002	12 620	157 257
2003	16 596	166 142
2004	17 823	171 888
2005	16 126	315 672

Zdroj dat: www.airport-brno.cz

Tabulka 19: Velikostní skupiny obcí, k 1.1.2005

		Obce					
		velikostní skupina				Celkem	Obce se statutem města
		do 1 999	od 2 000 do 9 999	od 10 000 do 99 999	nad 100 000		
Česká republika	počet obcí	5 612	505	126	5	6 248	527
	počet obyvatel	2 689 676	2 054 988	3 362 832	2 113 081	10 220 577	7 174 756
	počet obyvatel v %	26,3	20,1	32,9	20,7	100,0	70,2
Jihovýchod	počet obcí	1 266	93	16	1	1 376	80
	počet obyvatel	549 623	371 893	351 109	367 729	1 640 354	1 007 952
	počet obyvatel v %	33,5	22,7	21,4	22,4	100,0	61,4
kraj Vysočina	počet obcí	673	23	8	0	704	33
	počet obyvatel	213 373	110 335	186 406	0	510 114	298 077
	počet obyvatel v %	41,8	21,6	36,6	0,0	100,0	58,4
Jihomoravský kraj	počet obcí	593	70	8	1	672	47
	počet obyvatel	336 250	261 558	164 703	367 729	1 130 240	709 875
	počet obyvatel v %	29,8	23,1	14,6	32,5	100,0	62,8

Zdroj dat: ČSÚ.

Tabulka 20: Školy podle typu – region Jihovýchod

	Školní rok		
	2002/2003	2003/2004	2004/2005
Mateřské školy			
školy	1 044	906	900
děti	46 275	46 266	45 840
Základní školy			
školy	726	713	697
žáci celkem	163 937	157 197	151 025
Gymnázia			
školy	61	61	58
žáci denního studia	24 668	25 064	25 036
Střední odborné školy			
školy	127	133	123
žáci denního studia	32 420	33 258	34 532
Střední odborná učiliště			
školy	91	88	74
žáci celkem	34 690	34 320	34 048
Speciální školy			
školy	191	199	198
žáci celkem	8 735	8 578	8 319
Vyšší odborné školy			
školy	27	27	28
žáci denního studia	4 900	5 744	5 669
Vysoké školy			
školy	9	10	10

Zdroj dat: ČSÚ.

Tabulka 21: Vybrané základní ukazatele zdravotnictví – region Jihovýchod

	2002	2003	2004
Nemocnice	29	29	29
počet lůžek	11 163	11 147	10 953
Odborné léčebné ústavy	21	21	22
počet lůžek	3 661	3 671	3 665
z toho léčebny pro dlouhodobě nemocné	7	7	7
počet lůžek	774	774	796
Ostatní samostatná zdravotnická zařízení	524	549	559

Zdroj dat: ČSÚ.

Tabulka 22: Zařízení sociální péče – region Jihovýchod

	2002	2003	2004
Ústavy sociální péče pro dospělé	14	14	18
místa	1 145	1 182	1 517
Ústavy sociální péče pro mládež	27	22	20
místa	1 934	1 806	1 637
Domovy důchodců	52	55	55
místa	6 155	6 306	6 154
Domovy - penziony pro důchodce	28	26	26
místa	nejz.	nejz.	nejz.
Domy s pečovatelskou službou	129	136	156
bytové jednotky	3 871	4 088	4 683
Ostatní zařízení sociální péče	79	67	53
místa	1 325	1 484	1 379
Dětské domovy	23	23	28
místa	799	813	1 010

Zdroj dat: ČSÚ.

Tabulka 23: Kulturní a sportovní zařízení – region Jihovýchod

	2001	2002	2003
	Kultura		
Stálá kina a multikina	110	107	103
Veřejné knihovny vč. poboček	1 359	1 345	1 342
Muzea	129	132	132
Galerie	145	151	156
Divadla	22	22	22
Přírodní amfiteátry	84	87	84
	Sport		
Koupaliště a bazény	207	207	211
z toho kryté bazény	42	42	45
Hřiště	1 981	2 052	2 055
Tělocvičny	996	996	997
Stadiony včetně krytých	127	125	123
Zimní stadiony včetně krytých	33	33	33

Zdroj dat: ČSÚ.

Tabulka 24.: Přehled vynaložených prostředků na investiční projekty v letech 2004-2006 (v tis. Kč)

Tématická oblast	Vynaložené investiční prostředky na projekty kraje		Příspěvky kraje na spolufinancování projektů jiných subjektů (fondy, dotační tituly apod.)
	vlastní zdroje kraje	státní rozpočet	
	Jihomoravský kraj		
Doprava	617 349		31 725
Cestovní ruch	38 075	1 146	22 890
Města a venkov	666 291	373 518	170 145
	kraj Vysočina		
Doprava	20 799		2 919
Cestovní ruch	61		6 175
Města a venkov	411 909	78 100	18 126

Zdroj dat: Jihomoravský kraj, kraj Vysočina.

Tabulka 25: Přehled projektových záměrů shromažďovaných v regionu (stav k 1.9.2006)

Tématická oblast	Projektové záměry			
	počet projekt. záměrů	v %	požadované fin. prostředky (v tis. Kč)	v %
	Jihomoravský kraj			
Doprava	97	21,4	29 214 837	46,6
Cestovní ruch	146	32,2	9 954 429	15,8
Města a venkov	210	46,4	23 620 278	37,6
	kraj Vysočina			
Doprava	413	32,4	23 350 663	53,3
Cestovní ruch	420	32,9	9 955 742	22,6
Města a venkov	442	34,7	10 588 384	24,1
	celkem - Jihovýchod			
Doprava	510	29,6	52 565 500	49,3
Cestovní ruch	563	32,6	19 910 171	18,7
Města a venkov	652	37,8	34 208 662	32,0

Zdroj dat: Jihomoravský kraj, kraj Vysočina.

Obrázek 1: Odvětvová specializace průmyslových center regionu

